Juliol | 2010

Programa de Professionalització per al sector del circ

Teresa Belmonte Vila Tutor: Tino Carreño

Màster Gestió Cultural – Universitat de Barcelona (UB)

Curs 2009/2010 – Projecte Professional

Agraïments

Moltes persones han respòs a la meva sol·licitud d'informació sobre circ i sobre com professionalitzar-lo. Els vull agrair el temps que em van dedicar i m'agradaria compartir amb ells el que n'ha acabat sortint:

Sobre **com dissenyar el projecte:** Carme Dastis, Margarita Camós, Jordi Sancho i la resta de professors de qui he incorporat cosetes al projecte

Dins el **sector del circ:**

- Tot l'equip de l'APCC i la Central, amb la Junta, molts socis i usuaris, per les oportunitats, pel gust de conèixer-los i per poder treballar al costat d'unes persones força fantàstiques.

- Altres artistes, la majoria també socis: l'Andrea de Circ Menut; l'Adrià i la Noemi de Pakí Payá; el Txupi, la Mar i el petit Elkin de KdCirk; el Sebas, l'Adrian Schvarzstein, la Sílvia de Los Gingers; la Leti dels 2 Play; el Jaume i Mamen de La Industrial Teatrera; la Manuela Gracián de Circoxidado; el Germán Caro, el Johnny i la resta d'artistes de La Vela; el Lluc Armengol, la Fura, l'Ester Antolín; l'Andretti de Deados, el Joselito, la Tania i el Ley Mendoza; la Marylen, el Matias i el Miguel d'Atempo Circ; el Miguel Ángel de Volàtils,...

Al voltant de les **companyies, l'estructura professional i la gestió de la contractació**: Bet Orfila de Pas 29; Gestoria Berlinches, Ara Coop, Servei Solidari; Vapor Llonch, l'Institut Municipal del Treball de Vilanova i la Geltrú; Jordi Vidal del Col·lectiu Ronda; Diego Martín d'Artistas a la carta, Antoni Mas de Musicat i Yohann de Circostrada.

Sobre la forma de gestionar això de **ser artista, fora del sector circens:** Francesc i Joan Laporta de l'Always Drinking Marching Band; Ramón Baeza i tot Increpación Danza; Pau Albà de Gentle Music Man; Pere Agramunt de La Brigada, l'amiga Sara Loscos i tots els seus anys de pluriocupació; l'Anna Martras, 'gustosa' professora de dansa flamenca cada dissabte al matí,... I moltes altres persones amb qui m'he trobat a Jornades del SDE, sessions informatives d'autoocupació,... I hem compartit neguits al voltant d'aquest tema.

Unes gràcies molt especials pel **Tino**: per la disponibilitat, la disposició, els ànims, la confiança i per fer-me sentir que es creia el projecte i que confiava en mi des del primer moment que li vaig proposar tutoritzar el projecte.

Un lloc molt especial per al **Ferriol** i el **Bienve Moya**, que d'alguna manera són molt més que responsables de la meva relació amb el circ

I molt especialment, moltes mercès a la **família i els amics**, per comprendre que per a mi aquest projecte és important, per no qüestionar-me, ... I per acceptar el lloc que vaig decidir donar-li a projecte, en detriment del lloc que no els he donat ells.

I sobretot, moltes moltíssimes gràcies a aquells que m'han fet sentir que s'estimaven el projecte gairebé tant com jo.

Índex

0. Presentació 5

1. Introducció 7
1.1. Naixement i evolució del circ contemporani a Catalunya 7
1.2. Del circ tradicional al circ contemporani: de l'estètica a la gestió 8
1.3. L'aportació teòrica 11

2. Anàlisi del sector 14
2.1. Les companyies de circ 14
2.2. Els circuits d'exhibició 25
2.3. Els públics de circ 36
2.4. Altres experiències al voltant del circ: projectes i organitzacions 38
2.5. Les polítiques culturals de suport al circ 41
2.6. L' APCC i 'La Central del Circ' 44

3. DAFO 50

4. Arbre de Problemes i justificació del projecte 54
4.1. Arbre de Problemes 54
4.2. Justificació del projecte 55

5. Descripció del projecte 61
5.1. Objectius 61
5.2. Descripció del Programa de Professionalització 62
5.2.1. Conceptualització 62
5.2.2. Descripció de les activitats 64

6. Model de gestió i estructura organitzativa 73
6.1. Forma jurídica 73
6.2. Estructura organitzativa 74

7. Anàlisi de les necessitats del projecte i avaluació dels recursos disponibles **75**
7.1. Recursos humans 75
7.2. Altres recursos: espais i material 80

8. Disseny de Producció 86
8.1. Definició del conjunt d'accions 86
8.2. Temporalització i assignació de les responsabilitats 91
7.3. Cronograma de la producció 96

9. Pla de Màrqueting i Comunicació 100
9.1. Estratègia i objectius 100
9.2. Màrqueting Mix del Programa de Professionalització 102
9.3. Eines, objectes i suports de comunicació 106

10. Pressupost i estratègies de finançament. Viabilitat del Projecte 110
10.1. Pressupost de despeses 111
10.2. Pressupost d'Ingressos 115
10.3. Viabilitat del Projecte 119

11. Conclusions de projecte 123

12. Conclusions personals 125

Bibliografia 127

Annexos 129

Fa unes quantes dècades, Sebastià Gasch va definir el circ com a una activitat que combina els jocs del cos amb els jocs de l'esperit, el va sustentar sota quatre pilars (equilibri, força, gràcia i destresa) i va afirmar que cada exercici circense és una obra d'art acabadíssima, perfecta en tots i cada un dels detalls. A la mateixa època, el cronista Jordi Elias, va escriure que 'el circ és, en essencia, un misteri que es dirigeix a la vida instintiva i sentimental'. Tot indica que el bon circ del tercer mil·leni es continuarà definint així, perquè va també a la recerca de la bellesa i persevera en l'intent de superar els límits de les possibilitats humanes. Els valors artístics i antropològics, el solatge ancestral, la força lúdica, el patrimoni cultural i les possibilitats de futur que comporten les arts del circ és un actiu que cal salvaguardar i amplificar en benefici de la societat dels nostres temps, però també en benefici de les generacions futures.[1]

JORDI JANÉ I JOAN MARIA MINGUET

El primer cop que vaig llegir aquestes paraules vaig sentir que algú m'havia fet la feina i s'havia encarregat d'emparaular part del que jo també pensava. Després he vist que el circ té aquestes coses, que n'hi ha de tota mena i que és capaç d'arribar a tothom. Realment crec moltíssim en el circ.

Els inicis d'aquest projecte surten de l'assignatura de 'Marc Econòmic i Estructura dels Sectors Culturals'. Es troben aleshores en la necessitat de documentar el circ en dades per visibilitzar-lo com a un sector econòmic més. En el seu moment, el que em va moure a intentar entrar en el món del circ va ser una qüestió gairebé d'incondicionalitat, ja que és l'art escènica que més em meravella. Quant al projecte, em vaig centrar sobretot a entendre com funcionen les companyies i artistes de circ. Per fer-ho, també vaig intentar conèixer com s'ho fan els músics, els actors o els professionals de la dansa. Amb tota la informació que he pogut processar, considero que des del món de la gestió cultural s'ha de prendre més part en la necessitat de garantir bones condicions de treball als artistes, que contribuixen a generar cultura i són qui en gran mesura fan incrementar el nostre capital cultural.

Aquest any, he tingut l'oportunitat de conèixer moltes persones, de sentir què pensen, com viuen,... Ells han compartit amb mi els seus projectes i sense voler m'han regalat lliçons d'humiltat, respecte i treball en comunitat molt esperançadors en aquest context nostre d'individualisme a vegades tan atroç.

Fa unes setmanes vaig tornar a veure el documental *Esto es ritmo,* de Thomas Frube i Enrique Sánchez Lansch. Em va servir per tornar a reprendre la idea de difondre el circ entre les persones sense habilitats creatives ni físiques en el mateix sentit que el projecte que mostra la pel·lícula, com a eina i/o canal per conèixer les pròpies capacitats, limitacions i pors i assumir el repte de millorar a través de la constància, la consciència, la concentració, la serietat,... El disseny inicial del meu projecte caminava en aquesta direcció. Finalment em vaig centrar en el desenvolupament de les carreres artístiques en el circ, on hi ha molta feina a fer. Crec que estaria molt bé que el sector dels artistes arribés aviat a un equilibri sostenible en el desenvolupament del seu treball i poguéssim aleshores plantejar projectes més lligats a la intervenció a través del circ. No tinc cap dubte que serien tot d'experiències positives que contribuirien també al foment de la cultura, l'educació i el treball.

Amb tot això, el que vull expressar és que crec que és just i necessari donar eines als artistes de circ i animar-los a professionalitzar-se, però que també des de l'àmbit de la gestió hem d'invertir esforços per dignificar el seu treball com a creadors i intèrprets i oferir-los més oportunitats de treball. Això garanteix que les externalitats positives del circ es generin gairebé de forma natural, amb la pròpia posada en escena dels seus espectacles. Com David Throsby[2], jo també penso que 'la situació econòmica de tots els artistes és un assumpte de la nostra incumbència'.

---

[1] JANÉ, JORDI I MINGUET, JOAN MARIA (2006) *Circ Contemporani català. L'art del risc.* Barcelona. Catàleg d'exposicions del CCCB (Centre de Cultura Contemporània de Barcelona)

[2] THROSBY, DAVID – "La situación cambiante de los artistas del espectáculo" a VVAA (2009) *La economía del espectáculo: una comparación internacional.* Barcelona. Cuardernos Gescénic.

0 Presentació

El circ viu des de fa uns anys un gran desenvolupament, tant a nivell qualitatiu –creacions– com quantitatiu –nombre d'artistes i companyies en actiu– i a Catalunya, aquest desenvolupament està estretament lligat a la tasca de l'Associació de Professionals de Circ de Catalunya (APCC), que representa les diferents branques professionals del circ català.

Abans de començar les pràctiques, el meu projecte consistia en un Centre de Documentació i Interpretació del Circ al voltant de La Vela- Centre de Creació i Residència de Circ, a Vilanova i la Geltrú. Més endavant, amb l'estada de pràctiques a l'APCC els mesos d'estiu de 2009, vaig començar a identificar les necessitats del sector. Les pràctiques es van desenvolupar al voltant del treball de l'Oficina Tècnica de l'associació i a l'equipament que gestiona, 'La Central del Circ. Centre de Creació'. El mes d'octubre, tota la informació que havia recopilat m'havia fet canviar radicalment el disseny del projecte inicial. Una de les feines que vaig desenvolupar durant les pràctiques va ser una sèrie d'entrevistes per conèixer com s'havien fet a ells mateixos com a artistes. L'objectiu de les entrevistes era detectar les raons per què pocs artistes sol·liciten subvencions a les convocatòries del Consell Nacional de la Cultura i de la Cultura i de les Arts (CoNCA). Aquest document va de servir per estudiar i negociar una reformulació d'algunes línies de subvencions perquè es tinguin en compte les especificitats sectorials del circ, però també de la dansa, el teatre o la música.

A partir de conèixer com es formen i desenvolupen la seva carrera professional els artistes es posen de manifest els motius que expliquen per què els costa accedir a aquestes línies de subvencions, així com, per extensió, a d'altres que es convoquen des d'altres organismes.

Més endavant, l'APCC em va encarregar un estudi sobre el funcionament de les empreses de gestió de la contractació, que serveix perquè els artistes que treballen sense paraigües legal puguin fer b*olos.* Amb tot això, vaig començar a conèixer més raons que dificulten el desenvolupament del sector.

'La Central del Circ', dins les Fàbriques per a la Creació de l'ICUB, és un espai d'entrenament, assaig, creació, formació continuada i investigació adreçat a professionals de circ que, des de la seva inauguració, gestiona l'APCC. L'activitat que s'hi desenvolupa resulta una font d'informació i un terreny real d'actuació on posar en marxa els objectius estratègics de l'entitat. És per això que, amb l'afany de normalitzar el sector, ofereix tota mena de recursos professionals als artistes.

El projecte, aleshores, es conforma com tota una sèrie d'activitats que busca facilitar eines als artistes de circ per fer més viables aquests projectes. Així, es complementa la tasca de sensibilització i formació que ja desenvolupa l'entitat per professionalitzar el sector. A partir d'aquesta idea inicial, el projecte ha anat canviat substancialment al llarg dels mesos perquè, a través d'un període de diagnosi que s'ha allargat molt en el temps, i sobretot pel contacte proper i força constant amb artistes, ha anat incorporant aspectes gairebé fins l'últim moment.

Tot seguit, comença el meu projecte. S'estructura a partir d'una breu introducció del pas del circ tradicional al contemporani, per mostrar el canvi de rumb en les dinàmiques econòmiques –així com de context–; a continuació es pot llegir una diagnosi del sector força centrada a Catalunya i una altra de l'entitat on s'escriurà el projecte. Aquest estudi del context s'ha fet a través dels materials pedagògics de l'APCC (que han servit per planificar les trobades) i d'entrevistes en profunditat força obertes on tots, més o menys, han pogut dir la seva. Aquesta ha estat la font més directa d'informació, donat que no hi ha gaire dades que documentin el sector. I m'ha servit per personalitzar el projecte en experiències reals.

A continuació, s'avalua la situació a través d'un DAFO, que serveix per detectar els problemes més urgents als quals cal posar solució. L'Arbre de Problemes, metodologia que vaig incorporar com a eina de treball durant el curs passat, permet dissenyar objectius amb què solucionar aquests problemes, o si més no contribuir-hi de forma directa.

1 Introducció

1.1. Naixement i evolució del circ contemporani a Catalunya

El circ contemporani neix simultàniament a Catalunya, França, Canadà o Bèlgica durant l'últim terç del segle XX. Els francesos bategen aquesta nova tendència com a *noveau cirque* i, per mimetisme, a Catalunya passa a anomenar-se *nou circ*, encara que després pren el nom de *circ contemporani*. Aquests noms, aleshores, són etiquetes per referir-se a una mateixa cosa: la tendència circense que neix amb la gran crisi del circ tradicional i que es caracteritza per la recerca de nous camins expressius i la combinació de les tècniques circenses tradicionals amb elements de la dansa, el teatre i altres manifestacions escèniques. Es compon de diverses disciplines, des de malabars, acrobàcia o trapezi fins al contorsionisme o el *clown*. Justament per això 's'ha afirmat molt sovint que el circ és el compendi de totes les arts escèniques'[3].

Aquest nou circ apareix a Catalunya durant els anys 70, en un context social, polític i artístic canviant i força revolucionari. Aquest marc condiciona clarament el caràcter de les produccions de la primera generació d'artistes de circ catalans, que resulten de l'afany de llibertat covada arran dels anys de dictadura franquista. A tall d'exemple, l'any 1976, els cantautors Raimon, Lluís Llach i Quico Pi de la Serra aconsegueixen omplir el Palau d'Esports de Barcelona amb les seves cançons; la gent del teatre es manifesta pels carrers i s'agrupa en l'Assemblea d'Actors i Directors; es crea l'Assemblea de Treballadors de l'Espectacle (ADTE), etc.

Aquests fets posen de relleu que són anys de gran eufòria cívica, que reclama llibertat en els aspectes polític, social i artístic de la vida de les persones. Aquest és el brou de cultiu amb què es gesta i s'inicia el desenvolupament el circ contemporani català, que coincideix amb l'eclosió del teatre català. D'aquesta manera, i gràcies al llegat del teatre independent, es produeix un moviment de renovació parateatral i així, les creacions de molts grups d'animació –inspirats en companyies com 'Els Comediants'– es representen amb èxit pels carrers de tot Catalunya.

El naixement del nou circ català compta amb el suport i l'apadrinament d'alguns personatges lligats a l'alta cultura, com és el cas de Xavier Fàbregas, Joan Brossa o Joan Miró. A

[3] JANÉ, JORDI I MINGUET, JOAN MARIA (2006) *Circ Contemporani català. L'art del risc.* Barcelona. Catàleg d'exposicions del CCCB (Centre de Cultura Contemporània de Barcelona)

més a més, hi juguen un paper important les infraestructures fràgils, creades sobre la marxa, la manca de recursos i els locals on es representava circ com, per exemple, els patis de les escoles.

Jaume Mateu (Tortell Poltrona) funda amb Claret Papiol la parella de pallassos Germans Poltrona i, després, crea el Circ Cric. Paral·lelament també neixen petits circs de carrer com Vitore e Nani, Boni & Caroli, Circ Sèmola o Circ Perillós. També el pallasso Tortell Poltrona esdevé el primer empresari circense d'aquesta nova onada, encara que es veu obligat més endavant a plegar veles pel volum de despeses que comportava el projecte. Durant els anys vuitanta, apareixen i es consoliden algunes fires i festivals vinculades al circ. És el cas de La Fira de Tàrrega, que neix amb el suport institucional de Xavier Fàbregas i el padrinatge conceptual de Joan Brossa.

Tot i així, en termes generals, el circ contemporani es desenvolupa sota el desemparament institucional. Altres iniciatives i agents institucionals, però, han donat un suport més decidit al nou circ en aquests anys. Trobem exemples en la Fira - Festival de Circ TRAPEZI (a Reus i Vilanova i la Geltrú), el Festival de Teatre Còmic Ple de Riure del Masnou o la Fira de Circ de la Bisbal de l'Empordà. En aquest sentit, també han aparegut altres entitats –l'Ateneu Popular de Nou Barris, l'APCC, les ONGs Pallassos sense Fronteres i Pallapupas, col·lectius com Cronopis, etc– que han donat visibilitat a les necessitats del sector, han contribuït a la seva difusió i han posat de manifest les externalitats positives que el circ genera en la societat.

1.2. Del circ tradicional al contemporani: de l'estètica a la gestió

Una de les característiques del circ és el seu alt grau d'espectacularitat i una de les claus del seu èxit està en la capacitat de sorprendre i meravellar. Si bé encara manté aquests trets, és en l'actualitat un sector molt heterogeni quant a les formes i els formats.

A partir de la dècada dels 70, les arts del circ comencen una revolució estètica i conceptual. El circ contemporani es contraposa al tradicional per dues raons fonamentals. Per un cantó, es prescindeix generalment dels animals o bé se'n fa un ús menys espectacular. Per l'altre, amb el circ contemporani creix la 'teatralització', ja que s'afegeix un fil argumental que genera continuïtat dramàtica dins l'espectacle. El circ nou, aleshores, és un espectacle estèticament pluridisciplinar en les formes i amb una voluntat clara de creació. En aquest sentit, no es regeix només sota l'imperatiu d'el més difícil encara, sinó que busca nous horitzons simbòlics i formals per reinventar-se a sí mateix. Per tant, el circ contemporani, com a art del risc, també corre el risc de no agradar. Tots aquests canvis estètics impliquen transformacions, també des del punt de vista

conceptual. I a partir d'aquí, també canvien les lògiques econòmiques, cosa que es tradueix també en l'àmbit de la gestió.

El concepte d'espectacle

Des del punt de vista conceptual, en el marc del circ tradicional, els espectacles exalten valors com el coratge, l'honor, la superació personal, el control sobre la naturalesa --a través de la domesticació d'animals salvatges-- i hi ha una clara diferenciació entre els rols masculins i els femenins. Amb el circ contemporani, a banda del canvi de valors, també canvia el concepte de companyia, en la composició, la forma de crear i produir espectacles, les funcions de cadascun dels seus membres, etc. Apareixen espectacles que es desenvolupen al voltant d'una sola disciplina (trapezi, teles, mans a mans, màstil xinès, clown,...) o bé de la combinació d'algunes d'elles. D'aquesta manera, els espectacles de circ contemporani reuneixen a l'escenari un nombre variat i canviant d'artistes (d'un artista solista a 5, 15 ó 20). Al seu torn, el circ clàssic presenta molta més unitat sistèmica. El seu format, que en un mateix espectacle incorpora pallassos, domadors, trapezistes, etc; implica un nombre mínim d'artistes a la pista (mai inferior a 12 i sovint prop dels 30).

Tant el temps de creació com el temps de difusió varien en funció de l'opció estètica: circ contemporani o circ clàssic. Com ja s'ha apuntat anteriorment, mentre el circ clàssic es fonamenta en una successió de números independents, el nou circ es basa en una aproximació més global d'obra, peça o espectacle.

En el primer cas, en el clàssic, els artistes creen i repeteixen els seus números mentre estan de gira. No hi ha un període específic només destinat a la creació. Durant la següent temporada es presenta el número que han anat elaborant la temporada anterior. Els grans circs comercials renoven el seu espectacle cada temporada. Aquí el treball de creació consisteix a seleccionar números i dissenyar la temàtica, el vestuari, l'escenografia, la música, etc.

En el circ contemporani, aleshores, la introducció de la teatralitat canvia el resultat final, però també la forma com es crea l'espectacle, cosa que modifica radicalment aquest procés de creació. Molts números de circ passen de ser fruit del treball i la constància d'un, dos o tres artistes –per exemple– que treballen plegats per convertir els seus números i les seves dots interpretatives en espectacles corals. En aquest sentit, el treball de creació implica més membres de la companyia, que han de disposar de temps, i coincidir per assajar. Resulta un perídode més

llarg que no pas en el circ tradicional, en què el director/empresari dissenya un projecte i lidera un equip d'artistes que treballen com a intèrprets.

Cada espectacle, aleshores, és una nova creació que exigeix el seu temps de conceptualització, creació i producció. Un espectacle de circ nou pot trigar entre 4-6 mesos i un any a crear-se, en funció de la disponibilitat d'espai, finançament i temps dels artistes. N'hi ha que triguen molt més. També hi ha després una etapa de repeticions, en què es perfecciona l'espectacle, aquesta darrera etapa es pot completar durant el primer mes d'explotació de l'espectacle.

Les despeses i les fonts de finançament

Les companyies han de disposar d'un bon finançament durant el període de creació. Els seus ingressos es generen amb l'explotació de projectes, amb l'exhibició. Tant les companyies amb vela com la resta tenen un circuit d'exhibició força limitat. Amb tot això, els marges que tenen les companyies de circ per autofinançar les pròpies creacions són molt estrets. Els dos primers anys d'explotació de l'espectacle normalment es recuperen les despeses i es comencen a obtenir beneficis a partir del tercer any.

En relació a la característica que tothom associa al circ clàssic, la manca d'animals, aquest fet suposa un estalvi pels costos de cura i manteniment. També amb la incorporació de nous escenaris (carrer, teatres, patis d'escola, etc), minven les despeses de les companyies que no han de mantenir una vela i produir allà espectacles.

De totes maneres, en el circ contemporani, sovint les companyies incorporen als seus espectacles grans estructures --com per exemple pòrtics per fer aeris-- i també n'hi ha que treballen sota vela. En aquest sentit, és important conèixer com els afecta el factor econòmic. Serveix, a més, per posar de manifest que, més enllà de la vela, el circ és sinònim d'itinerància i d'estructures, cosa que afecta directament en el volum de despeses de les companyies. I és que no es tracta simplement de desplaçar-se d'un lloc a l'altre, sinó que cal tenir en compte tots els elements associats com el transport i el muntatge i desmuntatge de les estructures de representació.

Per tant, el cost total de la itinerància depèn del format d'espectacle: circ en vela o sense (carrer, sala de teatre, etc). D'aquesta manera, els costos de la itinerància deriven de les despeses que comporta posar l'espectacle a punt. En el cas dels circs que giren amb una vela cal tenir en compte, per una banda, les despeses fixes en equipaments: manteniment de la vela, sistema de

calefacció, grades, etc; per l'altra, hi ha les despeses de les infraestructures (variables) en funció de cada espectacle. En aquest cas, un dels majors costos dels circs itinerants és el propi transport, que recau en les despeses per l'adquisició i el manteniment de flota de vehicles.

En tots els casos, però, és necessari comptar amb els costos del muntatge i desmuntatge de les estructures, que es tradueixen en costos de mà d'obra directes (salaris) o indirectes (desplaçaments i acolliment dels equips tècnics). A més, la itinerància fa que aquestes estructures tinguin un desgast major i necessitin manteniment i renovació constant, cosa que origina encara més costos a la companyia .

En relació a les fonts de finançament, els ingressos de les companyies de circ, en general, provenen bàsicament de dues fonts: la taquilla –el catxet, generalment en el cas del circ contemporani– i les subvencions. Existeix una tercera partida que engloba 'altres ingressos' (patrocinis, coproduccions, drets d'autor i de reproducció). En l'àmbit català, però, encara no podem parlar d'aquesta tercera partida com a ingrés real i encara menys generalitzat.

La forma d'organització

Quant a la forma d'organització, s'abandona, en general, l'estructura d'empresa familiar del circ tradicional, basada en l'existència d'un empresari de circ i en l'herència familiar. Existeix en el circ clàssic una perspectiva productiva més adreçada a la comercialitat --de titularitat privada-- que busca mantenir un cert posicionament preeminent en un entorn de competència així com guanyar nous mercats. En el nou context, en canvi, existeixen també artistes i companyies que assumeixen el treball artístic com a prioritat deixant de banda el desenvolupament econòmic/empresarial del projecte. Això comporta que en la majoria de casos el treball creatiu es combini amb altres ocupacions que proveeixin d'ingressos als artistes.

1.3. L'aportació teòrica

No existeix gairebé literatura en gestió cultural sobre el sector de circ. De totes maneres, hi ha documents que serveixen per conèixer el desenvolupament del sector, encara que en termes de lògiques econòmiques o de producció, no ofereixen gaire dades. És el cas dels documents que resulten de l'exposició sobre circ català organitzats per KRTU, organisme depenent de l'antiga

Entitat Autònoma de Difusió Cultural. Amb *Circ Contemporani català. L'art del risc*[4] es coneixen els orígens i l'evolució del circ a Catalunya. *El circ i la Poètica del risc*[5] recull les reflexions del seminari internacional i, si bé s'endinsa en la interpretació del sector en termes estètics, socials, patrimonials, relació amb les altres arts,… tampoc no l'analitza com a sector econòmic.

Existeix un document força significatiu. Es tracta de *Les Arts du Cirque. Logiques et enjeux économiques*[6], que explica com ha canviat el circ en els darrers trenta anys. El seu autor, Gwénola David-Gibert, manifesta com al costat del circ tradicional –més fàcil de classificar– hi conviu el nou circ, molt més heterogeni en tots els termes. La diversificació de les arts del circ, aleshores, es reflecteix en la varietat de formes de funcionar i lògiques econòmiques que es donen en la producció i distribució dels espectacles. Així, en aquest llibre intenten identificar algunes d'aquestes lògiques econòmiques i de producció del sector: l'evolució dels artistes com a sector professional; els costos, processos de creació artística o finançament dels circs en vela; els circuits dels artistes de circ en funció del volum dels seus espectacles, etc. També posa en relació com les mateixes característiques del circ –com els costos que exigeixen les estructures (desmuntables i transportables) per exemple– dificulten que els artistes puguin treballar i viure amb un cert equilibri econòmic. Finalment, també es refereix a la necessària estructuració –també quant a la forma legal– del sector a partir d'afirmar que és el principal punt negre d'una "massa fràgil" economia del circ.

També s'ha revisat l'informe *El circ contemporani a Catalunya*[7], una anàlisi sobre la salut del circ que detecta alguns dels factors que frenen el seu desenvolupament. En aquest document, es fa una anàlisi específica del sector a partir de les experiències de professionals com Tortell Poltrona o Joan López i les dades estadístiques del Departament de Cultura de la Generalitat. També s'estudien els models de funcionament del circ a Gran Bretanya i França i finalment es conclou proposant possibles línies de desenvolupament pel sector a Catalunya. Aquests documents, sobretot esdevenen fonts d'informació orientatives en termes de gires o difusió.

Sí que hi ha documents que reflexionen sobre la situació dels artistes. El clàssic treball de

---

[4] JANÉ, JORDI I MINGUET, JOAN MARIA (2006) *Circ Contemporani català. L'art del risc.* Barcelona. Catàleg d'exposicions del CCCB (Centre de Cultura Contemporània de Barcelona)

[5] [5] VVAA (2007) El *Circ i la poètica del risc.* Barcelona. Col·lecció KRTU. Barcelona. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Generalitat de Catalunya.

[6] DAVID-GIBERT, GWÉNOLA (2006) Les Arts du Cirque. Logiques et enjeux économiques. Paris. Ministère de la Culture et la Communication.

[7] VVAA (2002) *El circ contemporani a Catalunya*. Barcelona. ICC Consultors Culturals

Baumol i Bowen, *Performing Arts: the Economic Dilemma*[8] apunta el problema de la productivitat i dels ingressos per al sector de les arts en viu. També David Throsby investiga al voltant de la situació econòmica dels artistes. Arran de l'Encontre acadèmic internacional sobre l'Economia de les Arts de l'Espectacle el 2007 (a Buenos Aires) i la publicació d'aquestes reflexions[9], Throsby dibuixa el procés professional i vital dels artistes. Evidencia que els artistes 'necessiten pagar el lloguer, cuidar i protegir la seva família, evitar passar gana' i per tant, també 'guanyar-se la vida'. En relació al retorn financer que trauen del seu treball, afirma que 'la situació econòmica d'aquests artistes ha de ser un assumpte de la nostra incumbència'. A partir d'aquí, aquest text mostra com la carrera dels artistes és precària, assumeix molts riscos i produeix rendiments per sota dels que reben altres professionals amb nivells similars d'educació. Així, exemplifica com afecta al desenvolupament professional l'assignació de temps entre el treball remunerat i la formació i el treball creatiu i la necessitat de tenir ingressos. En aquest sentit, situa els factors econòmics com a límit i barrera fonamental per al desenvolupament dels artistes i anima a començar a treballar en polítiques dirigides a les arts de l'espectacle a través d'ajuts econòmics o altres estratègies que permetin als artistes poder invertir més temps al seu treball creatiu. Si bé sí es mostra preocupació per documentar els factors que intervenen en el desenvolupament del col·lectiu d'artistes professionals en les arts escèniques, el sector del circ no està representat en cap d'aquests estudis perquè és un col·lectiu poc articulat, estructurat i visible com a sector econòmic. Aleshores, s'obvien qüestions que tenen a veure amb les característiques pròpies d'aquesta art escènica i que tenen efectes determinants en el seu desenvolupament. Es topa de nou amb un buit de dades. Hi ha dades sobre els seus públics i difusió[10], però en manquen al voltant del nombre de persones que s'hi dediquen i quines son les seves condicions de treball.

---

[8] BAUMOL, WILLIAM I BOWEN, WILLIAM (1966) Performing Arts -The Economic Dilemma: A Study of Problems Common to Theater, Opera, Music and Dance, Ed. Hampshire: Gregg Revivals, 1993.

[9] THROSBY, DAVID – "La situación cambiante de los artistas del espectáculo" a VVAA (2009) *La economía del espectáculo: una comparación internacional.* Barcelona. Cuardernos Gescénic.

[10] Alguns exemples:

CLOUTIER, LOUIS-PHILIPPE I LAPLANTE, VALERIE (2001) *Étude comparative sur le domaine des Arts du Cirque Québec VS France.* Ministère de la Culture et des Communications

DEL SARTO, ALESSIO I ZANOLA, ROBERTO (2007), *Il Pubblico di Circo in Italia: Il caso Dell'Acquatico Bellucci.* Dipartimento di Economia "S. Cognetti de Martiis". International Centre for Research on the Economics of Culture, Institutions, and Creativity (EBLA)

DEL SARTO, ALESSIO (2007) *Il Circo In Italia: Una Risorsa Culturale Da Tutelare?* Dipartimento di Economia "S. Cognetti de Martiis".International Centre for Research on the Economics of Culture, Institutions, and Creativity (EBLA)

ZANOLA, ROBERTO (2006) *Consumer preferences for circus: A cluster approach.* UNIVERSITA' DEL PIEMONTE ORIENTALE "*Amedeo Avogadro*" ALESSANDRIA

ZANOLA, ROBERTO (2006) *Major influences on circus attendance.* UNIVERSITA' DEL PIEMONTE ORIENTALE "*Amedeo Avogadro*" ALESSANDRIA

2 Anàlisi del sector

2.1. Les companyies de circ

Introducció

Obtenir dades sobre el sector, en relació al nombre de companyies i artistes, és una tasca complicada. Certes dinàmiques de treball dins el circ, en dificulten la recerca. Les més destacades són la mobilitat i la durada de les companyies així com també la forma legal.

Per una banda, trobem que les companyies de circ són força inestables, ja sigui pel temps que poden dedicar-hi com per la mobilitat dels artistes. La creació d'una companyia de circ sol ser conseqüència de la unió de diversos artistes i/o parelles artístiques que aporten la seva tècnica per produir un espectacle conjunt. Generalment, els membres de les companyies són de nacionalitats molt diverses. En aquest context, sovint una companyia es crea al voltant d'un espectacle i, un cop acaba el seu període d'explotació, la companyia es dissol. Les dificultats dels artistes per obtenir un retorn financer afecta directament al temps que hi poden dedicar. Normalment els artistes combinen el seu treball creatiu amb altres feines que els puguin proveir d'ingressos econòmics, cosa que inevitablement es tradueix en més o menys disponibilitat pel treball creatiu en equip. Les companyies més estables són les formades per parelles artístiques –que sovint són també parelles a la vida real– així com per duos o trios de *clowns,* malabaristes, etc.

Des d'un altre punt de vista, de manera gairebé generalitzada, les companyies no es constitueixen sota cap mena de paraigües legal (Associació, Empresari Individual, Societat Limitada, Cooperativa, etc) de manera que les bases de dades dels registres d'associacions o mercantils no reflecteixen, en certa mesura, la realitat. D'aquesta manera, existeix un buit legal pel que fa a la forma com es constitueixen els artistes i les companyies.

A l'hora d'identificar, a grans trets, el grau d'ocupació que genera el circ, la recerca de dades es fa per mitjà de diverses fonts[11]: registres mercantils i buscadors de companyies de diversos organismes i festivals. Els resultats de la cerca –210 companyies de circ en total– no són ni exactes ni exhaustius ja que en tots els casos no s'estableixen els mateixos criteris de classificació o, per

[11] Les més rellevants i actualitzades són les bases de dades de **Circoestrada Network – Arts de Carrer i Circ** i **Centro de Documentación Teatral'** . Guía de las Artes Escènicas de España, de l'Instituto Nacional de las Artes Escénicas y de la Música (Ministerio de Cultura)

l'última data d'actualització, es pot preveure que moltes formacions hauran canviat substancialment.

També cal afegir que aquestes dades no reflecteixen el nombre de persones que es dediquen al sector ja que no inclou el nombre de membres de la companyia ni el personal que en forma part, com per exemple els tècnics.

Les bases de dades d'entitats no lucratives i empreses tampoc no reflecteixen el nombre de projectes que existeixen. Respecte a la visibilitat del sector des del punt de vista econòmic/empresarial, la base de dades d'Empreses d'espectacles BCN-IAE[12] –que no inclou els empresaris individuals– només identifica a la província de Barcelona tres organismes que es dediquen al circ i que estan constituïts de forma empresarial. De totes maneres, fora dels empresaris individuals i d'aquestes dades es coneix que més organismes/companyies dedicades al circ que estan constituïdes sota diverses fórmules jurídiques, algunes de caràcter no lucratiu. Alguns exemples, encara que n'han d'existir més, són els següents:

SOCIETAT ANÒNIMA	- Circ Cric SA
SOCIETAT LIMITADA	- Circ Ozó SL - Centre De Recerca De Les Arts Del Circ CRAC SL - Circo Raluy SL - La Industrial Teatrera
SOCIETAT CIVIL	- Desastrosus Cirkus SCP - Circ Perillos, SCP - Kd Cirk SCP
COOPERATIVA	- Los Galindos Los Galindos SCCL - Tot Circ SCCL - Volàtils SCCL (inclou 'Volàtils' I 'Circ Menut') - Atempo Circ SCCL
ASSOCIACIÓ	- APCC - Associació Pessic De Circ - Associacio El Petit Circ de Carrer de Girona - Associació Tub d'Assaig 2.0
COMUNITAT DE BÉNS	- Petit Circ De Carrer CB

Aquestes dades –obtingudes a través de diverses fonts[13]– contrasten amb el el nombre d'artistes solistes i companyies en actiu se sap que treballen a Catalunya. L'APCC és l'organisme que els agrupa i la seva base de dades és una de les fonts més fiables a l'hora de documentar el circ en termes d'ocupació.

En l'actualitat l'entitat té 223 socis (persones individuals) que provenen de diferents àmbits.

[12] Base de dades d'Empreses d'espectacles BCN-IAE. BCN-Activa i recerca pròpia. Dades fragmentades.
[13] http://www.cambrabcn.org/web/cambra/inicio, http://einforma.com/

Majoritàriament són artistes que treballen com a solistes o bé formen part d'una companyia. En diversos casos, trobem que tots els membres d'una companyia no són socis de l'entitat.

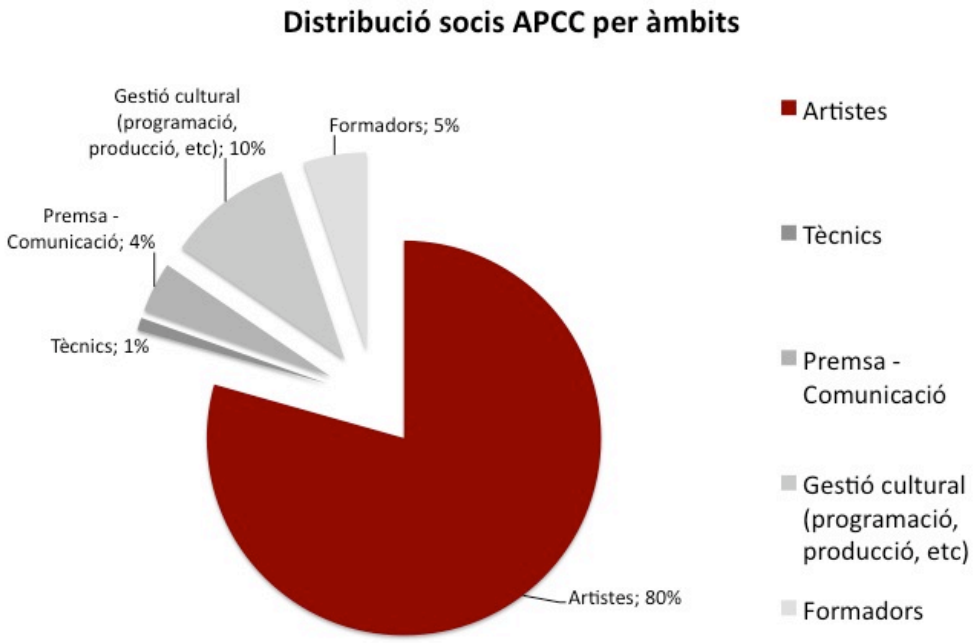

Font: APCC

A partir d'aquestes dades, i de la coneixença del sector, fonts de l'APCC preveuen que cal sumar a aquestes 223 persones al voltant de 100 més que no formen part de l'entitat però que es coneix que es dediquen al circ.

Una aproximació a la formació i evolució professional dels artistes de circ

Formació

En el circ és important tant la perfecció la tècnica com la sensibilitat per transmetre al públic. Per tant, un artista de circ necessita, d'entrada, formar-se en una disciplina –tècnicament i artísticament– en una escola de circ de nivell base i/o superior. A Catalunya només hi ha escoles de formació base[14] i els alumnes de circ que volen estudiar cursos de formació superior professionals han de marxar a escoles estrangeres: França, Bèlgica, Canadà, etc. El professorat d'alt nivell que imparteix cursos de disciplines concretes, a més, acostuma a ser estranger i molt puntualment ofereix tallers a Catalunya. Per tant, a banda de la formació base, en la majoria de

[14] A Catalunya trobem l'Escola de Circ Rogelio Rivel, a Noubarris, de formació base. A la resta d'Espanya, la situació és ben similar. Atall d'exemple, trobem a Madrid l'escola Carampa que també ofereix ensenyaments de formació base.

casos, és imprescindible desplaçar-se per accedir a una formació continuada. La manca de formació superior, aleshores, comporta una notable fuga d'artistes que es queden a treballar al país on s'han format (França, Bèlgica, etc) ja que els ofereix millors condicions de treball: prestació de l'artista intermitent, xarxa de centres de creació, circuits més estables d'exhibició, ...

La formació de circ a Catalunya, a més, se centra exclusivament en la tècnica de disciplines. No hi ha formació en els àmbits de la interpretació, la dramatúrgia, la direcció escènica, el muntatge i desmuntatge d'estructures, la gestió, ... No hi ha tampoc espais on alumnes d'altres arts escèniques (escenografia, direcció, dansa, interpretació) puguin trobar-se i establir relacions professionals amb els alumnes de circ així com tampoc no hi ha relació amb altres perfils que poden tenir incidència en el sector del circ: gestió cultural, il·luminació, so, ...

Els estudis de circ a l'estranger generalment no incorporen formació al voltant de la gestió de projectes (pressupostos, producció i distribució). Els alumnes de circ, aleshores, –ja s'hagin format només al territori espanyol com a l'estranger– desconeixen com desenvolupar projectes de forma professional. Per tant, tots han d'aprendre com funciona del mercat laboral català i espanyol, els agents i entitats que hi intervenen, com fer la producció d'un espectacle, redactar projectes per subvencions,... Aquesta formació autodidacta i necessària per desenvolupar el seu treball és una feina que desenvolupen en paral·lel al seu treball com a artistes.

També cal tenir en compte que l'estudi de les arts del circ implica entrenament i els artistes han de treballar diàriament per estar en forma i perfeccionar la tècnica. L'instrument de treball d'un artista de circ és el seu cos i, per tant, mai no es pot deixar d'entrenar i practicar. Aquesta necessitat d'entrenar regularment fa difícil, per una banda, compaginar el treball artístic amb altres feines no artístiques que els permetin tenir ingressos i, per l'altra, limita el temps de formació en aspectes de gestió o muntatge i desmuntatge d'estructures. No hi ha tampoc espais de treball suficients al territori equipats amb les condicions de seguretat necessàries per a les diferents disciplines circ. Molts artistes necessiten entrenar amb un tècnic de seguretat o amb altres artistes que facin aquesta funció, ja que assumeixen riscos importants.

Introducció en el mercat laboral

Pels artistes de circ, entrar dins del mercat laboral implica formar part d'un número o espectacle i exhibir-ho al públic. En general, a tot l'estat espanyol, no hi ha empresaris que produeixin espectacles de circ i molt puntualment s'inclou dins d'altres projectes. Si bé existeixen productores de teatre –que contracten actors– o companyies de dansa –que contracten ballarins–, per

exemple, no hi ha empresaris de circ ni productores que facin produccions i contractin artistes, fora d'algunes excepcions[15]. Els artistes de circ molt difícilment són contractats per participar en alguna mena de producció dins del territori espanyol, encara que és més freqüent que després del seu període de formació en altres països, els artistes entrin dins el mercat tot formant part d'alguna producció estrangera.

Això porta als artistes a crear i produir ells mateixos els seus espectacles gairebé com a única opció d'entrar en el mercat laboral. Per tant, els artistes de circ esdevenen generalment creadors, intèrprets, productors i, en certa mesura, emprenedors/gestors/empresaris, ja que són ells mateixos els que financen, dissenyen i implementen gairebé totes les tasques necessàries per preparar i representar els seus espectacles.

D'aquesta manera, quan s'inicia un projecte, es posa en marxa el procés d'autoaprenentatge cap a la professionalització dels artistes de circ, que va lligat a la gestió de projectes i que implica també aspectes de desenvolupament empresarial.

Règim laboral

Des del punt de vista laboral, es considera els artistes com a treballadors per compte aliè. Per tant, per treballar sempre els ha de contractar algú (ha d'existir una relació laboral). En el cas de les contractacions fixes o de llarga durada (com seria el cas de les produccions) la relació laboral s'estableix entre els artistes i l'empresari (institució). Els artistes de circ, a més, també estan inclosos dins el règim d'artistes, juntament amb músics, actors de teatre, cineastes, ... Aquest règim s'enquadra dins del règim general però presenta importants particularitats per tal de respondre i adaptar-se a les formes com treballen.

Procés d'autoocupació

Com ja s'ha dit, per participar en espectacles i entrar en el mercat laboral, els artistes gairebé de forma inevitable han d'esdevenir creadors, intèrprets i productors dels seus projectes. Això implica que els artistes han d'aprendre de desenvolupament empresarial.

En termes reals, un gruix notable de produccions de circ entren dins el mercat de la cultura i tenen cicles de vida similars a produccions d'altres arts escèniques. Existeixen darrere d'aquests

[15] Per exemple, el Circ Cric.

projectes persones i equips que, a banda de la seva feina com a artistes, també aporten el diners per produir l'espectacle, desenvolupen tasques de gestió de la companyia, ... Dins d'aquestes gestions, s'han d'incloure les *bolos*. En aquest sentit, majoritàriament els organitzadors d'esdeveniments contracten una prestació de serveis (relació mercantil) amb l'empresa que aporta l'espectacle en qüestió. La relació mercantil implica, aleshores, que per poder fer *bolos*, els artistes han de poder emetre factures, cosa que els exigeix ser autònoms o bé tenir una raó social (Associació, SL, Cooperativa,etc). Els *bolos* també exigeixen que els artistes estiguin donats d'alta a la Seguretat Social durant l'actuació. Per tant, en el moment de l'explotació dels espectacles, es requereix :

- Alta a l'Impost Activitats Econòmiques i/o Raó Social
- Alta a la Seguretat Social

En aquest punt, és convenient recordar que una part molt important del sector 'artistes de circ' no es constitueix ni com a empresa ni com a entitat, de manera, que no pot establir relació mercantil amb els promotors i no pot contractar personal (els propis artistes i un tècnic, per exemple).

Davant d'aquesta situació, existeix una forma que permet als artistes fer entrar en el mercat els seus espectacles sense complir els requisits legals mínims. Es tracta de les empreses que fan gestió de la contractació: facturen les actuacions dels artistes i companyies que no són autònoms ni tenen raó social. Funciona de la següent manera: un cop l'artista té una actuació, l'empresa el contracta per donar-los d'alta a la Seguretat Social (relació laboral) en el moment del *bolo* i aquesta mateixa empresa és qui emet la factura pel promotor (relació mercantil).

Hi ha diverses empreses que fan gestió de la contractació[16]. La gran majoria d'artistes de circ estan associats a 'Artistas a la Carta SCCL'[17]. Al voltant d'un 50% dels socis d'aquesta cooperativa treballen des de Catalunya.

[16] Artistas a la Carta, Nuevos Proyectos, Musart, Grup de Gestió MUSICAT (Associació de Músics de Catalunya), etc.
[17] http://www.artistasalacarta.com/

Desenvolupament professional

El cicle de vida dels espectacles de circ: creació, producció i explotació

- **La creació i la producció**

La creació d'un número de circ demana una intensa dedicació. De la mateixa manera, crear un número grupal o un espectacle de circ també requereix dedicar-hi molt de temps i esforç. En el circ, la fase de creació normalment s'allarga fins a la producció. En qualsevol cas, el procés de creació i el de producció comparteixen característiques. La més important és que és necessari invertir-hi temps i diners així com disposar d'un espai per treballar. És per això que la disponibilitat de recursos és determinant en la durada d'aquestes fases.

Factor monetari:

En circ, els assajos (creació i producció) requereixen incorporar material tècnic (cables, trapezis, llit elàstic...) i elements escènics d'envergadura (pòrtics, estructures, escenografies...), cosa que implica despeses importants.

Factor espai:

De la mateixa manera que en l'entrenament, també es necessita durant la creació i la producció disposar d'un espai amb les condicions tècniques i de seguretat adequades. La manca d'equipaments d'aquestes característiques obliga als artistes haver de trobar espais alternatius –que no sempre reuneixen les condicions necessàries– o bé a dilatar més o menys aquest procés en funció de la disponibilitat d'aquests espais. També, no disposar d'un espai estable resta temps al treball físic i artístic, ja que els artistes s'han de traslladar força i muntar i desmuntar les estructures amb què treballen en nova ubicació.

En aquest sentit, és habitual que la creació i producció d'un número o espectacle es faci en diverses etapes en centres o espais de creació diferents, i fins i tot en països diferents, depenent de la procedència dels artistes, la disponibilitat d'espais i les gires de la companyia.

Factor temporal:

David Throsby és l'autor de treballs que dibuixen les condicions i els temps de què els artistes disposen per desenvolupar el seu treball creatiu. En aquest sentit, els artistes de circ entren perfectament dins els mateixos paràmetres que la resta d'artistes. Així, de forma gairebé totalment generalitzada, els artistes combinen la seva dedicació al circ com a artistes amb alguna altra ocupació que els generi fonts d'ingressos: formadors, tècnics, directors artístics,... en es

millors dels casos. D'entrada, això ja limita el temps que individualment cada artista pot dedicar al treball artístic. Després, també s'ha de tenir en compte que en els processos de creació col·lectiva els artistes també han de coincidir en els temps que hi poden dedicar.

Molt pocs artistes professionals es poden permetre parar la seva activitat econòmica –s'hi inclou tant la gestió de la companyia com els treballs 'secundaris' per obtenir ingressos– per crear i produir números i espectacles. Per tant, compaginen la creació i producció dels seus espectacles amb altres feines, allargant encara més aquest procés.

Si no hi ha els recursos més bàsics –un espai de treball adient durant un període continuat i finançament suficient que permeti als artistes poder invertir-hi temps– és difícil que es puguin crear números de circ grupals que impliquin més de 2 ó 3 persones.

- **L'explotació**

La fase d'explotació d'un espectacle es dóna quan es comencen les representacions. El circ no disposa d'un circuit estable d'exhibició i, a més, té associades una sèrie de dificultats tècniques que compliquen encara més la seva distribució.

Els artistes han de portar a terme tasques de comunicació i distribució per tal que els seus projectes siguin contractats per ser representats a festivals, fires, teatres, esdeveniments, ... Generalment, són elles mateixes que fan aquesta 'venda' de l'espectacle. Algunes se serveixen d'agents. Els artistes, aleshores, han d'invertir molt de temps i esforços a fer visibles projectes artísticament excel·lents en els circuits comercials sense gairebé eines, formació ni experiència consolidada en l'àmbit de la gestió.

Els aspectes laborals i empresarials

En el desenvolupament professional dels artistes, aleshores, les entitats que fan gestió de la contractació, hi tenen un paper important. 'Assisteixen' en relació a l'incompliment dels requisits d'aquestes companyies i artistes –sense forma jurídica ni inscripció en l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE)– a l'hora de fer *bolos*: donen la cobertura legal a l'exhibició d'espectacles d'artistes i companyies i possibiliten així que els espectacles es puguin 'vendre' durant el període d'explotació. En els mateixos termes, aquesta assistencialitat suposa una barrera perquè les companyies progressin en la gestió del propi projecte.

En determinats casos, els artistes i/o companyies més estables de circ es constitueixen com a empresa sota diverses fórmules: Societat Limitada, Societat Civil, Empresari Individual o

Cooperativa de Treball Associat majoritàriament.

La resta, per explotar els seus espectacles, utilitzen aquestes plataformes de gestió de la contractació. A continuació, es presenta un quadre que, a tall de resum, detecta els principals avantatges i inconvenients de treballar/contractar *bolos* a partir d'aquestes empreses.

Àmbit Legal	
Avantatges	- Els artistes i les companyies de circ poden treballar (*bolos*) perquè finalment els seus espectacles es poden vendre, compleixen les condicions de contractació dels promotors. - Els artistes estan donats d'alta a la Seguretat Social (SS) en el moment de l'actuació. - Els artistes disposen d'una assegurança de responsabilitat civil[18].
Inconvenients	- No tradueix en termes legals com es desenvolupa realment l'activitat: relacions comercials, fiscalitat, etc. - És difícil provar la relació laboral entre els artistes contractats i l'empresa que emet la factura al promotor. - La cobertura social dels artistes es limita a les actuacions, el moment en què reben ingressos. Generalment, fora dels *bolos*, els artistes treballen –entrenen, assagen, creen i produeixen els seus espectacles– sense estar donats d'alta a la Seguretat Social.

Àmbit Laboral i cobertura social	
Avantatges	- Els artistes estan donats d'alta a la Seguretat Social (SS) en el moment de l'actuació.
Inconvenients	- Les condicions de la contractació varien en funció de l'entitat que fa la gestió de la contractació: el Règim de la Seguretat Social, salari, IRPF i la base de cotització,... - Les condicions tenen conseqüències en la cobertura social (prestacions d'atur, baixes, jubilació, etc) així com en el líquid final de cada actuació i en el moment de fer la declaració de la renda. - La forma com s'emeten les factures no sempre reflecteix despeses com desplaçaments, dietes o assajos i, per tant, no es tenen en compte a l'hora de calcular el sou real que els queda als artistes després de restar les despeses del *bolo* al catxet de la companyia.

[18] En alguns casos també compten amb una assegurança d'infraestrutures (Artistas a la Carta).

Àmbit Fiscal	
Avantatges	* Es pot desgravar l'IVA del material que es compra aportant les factures a nom de l'empresa que fa la gestió de la contractació. * No tenir raó social obliga als artistes, en tot cas, a fer només la declaració de la renda. S'estalvien així haver de presentar l'Impost de Societats.
Inconvenients	Els artistes no poden declarar moltes de les despeses que genera el seu treball enlloc, hagin comprat o no materials a nom de l'empresa que fa la gestió de la contractació. - Per recuperar part de l'IVA que ja han pagat, els artistes aporten factures a nom de la cooperativa, i és aquesta qui pot justificar les seves despeses a partir de pagaments que han fet els artistes en realitat.

*Desenvolupament empresarial	
Avantatges	- Ofereixen a les companyies/artistes sense entitat legal una oportunitat per entrar al mercat laboral
Inconvenients	- Limitacions a l'hora de demanar determinades subvencions, ja que moltes requereixen que la companyia estigui donada d'alta a l'IAE i/o tingui forma jurídica. - No es pot accedir a formar de la majoria de circuits professionals d'arts escèniques de tot l'estat[19]. - Als artistes no tenen un control acurat de com es gestionen les despeses de sous SS, IRPF, dietes, desplaçaments, etc; de cadascun dels seus *bolos*, cosa que dificulta tenir un control acurat de les despeses reals de la companyia.

Identificació de problemes dels artistes de circ

Formació

- Formació base només basada en tècniques
- Manca de formació superior a tota Espanya
- Necessitat de viatjar a l'estranger per accedir a formació superior
- Manca d'interrelació amb altres arts escèniques i perfils professionals que hi poden intervenir
- Manca de formació al voltant de la gestió de projectes

[19] Als Circuits Professionals hi poden accedir les companyies donades d'alta a l'IAE com a empreses o intèrprets (autònoms en aquest cas). En el cas d'Aragó, a més, un requisit és que els intèrprets estiguin donats d'alta dins del Règim d'Artistes i, en aquest cas, també hi poden accedir les associacions. Només en el cas del circuit de Múrcia i Catalunya (Diputació de Girona, ODA i Cultura en Gira) s'accepta entrar a través d'una distribuïdora (si la companyia no té CIF).

Desenvolupament professional

- Manca de produccions de circ
- Manca de circuit de circ
- Insuficients espais de treball
- Necessitat d'autoocupació (emprendre projectes) com a única opció d'entrar en el mercat laboral
- Problemes respecte la inversió de temps: treball/artístic i treball/font d'ingressos
- Problemes en el finançament de les produccions
- Tasques d'oficina associades al procés d'autoocupació i manca d'eines professionals per gestionar projectes
- Problemes al voltant de la forma legal i les companyies: requisits per fer *bolos*, cobertura social
- Despeses de producció molt elevades i impossibilitat de declarar-les enlloc, sense tenir raó social ni ser empresari individual.

Tenint en compte que la majoria d'artistes que treballen des de Catalunya ho fan a través d'empreses de gestió de la contractació, els quadres d'avantatges i inconvenients de facturar actuacions a través d'aquestes entitats posen de manifest que encara hi ha més problemes, a banda dels que ja s'han identificat entorn la formació i la necessitat d'autoocupació dels artistes com a gairebé única forma d'entrar a formar part del mercat. La situació laboral i la cobertura social dels artistes és un tema preocupant ja que es tracta d'un col·lectiu que té una vida professional més curta que moltes altres ocupacions i que assumeix molt de risc mentre desenvolupa al seva feina. Davant d'això, cal pensar que a certa edat els artistes ja no poden exercir el seu treball com a intèrprets i cal tornar a trobar aleshores alguna altra forma d'entrar en el mercat. També al voltant d'aquest aspecte, els artistes de circ tendeixen a comptabilitzar com a temps de treball només aquell que comporta un retorn financer. Per tant no acostumen a contemplar el temps d'entrenament i assaig com a temps de treball: no el contemplen com a sou a l'hora de demanar subvencions, no es donen d'alta a la Seguretat Social,... A tall de resum, els artistes de circ generalment cotitzen poc i no sempre en les bases de cotització correctes per cadascuna de les seves situacions laborals. Les conseqüències en les prestacions socials són inevitables aleshores: prestacions d'atur, baixes, jubilacions, etc.

2.2. Els circuits d'exhibició

Introducció

En el moment d'analitzar la difusió de les arts del circ, també hi ha buits que posen de manifest l'escassa documentació al voltant d'aquesta art escènica. Les raons es poden trobar en la manca d'estudis econòmics que s'explica en part per la manca de reconeixement institucional a Catalunya fins el 2006[20], les característiques del tipus d'exhibició (carrer, a festes majors i festivals) o les formes de funcionament de les companyies de circ, per exemple.

S'han trobat dades sobre difusió de circ a Catalunya entre els anys 1994 i 2001 i a partir de 2006 a través de l'informe d'ICC Consultors, *El Circ Contemporani a Catalunya* (2002). Idescat i del Projecte d'Indicadors Culturals per a l'Entorn Municipal (2006-2009).

El Circ Contemporani a Catalunya mostra l'evolució dels circuits reals de circ de les companyies catalanes entre el 1994 i el 2001. Els següents quadres de dades posen de manifest com evolucionen els escenaris d'explotació dels espectacles de circ així com les seves oportunitats d'internacionalització.

Representacions realitzades per les companyies catalanes. 1994-2001
Segons el gènere. Per lloc de representació (en %)

	Barcelona	Resta de Catalunya	Resta d'Espanya	Estranger	Total
Circ	**17,4**	**55,5**	**14,5**	**12,5**	**100**
Dansa	30,4	23,6	22,2	23,8	100
Teatre en general	55,8	20,7	18,3	5,3	100
Teatre musical	61,2	19,0	18,4	1,4	100
Music-Hall, revista	85,4	2,1	2,7	9,7	100
Titelles, ombres[21],...	23,5	53,2	10,9	12,4	100
Mitjana global	48,2	27,3	16,3	8,2	100

Nota: La variació en els criteris d'inclusió en el cens va provocar, a partir de l'any 2000, un increment substancial del nombre de companyies enquestades
Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe *El Circ Contemporani a Catalunya.* ICC Consultors (2002)

Les dades d'aquest primer quadre reflecteixen, per un cantó, que el circ és l'art escènica amb menys difusió a la ciutat de Barcelona. Per l'altre, el circ és el sector que més representació té a la resta de Catalunya i també destaca dins el territori nacional. Això s'explica a través dels seus trets més característics, la itinerància i el carrer com a escenari d'exhibició, cosa que el posiciona com a un tipus d'esdeveniment amb molt bona acollida en festes majors, fires i festivals. Finalment,

[20] Veure punt 2.5. Les polítiques de suport al circ.
[21] Titelles, ombres, màgia, teatre d'objectes, mim i pantomima.

també aquestes dades assenyalen el circ, per darrere de la dansa, com a un espectacle amb moltes possibilitats d'internacionalització.

Representacions realitzades per les companyies de circ catalanes. 1994-2001
Per lloc de representació (en %)

	Barcelona	Resta de Catalunya	Resta d'Espanya	Estranger
1994	13,7	46,6	13,7	26,1
1995	19,3	42,3	10,6	27,8
1996	20,8	50,4	5,4	23,4
1997	21,5	61,9	5,7	10,9
1998	13,9	53,1	22,8	10,2
1999	22,7	57,8	13,3	6,2
2000	16,7	53,3	22,9	7,2
2001	14,1	**67,2**	12,7	**6,0**

Nota: La variació en els criteris d'inclusió en el cens va provocar, a partir de l'any 2000, un increment substancial del nombre de companyies enquestades
Font: Elaboració pròpia a partir de l'informe *El Circ Contemporani a Catalunya.* ICC Consultors (2002)

Aquest quadre mostra dades interanuals, cosa que permet veure, a través de l'evolució per anys, la millora del circuit potencial dels espectacles de circ. Aquesta millora està condicionada per creixements intermitents de la difusió de circ a la ciutat de Barcelona i sobretot per l'augment de la difusió a la resta de Catalunya. Aquesta millora del circuit català també comporta que els artistes hagin de treballar menys fora del territori immediat.

Per obtenir dades més recents sobre la difusió de circ a Catalunya, cal remetre's al Projecte d'Indicadors Culturals per a l'Entorn Municipal (PICEM), que es va posar en marxa el 2006 i que, per tant, proporciona dades des d'aquell any i fins a l'actualitat. Es tracta, però, d'un projecte relativament nou i no tots els municipis de Catalunya hi participen encara. A més, també com a conseqüència del seu grau de novetat, no és una eina del tot integrada en el treball diari dels tècnics municipals i en diversos municipis encara no s'han incorporat totes les dades. Per aquesta raó, per estudiar com es distribueix l'oferta cultural al voltant de les arts escèniques, es prenen com a mostra les dades de les províncies de Barcelona i Girona, ja que són les que engloben els municipis que periòdicament han anat incorporant dades a aquest projecte[22].

A l'hora d'interpretar aquestes dades, a més, és important tenir en compte la nota que inclouen els gràfics: *Les activitats de Circ anteriors a 2009 inclouen les activitats de circ i altres*.

[22] També es poden consultar les memòries generals dels anys 2007 i 2008 al web de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta dada implica que algunes manifestacions artístiques difícils de classificar, fins el 2008, es van incloure juntament amb el circ. D'aquesta manera s'explica l'aparent davallada en l'oferta de circ entre l'any 2008 i el 2009, per una banda, i, per l'altra, es posa de manifest que el volum d'oferta d'aquesta art escènica encara s'ha d'interpretar amb xifres menors de les que reflecteixen aquests indicadors, excepte en relació al 2009.

Tipologia de l'oferta cultural municipal – Arts escèniques i música – % Activitats per tipologia

				Demarcació Territorial SSTT Barcelona	
	Teatre	**Música**	**Dansa**	**Circ**	**Altres**
2006	100	78	14	16	
2007	73	67	12	10	
2008	325	415	68	41	5
2009	419	489	78	29	40

Tipologia de l'oferta cultural municipal – Arts escèniques i música **% Activitats per tipologia**

				Demarcació Territorial SSTT Girona	
	Teatre	**Música**	**Dansa**	**Circ**	**Altres**
2006	60	107	12	10	
2007	73	158	21	9	
2008	273	172	54	53	16
2009	296	169	42	9	43

Barcelona **Girona**

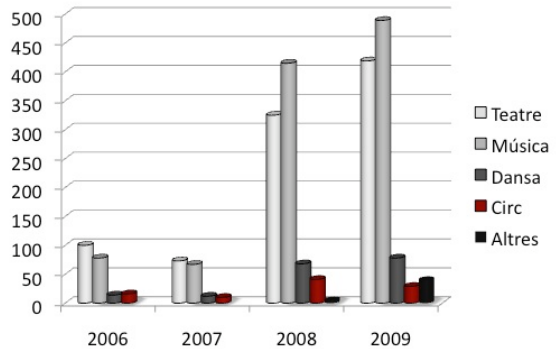

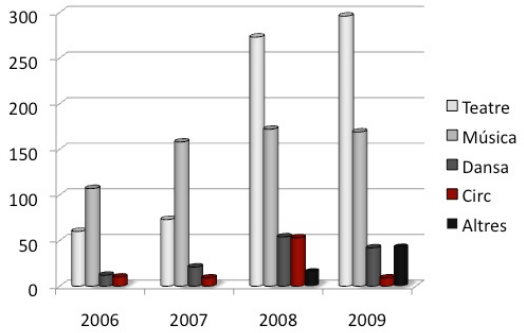

Font: PICEM

Quant a la freqüència d'activitats, les dades del PICEM s'expressen en la mateixa línia. A l'hora d'analitzar les dades, a més, també s'han de tenir en compte la nota de les taules anteriors[23]. En aquesta variable (categoria d'indicadors) manquen dades en totes les províncies fins el 2009. Per tant, com a mostra més significativa, es pren aquest darrer any, significatiu per diverses raons. Per una banda, per la posada en marxa del Pla Integral del Circ (PIC) el 2008, i, per l'altra, per la crisi financera que també ha esquitxat els pressupostos municipals i la seva inversió en cultura.

[23] *Les activitats de Circ anteriors a 2009 inclouen les activitats de circ i altres.*

Grau de freqüència d'activitats – Any 2009- Arts Escèniques i Música % Activitats per tipologia

Demarcació Territorial SSTT Barcelona

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre
Teatre	36	40	49	41	79	22	8	6	6	47	67	18
Música	33	48	63	60	48	22	25	17	17	52	61	43
Dansa	3	12	7	13	10	1	7	1	0	7	8	9
Circ	1	1	3	0	2	0	4	6	1	7	2	2
Altres	3	6	2	7	4	1	0	0	3	4	1	9

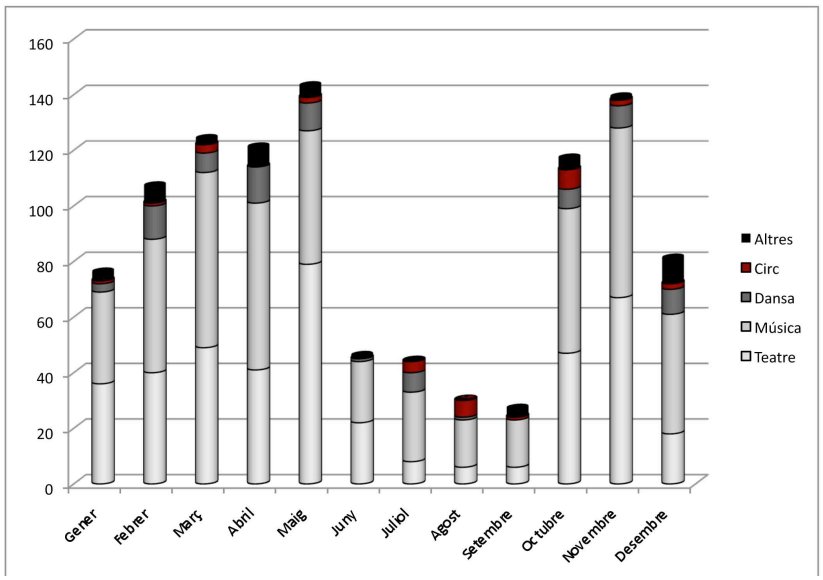

Font: PICEM

Grau de freqüència d'activitats – Any 2009- Arts Escèniques i Música
Nombre d'activitats per tipologia

Demarcació Territorial SSTT Girona

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre
Teatre	15	31	41	34	25	10	9	6	16	38	51	20
Música	18	7	17	11	11	7	28	25	7	11	18	9
Dansa	0	5	2	2	5	7	4	1	4	2	0	42
Circ	0	0	1	0	1	0	4	2	0	0	0	1
Altres	2	5	3	9	4	1	4	2	1	8	3	1

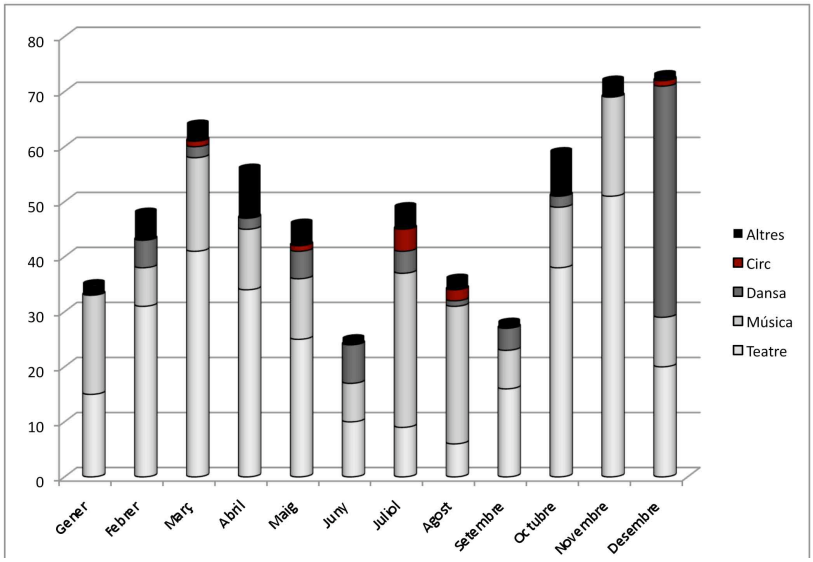

Font: PICEM

És convenient recordar de nou que aquestes taules no ofereixen una visió exacta de la distribució

de l'oferta cultural ni de la seva freqüència d'activitats, ja que en molts casos manquen dades. De totes maneres, la interpretació d'aquestes dades es correspon amb la informació que es comença a conèixer sobre el sector. Cal preveure que a mig termini, els resultats del PICEM sí que acabaran oferint dades més reals. S'hi han d'anar incorporant més municipis i s'ha de preveure que cada cop aquesta tasca estarà més integrada en el dia a dia dels tècnics municipals. De totes maneres, es pot dir que aquests indicadors, a simple vista, reflecteixen en certa mesura quina és la situació del circ a Catalunya: és l'art escènica que té menys difusió. A continuació es destria com s'estructura l'oferta d'espectacles de circ i, en el següent punt, com és la resposta del públic.

El circuit del circ

No existeix un circuit propi pels espectacles de circ i no existeixen tampoc molts espais --ni a Catalunya, ni en tot el conjunt d'Espanya-- que compleixin els requisits tècnics i d'infraestructura per acollir-los. També el circ contemporani és encara una art escènica força desconeguda per a una part considerable de la població. Per tant, part dels programadors la desconeixen o en tenen una imatge estigmatitzada, cosa que encara dificulta més que sigui inclosa en programacions culturals de molts equipaments, festivals, etc.

Per la seva banda, el sector dels artistes és actiu –tant els que treballen a Catalunya com els estrangers que giren per tot el territori europeu– i hi ha aleshores molts projectes i espectacles de circ que buquen trobar el seu lloc en el mercat. En un 'circuit' d'aquestes característiques, força limitat i finit, als artistes els costa fer-se lloc en les poques programacions/agendes culturals que inclouen el circ. En aquest punt, la dificultat, i la feina, es troba aleshores a identificar nous nínxols de mercat on poder 'col·locar' espectacles.

A partir de les dades sobre representacions realitzades per companyies que treballen a Catalunya s'intueixen les escenaris que acullen espectacles de circ. A continuació es dibuixa una mena de mapa general dels principals espais que avui són ja escenaris de circ i se n'identifiquen d'altres que poden contribuir a donar més estabilitat a l'exhibició de circ al país.

Els escenaris reals

El circuits dels números de circ

El número, un dels formats més característics del circ, no acaba de tenir un circuit de difusió relativament estable dins l'àmbit escènic. Alguns festivals, però, proposen combinats de circ o

cabarets. També existeixen espais que programen números, encara que són pocs i generalment estan estretament vinculats al sector: Combinats de circ (Ateneu Popular 9 Barris), Cabaret Coluche (Circ Cric) i Festivalets de Primavera i Tardor (La Vela). També existeixen alguns col·lectius d'artistes de circ que organitzen cabarets. La Nave i el col·lectiu Cronopis a Mataró en són dos exemples.

El circuit de carrer: festes, festivals i fires nacionals i internacionals

Fins fa 4 ó 5 anys, es programava circ gairebé només al carrer. Així, el principal circuit a Catalunya on rodar els espectacles de circ ha estat durant molt de temps el de les festes majors i, en els darrers temps, s'hi han afegit també les fires i festivals.

Com a escenari gairebé natural del circ, trobem aleshores les festes majors, les fires i els festivals que que tenen lloc des del mes d'abril fins al setembre i generalment són a l'aire lliure. A Catalunya i Espanya hi ha molts esdeveniments d'aquest tipus: des d'alguns d'especialitzats en circ a d'altres més generalistes que l'inclouen dins les seves programacions. Existeixen al territori català festivals dedicats exclusivament al circ i al pallasso; d'altres que l'inclouen i entre els quals destaquen tres, que són aparadors per als espectacles i que funcionen com mercats de cara als programadors nacionals i internacionals (Tàrrega, Manresa, Igualada). Quant a les festes majors, cada cop inclouen espais d'arts escèniques en els seus programes i solen ser a l'aire lliure[24].

A l'annex es presenta un quadre de resum dels escenaris d'exhibició de circ al territori català[25], on també hi entren altres professionals i companyies de la resta d'Espanya i del món. S'hi inclou també el format d'espectacle i les dates en què es programa per mostrar l'estacionalitat que caracteritza el període d'explotació dels espectacles.

En el conjunt de l'Estat existeixen més festivals i fires d'arts escèniques. A partir de la recerca a través de webs de festivals i dels contactes de diverses companyies en actiu, s'identifiquen esdeveniments més avesats a programar circ. Una recerca més exhaustiva permet identificar altres segments de mercat on poder introduir-se. Es tracta de festivals d'arts escèniques i/o música que puntualment han programat circ i on molts projectes de companyies poden encaixar. D'aquesta cerca surten uns 200 esdeveniments (fires i festivals) a Espanya amb què compten els artistes i els agents de distribució per moure espectacles de circ. La base de dades del Centro de

[24] Algunes de les ciutats que programen circ a les seves festes són Cardedeu; Castell Bisbal; Tarragona; Santa Coloma de Gramenet; Badalona; Salou; Terrassa o Vilafranca del Penedès.

[25] Annex 1- Circuits a Catalunya: festivals, fires i festes a Catalunya que inclouen circ en les seves programacionsMaterial pedagògic que elabora l'Associació de Professionals de Circ (APCC).

Documentación Teatral quantifica el nombre de festivals a Espanya en un total de 795 registres. Amb aquestes dades, el mercat real (carrer i circ) i potencial es distribueix així[26].

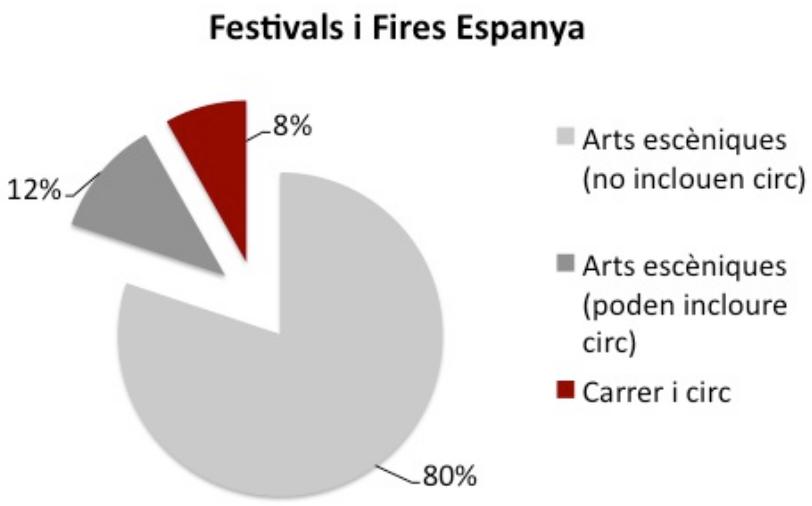

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Centro de Documentación Teatral. Guía de las Artes Escènicas de España, de l'Instituto Nacional de las Artes Escénicas y de la Música i Bases de dades de companyies i APCC.

El circuit familiar

Existeixen circuits adreçats a públic familiar que incorporen sovint espectacles de circ. El gènere del circ conserva per a molts programadors l'etiqueta d'espectacle familiar: un espectacle que ha de ser accessible per a tothom. Aleshores, hi ha propostes de circ que entren dins d'aquests paràmetres[27].

Aquests espectacles, a banda de poder ser presentats també a festivals o a teatres, es poden incloure en un circuit propi, el familiar. A Barcelona, alguns teatres i altres espais[28] tenen una programació pensada pel públic familiar en què el circ hi té un lloc més o menys rellevant. A més, hi ha diverses entitats[29] que s'han especialitzat en la programació d'espectacles per a públic familiar. Assessoren o programen directament alguns teatres mitjançant catàlegs de propostes.

De manera més puntual, també diversos museus[30] estan començant a programar espectacles per atraure famílies als seus espais i crear nous públics i sovint incorporen el circ en

[26] En aquest punt, és convenient recordar que en molts festivals els espectacles es representen a sales de teatre i que generalment no compleixen els requisits tècnics per programar circ.
[27] Aquesta etiqueta que s'ha adjudicat al conjunt del gènere condiciona força el tipus de creacions que es desenvolupen i, molt probablement, suposi l'obstacle principal a l'hora d'emprende projectes més arriscats.
[28] Es tracta d'El SAT (Sant Andreu Teatre); l'Ateneu Popular 9 Barris o El Poble Espanyol.
[29] Les més importants són Fundació Xarxa; Rialles i La Roda d'espectacles.
[30] Alguns exemples de museus que incorporen circ a les seves activitats paral·leles són el Museu Picasso; el Caixa Fòrum o el MNAC.

aquestes programacions.

Les sales alternatives

Les sales alternatives[31] representen un bon aliat pel sector. Per les seves dimensions tendeixen a programar sobretot espectacles de petit format, però ho fan de manera relativament estable. Les característiques tècniques de l'espai condicionen la possibilitat de programar espectacles de circ de disciplines que necessitin alçada, per tant una part important del sector ja no hi pot accedir. En aquest sentit, sales com L'Almazen, L'Antic Teatre o el Teatre Riereta, que hi comparteixen característiques, també inclouen circ o pallassos de manera habitual en la seva programació.

Nous escenaris

Els centres de creació i producció

Fora dels equipaments dedicats a l'exhibició existeixen tres Centres d'Arts Escèniques públics dedicats a la programació i producció d'arts escèniques. Es troben a Terrassa, Reus i Girona. Aquests espais són més afins a l'hora d'acollir propostes de producció i programació de creació contemporània.

El CAER de Reus s'encarrega de la producció d'espectacles d'arts escèniques, la programació dels dos teatres de la ciutat, el TRAPEZI i el Festival Cos. També es dedica a la producció d'espectacles de circ i l'inclou a les programacions dels teatres. El CAET de Terrassa està més especialitzat en dansa, produeix alguns espectacles i programa diversos teatres de la ciutat que puntualment inclouen circ. Al seu torn, El Canal és el centre més jove i aquest any ha presentat la seva primera temporada, on el circ ha estat l'art escènic menys representada.

També cal destacar que sembla que es comença a dibuixar una xarxa d'espais de circ[32] per tot el territori que, a mig o llarg termini, podria anar conformant un circuit propi amb espais per a residències de creació, laboratoris creatius; per exhibició, etc. A aquesta potencial xarxa també cal sumar-hi la iniciativa del Circ Cric amb el Cabaret Coluche, els mesos de primavera i tardor.

---

[31] La Coordinadora de Sales Alternatives de Catalunya (www.salesalternativescat.com) agrupa els següents teatres: Brossa, Espai Escènic; La Planeta; Sala Muntaner; Teatre de l'Aurora; Teatre de Ponent; Teatre Tantarantana; Versus Teatre.

[32] Parlem de La Vela (a Vilanova i la Geltrú); l'Ateneu Popular 9 Barris, La Central del Circ (a Barcelona); el Circ Circ, (a Santa Maria de Palautordera); el Circ Petit (a Pineda de Mar); Cronopis (a Mataró), Tub d'Assaig (a Terrassa).

Ciutats Amigues del Circ

Quant al programa 'Ciutats Amigues del Circ', impulsat pel Departament de Cultura de la Generalitat, cal aclarir que no és ben bé un circuit. Es tracta d'un projecte que pretén crear una xarxa de municipis que promogui el circ en totes les seves vessants, però no és un circuit d'exhibició pròpiament dit. En l'actualitat està formada per 16 ciutats:

Lleida	Berga	Mataró	Pineda de Mar
Mongat	Granollers	Manresa	Reus
Viladecans	Sant Cugat del Vallès	Vilanova i la Geltrú	Tarragona
Sabadell	Figueres	La Bisbal de l'Empordà	Tortosa

La relació entre les ciutats així com la seva implicació en la promoció i difusió del sector han de que fer, a mig termini, els membres que componen 'Ciutats Amigues del Circ' coneguin de prop la realitat del sector, apostin decididament pel circ i es converteixin en un escenari per aquesta art escènica.

Les sales de teatre

El desconeixement del sector i la manca de costum per part dels programadors, així com els requisits tècnics i la infraestructura, fan que en termes generals només es programi circ als teatres de forma força residual. En el cas dels grans teatres nacionals, tant el Teatre Nacional de Catalunya com el Mercat de les Flors tenen un petit espai per al circ a nivell de programació i de coproducció. El Teatre Lliure no programa gairebé mai circ, però. A més, tots disposen d'una sala gran i d'altres de més petites amb un aforament més reduït i estan preparats tècnicament per programar o coproduir espectacles de circ. Aquesta darrera temporada han participat companyies de circ catalanes al BKST, minifestival organitzat pel Mercat de les Flors i el Teatre Nou Tantarantana, i des de 2009 el TNC programa un cicle d'espectacles infantils, El Nacional Petit on s'hi han inclòs espectacles de circ. Per la seva banda, en ocasions molt puntuals el Teatre Lliure ha programat a la Plaça Margarida Xirgu espectacles de circ com és el cas de la instal·lació de la vela del Circ Cric o la representació de 'La baraque', literalment una barraca de fusta que funcionava com un cabaret, incorporava música en directe, sopar i beguda, en la línia d'alguns cabarets que programen números de circ.

En relació als teatres municipals, trobem que a Catalunya hi ha 946 municipis i al voltant de 78 teatres que programen arts escèniques amb regularitat a través del finançament públic (catàlegs de Cultura en Gira i també de l'ODA). En aquest sentit, també existeixen, a nivell espanyol, les xarxes de circuits escènics autonòmics a què es pot accedir per tal d'estar presents a

les programacions dels teatres municipals (en general teatre i dansa).

Com en el cas de Catalunya, si bé poden incloure espectacles de circ en les seves programacions, la proporció d'aquesta art escènica és menor. Arribats a aquest punt, a més, cal afegir que per entrar a formar part dels catàlegs d'aquests circuits, s'exigeixen uns requisits que sovint les companyies no compleixen i que sobretot afecten al tema de la seva estructura legal professional, la forma jurídica. Un cop es configuren els catàlegs, la programació de teatre de molts municipis es dissenya a través d'ells, de manera que els espectacles que no estan inclosos en aquests circuits gairebé no tenen opcions a accedir a les programacions de determinades ciutats i pobles. Generalment, els programadors o tècnics de cultura no estan acostumats a programar circ, sobretot si s'adreça a públic adult i, a més, s'ha d'afegir el problema que la majoria de teatres no estan preparats per acollir determinades disciplines de circ i els seus tècnics tampoc no estan formats en aquest àmbit. De totes maneres, cal destacar que existeixen diversos teatres que integren més el circ que d'altres, que programen circ amb una relativa regularitat i/o tenen la infraestructura i els recursos per fer-ho.

En aquest cas s'ha de parlar del Sant Andreu Teatre a Barcelona; l'Estruch a Sabadell; el Centre Cultural de Vallromanes; el Kursaal de Manresa; el Teatre Municipal de Mataró; el Teatre La Massa de Vilassar de Dalt; el Teatre Auditori de Sant Cugat; el Teatre de La Bisbal d'Empordà; l'Atrium a Viladecans o el Teatre Auditori de Granollers.

Des de l'àmbit privat, també trobem iniciatives que contribueixen a difondre el circ, encara que no especialment el circ català. A Barcelona existeixen diversos teatres privats gestionats per diferents empreses[33]. L'oferta és molt variada i té un marcat caràcter comercial així que en termes generals només acullen grans espectacles de circ de companyies estrangeres, com és el cas de l'espectacle 'Traces', de Les 7 doigts de la main, al Teatre Tívoli (Barcelona), que el 2009 va estar gairebé un mes en cartell.

[33] 3 x 3 gestiona i programa el Teatre Poliorama i Teatre Victòria; Focus gestiona i programa els teatres Romea, Villarroel, Condal i Goya; Grup Balañà gestiona els teatres Tivoli, Borràs, Coliseum i Capitol. ADETCA és l'associació d'empreses teatrals de Catalunya. Agrupa teatres i productors privats.

Identificació de problemes dels circuits d'exhibició

Hi ha entorn l'exhibició tres aspectes que incideixen directament en el desenvolupament del sector:

- Desconeixement i manca de costum dels programadors d'incloure circ en les seves agendes
- Dificultats tècniques associades al circ
- Imatge estigmatitzada del gènere només com a espectacle familiar

Cal pensar que generalment el mercat condiciona el producte. D'aquesta manera, l'escenari també afecta la concepció i/o format de l'espectacle. En molts casos les companyies, ja des del moment de la creació –i pensant en el moment de l'explotació– adapten els seus espectacles als possibles espais on es podrà exhibir. El circuit de carrer condiciona el llenguatge que s'utlitza, la tècnica i la forma de comunicar-se amb el públic, aleshores. En aquesta mena de paradigma, des del moment que inicien un nou projecte, els artistes han de pensar en la seva sortida comercial. Si les possibilitats es redueixen al carrer o bé al circuit familiar, les companyies assumeixen molt de risc a l'hora de plantejar-se projectes més innovadors, de laboratori, pluridisciplinars,... Difícilment aleshores, els projectes de les companyies que tenen com a escenari de treball el carrer entren dins els criteris de programació de les sales. És interessant, aleshores, començar a obrir portes i opcions d'exhibició al circ en aquests equipaments per tal que els artistes també s'arrisquin més en les seves creacions. Davant la capacitat creativa dels artistes i les condicions d'alguns teatres, cal treballar perquè que el circ, i sobretot el que es fa a Catalunya, vagi entrant en les agendes de les sales de teatre. També és interessant treballar amb tota mena de teatres a l'hora d'ampliar els prescriptors de l'oferta i contribuir a donar difusió al circ. És important que els teatres de referència de Barcelona incloguin circ més enllà de la programació familiar de Nadal, perquè altres equipaments municipals els prenen com a referents a l'hora de dissenyar les seves programacions.

2.3. Els públics del circ

El creixement de públics

Per conèixer la resposta del públic, es troben dades sobre l'assistència a espectacles a través de diverses fonts: Idescat; l'Enquesta de consum i pràctiques culturals de Catalunya (2001 i 2006)[34]; *El Baròmetre de la comunicació i la cultura* (2008)[35] i el Projecte d'Indicadors PICEM. En tots els casos, les dades posen de manifest un progressiu augment de públics que creix també en relació a l'increment de la seva difusió, encara limitada.

Assistència a espectacles de dansa i circ en els darrers 12 mesos. 2001

	Milers de persones	
	Població	%
Espectadors de dansa	395,0	7,6
Espectadors de circ	307,6	5,9

FONT: Enquesta de consum i pràctiques culturals de Catalunya 2001. DEPARTAMENT DE CULTURA – INSTITUT D'ESTADÍSTICA

Assistència a espectacles de dansa i circ en els darrers 12 mesos. 2006

	Milers de persones	
	Població	%
Espectadors de dansa	726,6	12,1
Espectadors de circ	766,2	12,8

FONT: Enquesta de consum i pràctiques culturals de Catalunya 2001. DEPARTAMENT DE CULTURA – INSTITUT D'ESTADÍSTICA

Assistència a espectacles de dansa i circ en els darrers 12 mesos. 2008

	Milers de persones	
	Població	%
Espectadors de teatre	1.693.000	76,9
Espectadors de dansa	329.000	14,9
Espectadors de circ	520.000	23,6

FONT: El Baròmetre de la comunicació i la cultura (2008) FUNDACC

[34] DEPARTAMENT DE CULTURA – INSTITUT D'ESTADÍSTICA, *Enquesta de consum i pràctiques culturals de Catalunya* (2001) (2006)

[35] FUNDACC, *El Baròmetre de la comunicació i la cultura* (2008)

Assistència a espectacles de dansa i circ en els darrers 12 mesos. 2001, 2006 i 2008

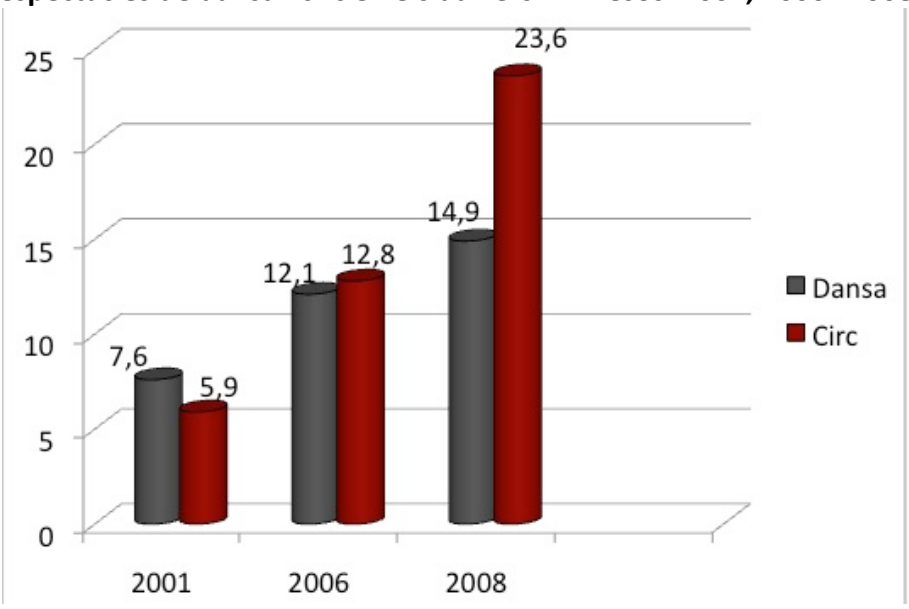

Elaboració Pròpia (El % en termes absoluts permet que es pugui dibuixar una evolució dels espectadors de circ.)
FONT: El Baròmetre de la comunicació i la cultura (2008) FUNDACC i Enquesta de consum i pràctiques culturals de Catalunya 2006. DEPARTAMENT DE CULTURA – INSTITUT D'ESTADÍSTICA

A banda de l'augment de públics, també és convenient destacar que els públics d'aquesta art escènica estan formats per grups de franges d'edat ben diverses. Les dades que ofereix Idescat al voltant de l'assistència a espectacles de circ dels anys 2001 i 2006 mostren la següent distribució:

Assistència a espectacles de dansa i circ en els darrers 12 mesos. 2001 i 2006

	2001	2006
de 15 a 29 anys	72,18	157,37
de 30 a 44 anys	162,59	389,72
de 15 a 64 anys	52,56	158,2
65 anys i més	20,33	36,94

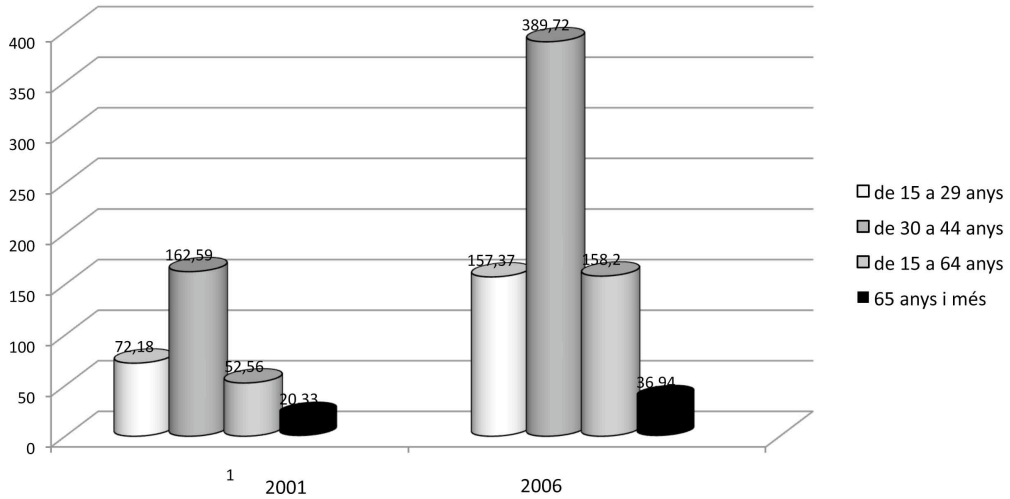

Font: Idescat i Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Enquesta de consum i pràctiques culturals

Identificació de problemes dels públics

L'evolució dels públics és molt positiva. Si bé en termes generals una gran part del públic sí que encara associa el circ amb el gènere familiar, també és cert que davant d'altres formats normalment es deixa seduir per la novetat, l'espectacularitat, la forma de comunicar, el risc,... L'augment de la difusió ha estat un element clau. En els municipis que acullen festivals de circ, els públics de carrer aprenen a ser espectadors de circ i contribueixen també a la seva difusió com a prescriptors de l'oferta.

Des d'un altre punt de vista, produccions de circ estrangeres també han aconseguit omplir durant setmanes senceres espais d'exhibició. El cas més clar potser el representa el 'Cirque du Soleil'. Però també altres iniciatives com 'Le Colporteus' al Mercat de les Flors (maig de 2010) o 'Les 7 doigts de la main' (maig de 2009) han tingut molt bona acollida entre el públic. Així, tant en el circuit de carrer com en el de les sales de teatre, les dades sobre públics fan prevere un grau alt d'acceptació d'aquesta art escènica.

2.4. Altres experiències al voltant de circ: projectes i organitzacions

L'APCC ha estat una primera font d'informació a través dels projectes en què ja treballen amb altres organitzacions així com les xarxes on s'inscriuen i el seu bagatge professional.

Hi ha una font d'informació decisiva per trobar contactes i altres experiències al voltant d'aquesta art escènica. Es tracta de **Circostrada Network**[36]**,** una plataforma europea d'informació, investigació i intercanvis professionals per les arts de carrer i el circ. Aquesta organització socialitza una base de dades sectorial (carrer i circ), d'àmbit europeu, i de referència, a la qual es pot accedir des del seu espai web, en anglès, francès i castellà. Edita també de manera periòdica obres i guies pràctiques adreçades al sector; informes d'experts i estudis. Obre així un eix d'investigació i observació per coordinar estudis, col·loquis i relacions amb els investigadors que treballen en els àmbits de les arts de carrer i el circ. Anualment organitza una trobada per la reflexió i l'estudi en comú sobre les pràctiques, les estètiques i les perspectives de les arts de carrer i circ a Europa. En aquest sentit, és qui convoca diversos encontres entre professionals any rere any (productors, artistes, programadors, representants institucionals i xarxes europees) a fi

[36] http://www.circostrada.net/(www.horslesmurs.fr)

de conèixer millor la situació dels dos sectors (carrer i circ), contribuir al naixement de projectes transnacionals i difondre aquestes disciplines i progressar en el seu reconeixement.

La secció de repertoris en línia de Circostrada Network dóna accés a informació especialment útil en el procés de diagnosi –és una de les fonts més actualitzades– així com en la recerca de projectes similars. En aquest punt és on cal parlar de diversos projectes que tenen relació amb el projecte.

Kunstenloket[37] és un punt d'assessorament empresarial, a Brussel·les, que s'adreça al sector artístic. S'encarrega de donar informació, orientació i suport en termes de negoci i qüestions jurídiques. Actua, a més, com a una mena de 'vetllador' per al sector, fent el seguiment sobre l'aplicació de la 'nova condició social' de l'artista.

El Kunstenloket esdevé, aleshores, una plataforma activa que treballa per detectar i actuar entre la pràctica diària dels artistes i els problemes jurídics, administratius i comercials que han d'encarar els artistes en el desenvolupament de la seva activitat. L'organització recull dades sobre l'ocupació de forma sistemàtica i, per tant, disposa d'eines per identificar i analitzar necessitats del col·lectiu. La seva posada en escena es dibuixa a través del contacte que possibilita el Centre d'Art que l'acull. A partir de l'accessibilitat als problemes amb què topen els artistes, poden seguir l'evolució sobre aspectes com la condició social de l'artista, la fiscalitat, la legislació o la gestió de contractes. Elaboren materials informatius, als quals es pot accedir de manera lliure per mitjà de la seva pàgina web. També organitzen *workshops.* Treballa aleshores per documentar processos i genera documents sobre comptabilitat per a empreses i entitats sense afany de lucre; formes de promoció pels artistes, l'estatus fiscal del Col·lectiu, etc. Una altra línia d'acció d'aquesta organització és l'anàlisi de dades, amb què intervenir com a assessora en polítiques de formació i política educativa en el sector artístic. En aquest sentit, actua com a mediadora a l'hora d'organitzar i promoure la capacitació de finançament per a projectes d'educació, a fi d'aconseguir una major vinculació entre la formació i la creació de treball. De totes aquestes maneres és com Kunstenloket fomenta un esperit empresarial sostenible que s'adapti al sector, a través de promoure la cultura de la formació continuada i afegir noves competències als artistes, que han de servir tant en el desenvolupament del seu treball artístic com un cop aquest s'acaba (reubicació en el mercat laboral).

'La Central del Circ', per la seva banda, forma part del projecte transfronterer Circ-que-o! A

[37] http://www.kunstenloket.be/kunstenloket/view/nl

partir del seu treball, es pot conèixer **La Grainerie, fabrique des arts du cirque**[38] (Balma). Aquest espai de creació treballa perquè els artistes de circ i de carrer desenvolupin el seu treball amb eines professionals. També aposta per promoure lògiques de l'economia social i solidària entre els agents del territori i les diferents disciplines de les arts de carrer, ja que els diferents beneficiaris del projecte comparteixen força característiques: intermitència, dinàmiques de creació i producció, etc.

En relació a aquesta mena d'articulació d'un sector del circ que integri més professionals, a banda dels artistes, és interessant **Subtopia**[39], un projecte ubicat a la perifèria d'Estocolm (Suècia). Es tracta d'un centre d'art pluridisciplinar que serveix d'espai de trobada i treball per a la cultura i les indústries creatives. Vol esdevenir una plataforma de llançament de projectes i reuneix a artistes, espectadors i empresaris del món de la cultura. Al voltant de 40 organitzacions, entre companyies i empreses, hi treballen en aquests moments. L'entitat treballa en el camp de la dinamització cultural i empresarial assessorant els artistes que hi treballen i oferint eines per al seu desenvolupament professional. Subtopia, també és un espai d'exhibició i de difusió.

Des de la perspectiva de l'acompanyament als artistes en termes de gestió, s'han buscat experiències al voltant del procés d'autoocupació, que representen entitats com Servei Solidari[40] o les oficines municipals de promoció econòmica dels ajuntaments: Barcelona Activa, l'Institut Municipal d'Educació i Treball de Vilanova i la Geltrú (IMET o Vapor Llonch a Sabadell. Aquesta darrera experiència de Sabadell és tracta d'una iniciativa del Servei de Promoció Econòmica del municipi i es tradueix en l'equipament **Vapor Llonch, seu de Treball, Formació, Indústria i Innovació.** Ofereix diversos serveis adreçats a enfortir el teixit empresarial de la ciutat, des de l'assistència tècnica per crear empreses fins a un Viver d'Empreses per acollir projectes de nova creació. A més, també dóna suport al finançament a partir de Microcrèdits. Vapor Llonch és una de les organitzacions a qui es pot sol·licitar un microcrèdit –Entitat de Microcrèdit Social (EMS)– i té conveni amb diverses entitats financeres per facilitar el seu accés. Aquest servei compta amb orientació i assessorament personalitzat de manera que s'avalua la viabilitat de finançar projectes amb l'ajuda de microcrèdits, s'ajuda i s'acompanya en les tramitacions i es fa un seguiment posterior del negoci, en el cas que s'obtingui.

També destaca **La Incubadora, el viver d'empreses de Barcelona Activa**. Com en el cas de Vapor Llonch, és un projecte municipal i s'emmarca dins molts altres serveis dirigits a la formació,

---

[38] http://www.la-grainerie.net/
[39] http://www.subtopia.se/
[40] http://www.serveisolidari.org/

el treball i l'autoocupació. Aquest viver ofereix des d'assessorament i informació permanent a la possibilitat de treballar en relació a les habilitats i la formació empresarial. Com a seu d'unes 50 empreses joves aproximadament, serveix com a plataforma on establir-hi també relacions professionals. A banda d'un espai adaptat de treball, infraestructura, etc, La Incubadora també inclou serveis com informació empresarial especialitzada, assessorament i acompanyament en temes de gestió; l'accés a experiències d'èxit (mentors); accions formatives; de promoció de la cooperació empresarial i el *networking,* etc.

2.5. Les polítiques culturals de suport al circ

El reconeixement institucional envers el circ (CIRC=CULTURA) és molt recent a Catalunya. Fins l'any 2005, gairebé podem dir que el circ no existeix de cara a les administracions. A tall d'exemple, durant els anys vuitanta el circ formava part del Departament de Festes i Tradicions Populars i, més endavant, es va integrar com a subgrup de les arts escèniques dins la categoria de teatre. La Generalitat crea l'any 2004 el Premi Nacional de Circ i el 2005 entra al Parlament la 'Proposició no de llei per al reconeixement del circ a Catalunya' –capitanejada per l'APCC– que insta el Govern a incloure el circ en la política cultural del país, al mateix nivell que la resta d'arts escèniques. L'any 2006 l'administració pública reconeix el circ com art escènica i, durant l'any 2008, el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat engega el Pla Integral del Circ, fruit de les negociacions amb l'APCC.

Amb anterioritat, es duen a terme accions de suport que contribueixen a donar visibilitat al sector com l'organització de l'exposició *Circ Contemporani Català. L'art del risc* i el seminari *El circ i la poètica del risc,* a càrrec del KRTU; el suport en el finançament de projectes de circ com la Fira de Circ al Carrer de la Bisbal d'Empordà, el Festival Internacional de Pallassos de Cornellà Memorial Charlie Rivel, la Fira-Festival de Circ Trapezi (Reus/Vilanova i la Geltrú), el Festival Curtcirckit de Montgat, l'Apallassa't! (Mostra de Pallasses i Pallassos del Sant Andreu Teatre) o el Pallassòdrom de Vila-seca.

En termes de cooperació cultural, altres entitats han iniciat projectes en què s'hi inclouen els artistes de circ. L'Oficina de Difusió Artística (ODA) de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona, juntament amb altres institucions europees, col·labora en el projecte de la Plataforma europea d'informació, recerca i intercanvis professionals per a les arts de carrer i el circ, liderat pel Centre Nacional Francès de Recursos de les Arts del Carrer i de les Arts del Circ HorsLesMurs.

Cal destacar la tasca del Departament de Cultura com a suport en el desenvolupament professional de tots els artistes en general, encara que no específicament del circ. A banda de les ajudes destinades a la producció i al desenvolupament empresarial, n'hi ha d'altres que contribueixen de manera important a la difusió, la comercialització i la distribució de l'obra dels artistes catalans. Així, n'hi ha de destinades a l'organització de fires i mercats especialitzats, a l'assistència i participació en esdeveniments internacionals, a activitats de difusió de la programació i propostes artístiques, i a l'organització d'activitats i esdeveniments que contribueixin a la promoció dels sectors de la música, l'audiovisual, el teatre, el circ i les arts visuals de caràcter professional.

Fora de les línies de subvencions, també cal valorar les eines que ofereix l'ICIC, que tampoc no estan adreçades al sector del circ en exclusiva, sí que ofereixen respostes a algunes de les seves necessitats. En aquest sentit, cal destacar programes com el Servei de Desenvolupament Empresarial (SDE); Eines de finançament o Promoció Internacional – Catalan Arts!. D'aquesta i d'altres més és com aquest organisme treballa per donar suport al desenvolupament de projectes; millorar la competitivitat i la innovació de la gestió de la les empreses culturals; finançar projectes a través de finançament directe i indirecte i promoure a l'estranger els projectes professionals que es fan a Catalunya.

El Pla Integral del Circ (d'ara en endavant també PIC), per la seva banda, proposa polítiques i línies d'acció perquè el circ català pugui desenvolupar-se i situar-se al mateix nivell que el circ internacional. Es planteja com a objectius dignificar i professionalitzar el sector, estimular el talent i la creativitat, garantint l'exhibició en condicions adequades, així com dinamitzar econòmicament el sector. En el marc d'aquest Pla, el govern col·labora amb l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú donant suport a La Vela, un centre de creació i residència per a companyies de circ, en funcionament des del 2006.

En relació als públics, a través del Pla de creadors en residència (de dansa, música i circ), cerca, entre d'altres propòsits, acostar al ciutadà els llenguatges artístics més innovadors a través del treball de les companyies/creadors amb l'entorn local on se situa l'equipament cultural. El Pla integral del Circ també pretén incidir de manera directa en la creació de nous públics[41].

La comissió per desenvolupar-lo i fer-ne el seguiment està formada pel Departament de Cultura i l'APCC i el seu disseny contempla diverses línies d'acció, resumides els següents punts:

---

[41] Villarroya, Anna. Informe sobre la Política Cultural de Catalunya. Abril de 2010. Departament d'Economia Política i Hisenda Pública. Facultat de Biblioteconomia i Documentació. Universitat de Barcelona. Pel 'Compendi de politiques i tendències culturals a Europa'. Consell d'Europa i l'Institut ERICarts

1. Impulsar la creació i la producció de circ

Es tracta de donar suport a la recerca i la creació del sector a partir d'incentivar especialment la **integració professional de tots els àmbits i elements que formen part d'un projecte escènic (direcció artística, música, escenografia, vestuari, etc)**

En termes de producció, es proposa **potenciar les produccions de circ, o les que l'incloguin, per part d'equipaments públics privats i d'altres agents.**

També busca poder oferir un marc estable de treball per a les companyies de circ en relació al finançament (convenis plurianuals o infraestructures i adquisició d'equipaments) així com treballar per **reforçar l'estructura empresarial de les companyies i explorar el seu potencial d'inserció en el mercat.**

2. Crear espais de treball

El PIC vol dissenyar un mapa d'espais d'assaig i manteniment per diversos municipis de Catalunya així com crear i implementar una xarxa de Centres de Creació i Residència (La Central del Circ, Ateneu Popular 9 Barris; La Vela i CRAC. Centre de Recerca de les Arts de Circ, Fàbrica de les Arts Roca Umbert, etc)

3. Estructurar i regular la formació

Amb el PIC, es vol establir el programa de formació professional de Circ a Catalunya; regular el professorat i alumnat de circ i contribuir al desenvolupament de la trajectòria professional dels creadors i **ampliar les oportunitats per al manteniment i perfeccionament tècnic i artístic.**

En aquest sentit, el PIC també es proposa **donar sortida als professionals** del circ un cop deixen de treballar en l'espectacle a través del reciclatge formatiu. En termes de difusió i d'externalitats en la societat, es pretén incloure el circ als programes escolars i com a eina per a la integració.

4. Crear circuïts d'exhibició

Garantir als artistes un **circuit estable** a través d'una xarxa estable de ciutats que ofereixin una programació continuada de circ i a partir d'establir una regulació per als circs itinerants; consolidar els festivals que ja existeixen i potenciar les gires de les companyies.

També es planteja assolir el compromís per part dels grans equipaments públics de Catalunya de programar circ de forma estable i amb regularitat; d'impulsar la programació i explotació de circ també en les sales privades; de crear un Circ estable a Barcelona i d'afavorir la creació de nous mercats (internacional) en col·laboració amb l'Institut Ramon Llull: finançament per a gires, inclusió del circ en els grans esdeveniments artístics internacionals, etc.

5. **Dotar la professió d'un marc legal**

Amb la implementació del Pla Integral cal assentar les bases per reconèixer i fer respectar les especificitats laborals del sector a tots nivells; promoure la professionalització del sector; homologar l'ús d'instal·lacions i aparells tècnics específics del circ o adaptar la regulació als vehicles itinerants de circ

6. **Dignificar i difondre**

La posada en marxa del PIC permet fer un seguiment i diagnosi de l'estat del circ a Catalunya així com treballar per dignificar el circ i difondre la seva capacitat d'innovació escènica; engegar accions genèriques de difusió i treballar per crear de nous públics

7. Un finançament apropiat

Es tracta d'augmentar els recursos destinats al circ

2.6. L'APCC i 'La Central del Circ'

L'APCC neix el 2004 i és l'entitat que representa les diverses branques professionals del circ català. Treballa amb la intenció de difondre i normalitzar el circ. Entre els seus socis trobem artistes, tècnics, empresaris, representants, gerents, directors, dramaturgs, escenògrafs, coreògrafs, crítics, teòrics o docents. L'APCC és el principal interlocutor davant les administracions catalanes en referència a temes col·lectius de circ.

Gestiona 'La Central de Circ - Espai de Creació de Barcelona', inclosa dins el programa de Fàbriques per a la Creació i, per tant, de titularitat municipal. Aquest equipament, però, compta també amb el suport de la Generalitat de Catalunya. Es tracta del resultat de tot un seguit de negociacions de l'APCC amb diverses administracions, posades en marxa amb la voluntat de garantir espais de treball estable per a les companyies i artistes de circ.

D'aquesta manera, existeix a Barcelona un espai estable de treball adreçat específicament al circ i que, a més, s'estructura a través de l'APCC, l'entitat vinculant que cohesiona i vertebra el sector a Catalunya.

El nou espai de 'La Central del Circ' a la seu definitiva

La Central del Circ és un espai equipat amb infraestructura tècnica i material que ofereix la possibilitat als artistes perquè assagin, entrenin i creïn en un espai equipat adequadament. La seu definitiva de 'La Central del Circ' és un ampli recinte sota la gran placa fotovoltaica del Parc del Fòrum. L'estudi XXM Arquitectes és l'encarregat del projecte de renovació d'aquest espai, fins ara dedicat a magatzem. La seva obertura permet ampliar l'oferta de La Central i generar més activitat vinculada a la creació i la producció, ampliant els seus públics i augmentant els seus programes. Les obres van començar l'11 de febrer de 2010 i s'espera que finalitzin al llarg de la primavera del 2011. Amb el trasllat a la seu definitiva l'espai també canviarà el seu nom. A partir d'aleshores s'anomenarà Centre de Creació de Circ de Barcelona (CCCirc Barcelona, d'ara endavant també l'anomenarem així).

La missió

La missió i objectius de La Central del Circ s'inscriuen dins del pla estratègic de l'entitat l'APCC, que és l'entitat que va dissenyar el projecte –juntament amb l'ICUB– i que gestiona des de la seva inauguració. La missió principal de l'APCC és aglutinar els diferents sectors de circ de Catalunya per tal de fomentar, difondre i normalitzar aquesta art escènica en totes les seves modalitats. Així, el seu Pla estratègic es fonamenta en els següents objectius:

- **Cohesionar el sector**: facilitar el contacte, coneixement mutu i la col·laboració entre els associats i altres entitats i administracions del sector.
- **Normalitzar el circ en els àmbits de la formació, la creació, la producció, l'exhibició i la difusió i el marc legal.**
- Visibilitzar les arts circenses: **augmentar la presència de circ en la societat**
- **Gestionar La Central del Circ**: si bé la gestió de l'equipament no deixa de ser una acció en sí mateixa, és cert que el seu funcionament suposa el punt de partida i la base per traduir en accions els seus objectius estratègics.

CCCirc Barcelona, aleshores, és un espai d'entrenament, assaig, creació, formació continuada i investigació adreçat a professionals de circ, tant artistes individuals com companyies. Com a plataforma per a artistes i companyies emergents, fomenta la professionalització dels artistes i la interrelació entre disciplines circenses, a més de resultar un punt de trobada per al sector.

A l'hora de fer referència als objectius de l'equipament, aquests es desdoblen en els

específicament derivats de la gestió de l'equipament i els que es vinculen amb Pla Estratègic de l'APCC. Evidentment aquests dos desdoblaments s'alimenten mútuament, però, a grans trets, podem dir que, d'un cantó, a partir de La Central del Circ, l'APCC es proposa:

- Gestionar de manera eficient i eficaç el centre d'assaig, entrenament i creació: coordinació dels serveis, infraestructura, material, seguretat, ...
- **Programar activitats que ajudin al desenvolupament del sector.**
- Participar en projectes amb altres centres de característiques similars nacionals i internacionals i aprendre d'altres experiències on el circ es desenvolupa amb més normalitat.

Per l'altre, com a equipament amb entitat pròpia, La Central del Circ té els següents objectius:

- **Assegurar la creació continuada de circ a Barcelona**
- **Esdevenir una plataforma d'artistes i companyies emergents**
- **Fomentar la professionalització de les companyies i la creació d'equips de treball estables**
- **Assegurar la continuïtat a l'aprenentatge dels estudiants i als projectes artístics dels professionals**
- **Fomentar el reciclatge dels artistes a través de cursos de formació i perfeccionament**
- Afavorir la interrelació dels usuaris
- Acollir artistes i companyies en residència de creació a artistes i companyies amb seu a fora de Catalunya
- **Ser un pol de circ a la ciutat coordinat amb altres espais que treballen pel foment i la difusió del circ**
- Apropar l'art del circ al territori

L'activitat

Per portar a terme els seus objectius, el CCCirc Barcelona ofereix els següents serveis:

Entrenament i assaig - Residències de creació

La Central del Circ é un espai equipat amb infraestructura tècnica i material perquè els artistes assagin i entrenin. També disposa d'un altre espai perquè treballin en la creació. La seu definitiva és un ampli recinte sota la gran placa fotovoltaica del Parc del Fòrum. La seva obertura permetrà ampliar l'oferta de 'La Central' i generar més activitat vinculada a la creació, cosa que pot generar més públic i usuaris així com augmentar els programes.

Formació

La formació continuada s'entén com un suport a la creació i a la professionalització del col·lectiu. El centre programa activitats de formació en els àmbits tècnic i artístic.

Altres Activitats

També organitza activitats de difusió del circ i de relació amb l'entorn, com el Cicle de Tertúlies de Circ, (tardor del 2009); la participació a La Marató de TV3 o els Tallers Oberts de Poblenou (2009). En l'actualitat s'està treballant també amb entitats dels barris del Besòs-Maresme i la Mina pel Festival 'Besmina', que tindrà lloc el juliol de 2010.

Circ-que-o!

La Central del Circ forma part del projecte de cooperació europeu Circ-que-o!. Aquest projecte promou accions i activitats en els territoris transfronterers de Catalunya, Aragó i Midi-Pyreéneées[42]. Per una banda, és una plataforma d'intercanvi de coneixement que ha de servir per fomentar i desenvolupar la professionalització i la cooperació entre professionals, escoles i universitat. Per l'altra banda, treballa oferir un espai de circ dinàmic i estable per a la creació, l'economia i el treball en aquests territoris.

Els públics: socis i usuaris

L'hora de parlar de públics, cal pensar que un gran gruix dels usuaris són socis de l'associació així com altres professionals de circ i, de manera més puntual, públic més general. Dins l'APCC trobem que, el mes de juny de 2010, l'entitat té un total de 223 persones associades. En alguns casos, aquestes persones representen un col·lectiu (per exemple una companyia), però també en altres casos tots els membres d'un grup en són socis. La distribució dels socis es dibuixa a través del gràfic de la següent pàgina.

El gran gruix de socis es dediquen al circ des de la vessant artística. L'essència mateixa de l'entitat és acompanyar, assessorar i ajudar als professionals en la seva trajectòria artística professional. En concret, des de la seva creació, la gerència de l'associació ofereix atenció, orientació i suport per a artistes i companyies sobre projectes, subvencions, marc legal, fiscalitat,

[42] Veure punt 2.4. Altres experiències: projectes i organitzacions

seguretat, ... A més, des de la incorporació l'any 2007 d'una tècnica de comunicació es fa especial èmfasi en la difusió del treball dels professionals del circ i se'ls fa arribar informació específica sobre circ: convocatòries (creació, subvencions, fires, etc) ofertes de treball, informació sobre desenvolupament de polítiques culturals, ... Es tracta d'una entitat que creix progressivament (54 socis en el moment de la seva creació). Es pot intuir que part d'aquest creixement estable es deu justament a aquest reconeixement i suport als artistes de circ i als seus socis.

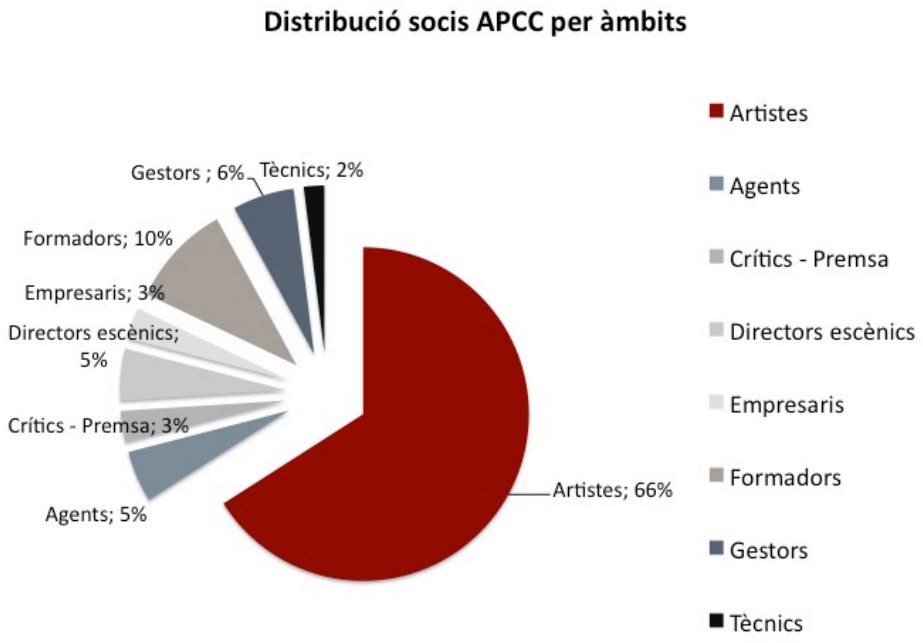

Elaboració Pròpia. Font: Base de dades APCC (juny de 2009)

Quant als usuaris, utilitzen l'espai artistes en actiu i d'altres en procés de formació. L'espai també ha acollit artistes estrangers de creació durant alguns períodes de temps. En l'actualitat, els programes principals de l'APCC ofereixen eines per als professionals del sector: xerrades sobre temes laborals o fiscals, espais de trobada i de debat, cursos específics sobre eines per a la gestió de projectes, borsa de professionals. Durant l'any 2009, l'APCC fa l'arrencada també d'un nou programa, l'Assessorament bàsic adreçat als socis.

El finançament

Quant al finançament, 'La Central del Circ', com a equipament municipal, rep una partida pressupostària des de l'ICUB. Així, aquest projecte està finançat per l'Ajuntament de Barcelona, encara que part del seu pressupost també prové del PIC de la Generalitat. L'associació també rep finançament via subvencions de diverses institucions. En aquest sentit, la despesa que suposa la gestió de l'equipament (activitats de formació, per exemple) obliga a buscar noves vies de

finançament. L'entitat només disposa d'un CIF –el de l'APCC– per demanar subvencions, però porta a terme projectes prou diversos perquè la forma jurídica comenci a donar problemes a l'hora de cercar recursos.

En relació als ingressos propis, veiem que majoritàriament provenen de les quotes d'usuari per l'ús de l'espai i de la inscripció als cursos i tallers del centre. El preu d'aquestes activitats respon a un model de centre públic i ha de suposar un estímul i un al·licient –també econòmic– perquè els artistes decideixin inscriure's-hi.

En aquest sentit, els preus reduïts serveixen per donar accés a un col·lectiu que, en relació a disposició de centres de treball i de formació, està molt desprotegit (sovint han de marxar a l'estranger a formar-se i a treballar en les seves produccions).

3 DAFO

A partir de fer una anàlisi de la situació del sector, es presenta el DAFO del projecte, que serveix per posar de manifest les mancances i oportunitats que afronta el circ. S'hi inclou també l'avaluació entorn l'organització que ha de desenvolupar el projecte. Hi ha aspectes que no es contemplen perquè funcionen en paral·lel al problema que s'aborda. En aquest sentit, el DAFO intenta identificar els punts negres i les oportunitats dels aspectes sobre els que es pot actuar des del posicionament i les possibilitats de l'entitat.

A grans trets, el DAFO identifica dos problemes bàsics. Per una banda, la deficient estructura organitzativa i de gestió de una part important de les companyies i artistes de circ. Per l'altra, unes possibilitats molt limitades a l'hora d'entrar en el mercat laboral (exhibició/difusió). A més, aquestes poques oportunitats professionals requereixen una estructura legal, que molts artistes no tenen, per emetre factures, contractar els intèrprets i en molts casos, només per accedir-hi.

Aquests dos problemes són com un peix que es mossega la cua. Sembla molt lògic poder exigir als artistes que normalitzin la seva situació laboral i trobin una fórmula legal per desenvolupar la seva activitat. Però també semblen molt lògiques les raons que els porten a resistir-s'hi. I és que el problema de la manca de difusió i de circuit situa el circ com a un sector molt fràgil, tant per la seva pròpia naturalesa –grans despeses d'inversió per crear espectacles, necessitat dels artistes d'entrenar amb regularitat,...– així com per un context laboral que no els ofereix altres oportunitats de treball –formar part de produccions com a intèrprets, per exemple– i al qual només hi poden accedir en qualitat de creadors/emprenedors.

Que els plans de formació de circ no incloguin aspectes al voltant de la gestió i/o administració de projectes també és una mancança important a l'hora d'afrontar una carrera professional que ha d'anar lligada a l'autoocupació de manera inevitable.

Davant d'aquest escenari, s'ha de treballar per una normativització del circ que inclogui els actors principals, els artistes, així com els agents implicats, productores, programadors,...

Nota:
Macroentorn i anàlisi del mercat – Pàgines 51 i 52
Anàlisi de l'organització – Pàgina 53

MACROENTORN I ANÀLISI DE MERCAT – El circ a Catalunya

		AMENACES			OPORTUNITATS
Artistes	**Característiques generals**	Sector molt heterogeni i difícil d'agrupar (format d'espectacle, estructura empresarial,...) per trobar solucions globals Permanent situació d'inestabilitat del sector. Fragilitat Vida professional dels artistes curta	Artistes	**Característiques generals**	Sector molt ric en formes i formats Creixent qualitat i quantitat dels projectes de circ Major coneixement de la composició del sector i creixent cohesió entre els professionals del circ a través de l'APCC Valor del bagatge professional dels artistes més veterans i possibilitats de reubicació professional
	Desenvolupament professional	Sector poc professionalitzat en termes de gestió, producció i distribució. Manca de paraigües legal de moltes companyies i artistes per desenvolupar la seva activitat Projectes de circ costosos (estructures) i eines per finançar projectes de circ insuficients Dependència de les empreses que fan gestió de la contractació per entrar en el mercat laboral Sense paraigües legal, els artistes no poden declarar les elevades despeses que deriven del seu treball Limitades possibilitats per accedir al mercat de treball, necessari per tenir un retorn de la inversió		**Desenvolupament professional**	Creixent preocupació per millorar la gestió de les companyies i la distribució de projectes Sensibilització d'un gruix important d'artistes entorn el desenvolupament empresarial/autocupació Treball de sensibilització, orientació i formació per professionalitzar els artistes de circ i altres arts escèniques en aspectes de gestió (ICIC i APCC) Compromís de la Generalitat per donar més difusió als projectes de circ
	Aspectes laborals	Manca de correspondència entre temps de treball real (entrenament, assaig, etc) i temps cotitzat (*bolos*) i Poca cobertura social		**Aspectes laborals**	Sensibilització sobre la conveniència d'estar coberts i tenir una assegurança mèdica en els entrenaments, assajos, procés de creació, etc
Producció	Manca de produccions professionals (productores, teatres, etc) que incloguin circ Insuficient integració de professionals d'altres àmbits artístics (direcció escènica, música, vestuari, escenografia) en les produccions de circ Manca de professionals d'altres àmbits d'incidència com la producció o la gestió amb coneixements sobre circ		Producció	Les produccions dels centres de creació poden servir per donar visibilitat al circ i motivar el fenomen del contagi entre productores i/o teatres Context de crisi econòmica i necessitat de professionals de diferents d'àmbits de trobar nous nínxols de mercat Potencial curiositat pel circ com a oportunitat de treball dels estudiants de tots els àmbits que poden incidir en el sector	
Formació	Manca de formació artística superior de circ a Catalunya i Espanya, la bàsica centrada només en tècniques Manca de formació al voltant de la interpretació, dramatúrgia o direcció escènica en els estudis de circ Manca de formació tècnica: muntatge i desmuntatge, manteniment d'estructures, etc Manca de formació sobre temes de gestió: pressupost, pla de producció, comptabilitat, redacció de projectes, etc Manca d'incidència del circ en altres estudis d'arts escèniques, gestió cultural, tècnics (maquinària/estructures),...		Formació	Alt nombre d'estudiants de tècniques de circ amb esperit emprenedor (formació a l'estranger, producció d'espectacles i esdeveniments, etc) Predisposició de molts artistes en actiu de continuar formant-se de manera integral (àmbits artístic, tècnic i de gestió) per treballar en millors condicions Potencial contagi a la resta d'artistes de circ Potencial interès d'estudiants al voltant del circ	

MACROENTORN I ANÀLISI DE MERCAT – El circ a Catalunya

	AMENACES		OPORTUNITATS
Formació	Insuficient interrelació del circ amb les altres arts escèniques Manca de formadors de circ en l'àmbit artístic i tècnic a Catalunya Necessitat de viatjar a l'estranger per accedir a una formació continuada	Formació	Potencial interès artistes i directors d'altres arts escèniques per desenvolupar projectes pluridisciplinars, que puguin incloure circ Predisposició a formar-se a Catalunya
Espais treball	Manca d'espais de treball per als professionals del circ, amb la infrastructura i condicions tècniques necessàries.	Espais treball	Potencial mapa d'espais de treball públics per a artistes de circ: Fàbriques de Creació a Barcelona, PIC de la Generalitat (Rocaumbert, La Vela, La Central del Circ, etc) Iniciatives privades (Cronopis, Tub d'Assaig 7.0, etc.)
Exhibició	Manca de difusió a Catalunya Manca d'infrastructura i requisits tècnics de les sales de teatre Poca predisposició a programar circ dels grans teatres públics, sales privades i teatres municipals Circuit del circ basat en el carrer (fires i festivals) i estacional (d'abril a setembre, fonamentalment) Dificultats de les companyies sense forma legal per entrar enls circuits d'arts escèniques autonòmics L'escenari d'exhibició (carrer) condiciona i/o determina el format dels espectacles. Dificultats perquè coincideixi el retorn financer amb el compliment dels criteris de programació de les sales de teatre.	Exhibició	Compromís de la Generalitat per donar més difusió als projectes de circ Treball de l'APCC per visibilitzar aquest problema al voltant del Pla d'equipaments culturals de Catalunya (PECCat 2010-20) Identificació de nous mercats potencials: sales de teatre que a vegades programen circ i potencial contagi Major consciència dels artistes i companyies de les limitacions associades a la manca d'estructura professional Compromís de la Generalitat per potenciar els circuits de circ: Ciutats Amigues del Circ, Protocol gires Circ en Vela L'èxit de produccions de circ, o que l'inclouen, dels centres de creació i producció pot contribuir a la seva difusió (afavorir també la diversitat de formats i llenguatges)
Públic	Desconeixement d'una part important dels públics Art escènica estigmatitzada com a gènere infantil/familiar	Públic	Alt grau d'acceptació del circ per part del públic, heterogeneïtat de públics i augment progressiu i constant de consum de circ Augment de la difusió de circ, perquè esdevé una eina per ampliar públics en altres àmbits de la cultura (museus)

ANÀLISI DE L'ORGANITZACIÓ – L'APCC i La Central del Circ

	DEBILITATS		FORTALESES
Posicionament	Alt grau de dependència amb les administracions públiques Potencial desconeixement i/oprejudici associat al circ que es pot estendre a l'associació	Posicionament	Manca de competència dins el sector del circ a Catalunya Entitat ben valorada dins el col·lectiu d'artistes de circ Relació, aliances i treball conjunt amb altres associacions de professionals (dansa, arts visuals,...) i entitats i institucions de circ nacionals i internacionals. Interlocutor sobre temes de circ amb les administracions públiques
Socis i usuaris	Sector molt heterogeni i en processos de desenvolupament creatiu i empresarial diversos APCC i 'La central del Circ' no agrupen ni en conjunt ni per separat tots els artistes de circ que treballen a Catalunya: artistes no usuaris ni socis, usuaris no socis, socis no usuaris.	Socis i usuaris	Gruix de socis i artistes actiu: creació i producció, recerca i treball de professionalització Implicació dels socis i usuaris en les activitats de l'entitat i el centre Diversificació dels perfils professionals dels socis de l'entitat: tècnics, productors, ...
Activitats	'La Central del Circ' no és un centre d'exhibició	Activitats	Programació d'activitats de formació i difusió del circ Suport en la professionalització de les companyies i artistes de l'oficina de l'ACPP i l'equipament a través del treball diari i d'activitats específiques
Recursos	Equip reduït Procés d'incorporació de nous treballadors lent: convocatòria pública	Recursos	Equip professional actiu i amb coneixements i experiència en el sector Valor agegit del gran bagatge professional dels socis de l'entitat Base de dades de contactes professionals externs per desenvolupar tasques puntuals
Finançament	Limitació finançament/fórmula jurídica: una mateixa raó social per a les activitats de l'associació i la gestió de l'equipament Ingressos propis reduïts, en proporció als ingressos via subvencions	Finançament	Recerca de noves estratègies de finançament per ampliar el pressupost per a activitats Contribució dels preus públics a l'hora d'afavorir l'accés a l'espai i les activitats així com per fidelitzar públics

4 Arbre de Problemes: justificació del projecte

4.1. Arbre de problemes

ARBRE DE PROBLEMES		
PROBLEMES		**CONSEQÜÈNCIES**
Artistes		
1. Manca d'estructura professional dels artistes i companyies de circ	1.1. Gestió	1.1.1. Difícil accés a finançament (subvencions, microcrèdits) i problemes amb la viabilitat de projectes 1.1.1.1. Projectes menys arriscats 1.1.2. Dificultats per planificar, pressupostar, redactar projectes, etc. 1.1.3. Reducció de les possibilitats de distribució dels espectacles (nínxols de mercat) 1.1.3.1 Impossibilitat d'accedir a la majoria de circuits escènics espanyols i ampliar mercats
	1.2. Àmbit legal	1.2.1. Impossibilitat d'emetre factures i mantenir relacions mercantils amb els clients 1.2.2. Ús generalitzat de les empreses que fan gestió de la contractació per poder 'vendre' *bolos*
	1.3. Àmbit Laboral	1.3.1. Els artistes no es donen d'alta per a la seva activitat creativa en els moments que treballen però no tenen ingressos: entrenamer assaig, creació i producció 1.3.2. Els artistes tenen una vida laboral/professonal inestable (manca de circuit) i curta (treball físic) 1.3.3. Els artistes cotitzen poc i, per tant, tenen menys prestacions socials (baixes, atur, jubilacions)
	1.4. Àmbit fiscal	1.4.1. Els artistes no poden declarar les despeses de la seva activitat enlloc
Formació		
2. Manca de formació artística superior a tota Espanya	2.1. Necessitat de formar-se a l'estranger 2.1.1. Fuga d'artistes 2.1.2. Dificultats en l'accés als estudis superiors de circ d'estudiants amb molt de talent	
3. Manca de formació integral adreçada al sector	3.1. Insuficient orientació i preparació dels artistes de circ per poder entrar i desenvolupar-se en el mercat laboral	
4. Manca d'incidència del circ en altres estudis d'arts escèniques	4.1. Deficient integració de perfils professionals d'altres àmbits en projectes de circ així com manca d'inclusió del circ en altres projectes i produccions d'espectacles	
5. Manca de formadors de circ en l'ambit artístic a Catalunya	5.1. Dificultats per accedir a formació continuada 5.2. Necessitat de formar-se a l'estranger 5.3. Limitacions perquè els artistes de circ que ja no poden excercir com a intèrprets (lesions, edat, etc) adaptin el seu perfil professional a la seva nova situació	
Producció		
6. Manca de difusió del circ	6.1. Manca de produccions i/o coproduccions de circ: productores, teatres, etc. 6.2. Insuficient integració de professionals d'altres àmbits (direcció escènica, música, vestuari, escenografia, etc) en projectes de circ professional 6.3. Coneixements molt limitats de circ contemporani en altres àmbits professionals que poden incidir en les arts escèniques: gestors, productors, distribuïdo tècnics, etc	
Exhibició		
7. Manca de circuit estable de circ	7.1. Inestabilitat laboral i dificultats per d'obtenir un retorn financer del seu treball i inversió de diners	
8. Limitacions tècniques dels teatres per acollir espectacles de circ	8.1. Insuficient programació de circ a teatres públics i privats	
9. Manca de costum dels programadors a l'hora d'incloure circ	9.1. Insuficient programació de circ que es a Catalunya a teatres públics i privats	
10. Estigmatització del circ com a gènere de carrer i/o infantil	10.1. Espectacles de circ pensats en el mercat dexhibició. Si l'escenari dels espectacles de circ es redueix al carrer o al públic familiar (font d'ingressos) difícilment artistes creen espectacles que no entrin dins altres criteris de programació (necessitat de recuperar la inversió) 10.2. Difícil inclusió del circ que no entra dins aquesta 'categoria' en les programacions dels teatres	

4.2. Justificació del projecte

El circ és un sector cultural en procés de desenvolupament. En part, es troba en aquesta situació a causa de la tardança de la Generalitat a reconèixer el circ contemporani com a art escènica. La posada en marxa el 2008 del Pla Integral del Circ (PIC) és la primera gran política cultural de suport al circ i en ella es posen de manifest línies estratègiques de treball per normalitzar aquesta art escènica. A continuació s'argumenta per què aquest projecte és una acció necessària per contribuir al desenvolupament del sector i per què l'APCC és l'entitat més autoritzada per posar-lo en marxa. Molts dels problemes i/o mancances que es volen abordar formen part de les accions que es plantegen en les 7 prioritats del PIC .[43]

Àmbit d'actuació

El circ és un sector cultural, però també és un sector econòmic i, per tant, genera ocupació. Això implica persones al darrere que hi treballen. Si es té en compte que els artistes, com tothom, han de fer front a certes despeses per poder mantenir-se a ells i a les seves famílies és evident que el seu treball exigeix un retorn financer que els permeti viure. En aquest sentit, cal considerar que els artistes de circ necessiten tenir unes bones condicions de treball, que els doni certes garanties, també per l'esforç i el risc a què se sotmeten en molts casos així com per la seva curta vida professional com a intèrprets.

Els artistes de circ són capital humà que genera cultura, per tant, contribueixen a enriquir el capital cultural de la comunitat. És per això que la seva situació econòmica i laboral ha de ser una preocupació cabdal per a la resta del sector de la cultura.

El problema fonamental amb què es troben els artistes és la manca de correspondència entre les seves dinàmiques d'organització o gestió i les condicions i requisits que exigeix el mercat de treball. El seu context immediat, en el desenvolupament del seu treball, els demana una forma d'organització al voltant d'una raó social per estar dins del mercat laboral: establir relacions mercantils, demanar subvencions, accedir a circuits d'exhibició, estar donats d'alta a la seguretat social, etc.

En el moment que les companyies tenen un cert grau de professionalitat –que normalment va associat a un cert nivell d'ingressos (*bolos*) i de despeses (produccions, comunicació, gires, etc)

[43] Veure punt 2.5. Les Polítiques culturals de suport al circ

han de començar a plantejar-se una raó social, en el cas de les companyies, o bé inscriure's a l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE), en el cas dels artistes solistes. Això els garanteix **normalitzar la seva situació laboral i fiscal**, però també els obliga a adquirir un nou **paper com a empresaris i/o gestors.** La manca de formació dels artistes, així com el limitat nombre de gestors a qui derivar les tasques administratives que coneguin el sector de les arts escèniques i/o el circ acostuma a funcionar com a resistència perquè artistes i companyies adquireixin l'estructura organitzativa que els permeti funcionar en el mercat amb més normalitat. També, però ja gairebé com una barrera per aconseguir mobilitzar els artistes cap a l'autoocupació, hi ha la manca de difusió del circ , la solvència dels artistes i l'estret marge de què disposen per 'vendre' els seus productes.

En aquest sentit, si bé en gairebé tots els municipis catalans existeixen serveis adreçats a promoure l'autoocupació, que en alguns casos també ofereixen espai per a oficines (vivers d'empreses), els tècnics que se n'ocupen desconeixen per complet el funcionament de les arts del circ. Aquests serveis, aleshores, no funcionen per incentivar l'autoocupació als artistes de circ perquè no aconsegueixen generar confiança al col·lectiu.

Així, a l'hora de començar el seu itinerari professional en aquest sentit, els artistes es troben força sols. Però també ho estan en el mateix desenvolupament del seu treball, en què manquen recursos humans professionals (producció, distribució) que els puguin assessorar, formar, etc, donant suport a la gestió dels seus projectes. La manca de difusió del circ, així com la seva invisibilitat com a sector cultural fins fa ben poc, no han permès que es desenvolupi al voltant d'aquest sector un cos professional, de la manera com sí que ha passat en altres sectors, com la música, el teatre, la dansa o les arts visuals on existeixen programadors, productors, agents, distribuïdors, comissaris, etc. En aquest punt, és convenient fer intervenir altres professionals de les arts escèniques (des de directors escènics a productors) així com també els artistes de circ. El bagatge professional dels artistes de circ –tant dels intèrprets en actiu com els que han de reubicar-se en el mercat laboral– és un valor afegit a l'hora de poder oferir serveis. Els estudiants o els professionals en procés de reciclatge també són un valor més que cal tenir en compte.

Que no hi hagi un **teixit professional** en el món del circ és un problema que afecta directament al seu desenvolupament com a sector. Per una banda, posa dificultats a la producció d'espectacles de circ professionals i competitius, però també dificulta que aquests projectes adquireixin més visibilitat i tinguin més oportunitats en el mercat laboral. Per l'altra, com a conseqüència, tampoc no contribueixen a donar més difusió al circ. El paper dels programadors és

molt important en aquest sentit. Suposen el perfil professional més vinculant perquè el circ tingui més difusió i presència en termes d'exhibició. Els **programadors són l'agent que possibilita el retorn financer als artistes**. Són, aleshores, elements importants a l'hora de promoure i garantir la continuïtat de les produccions de circ. Perquè sense mercat (espais d'exhibició), continuar generant productes que no tenen sortida (*bolos*) realment sí que és una qüestió de risc.

Dins d'aquest context, és important treballar per dotar el sector del circ d'un teixit professional per procurar, per un cantó, **incorporar aquests perfils d'altres àmbits a les produccions de circ.** Per l'altre, també té sentit per donar visibilitat al circ i fer que pugui ser objecte de produccions o coproduccions d'altres empreses o equipaments d'arts escèniques. D'aquesta manera, els artistes també poden accedir al mercat de treball sense haver-se d'acollir sempre com a creadors/emprenedors.

Al voltant d'aquest aspecte, també s'ha de treballar a mig/llarg termini a través de la **formació**. Quant als artistes, és convenient poder oferir més formació perquè no sigui necessari anar a estudiar a l'estranger i evitar així la fuga d'artistes. A més, també cal incorporar als plans d'estudi de circ, o bé a través d'altres serveis, aspectes vinculats al negoci i la gestió de projectes.

La formació s'ha d'estendre al tot el sector. Una **formació continuada** ha de fer que els artistes puguin ser **millors professionals en cada etapa de la seva carrera professional** a més de donar opcions al col·lectiu perquè pugui **reubicar-se en el mercat laboral** un cop deixen de ser intèrprets.

Poder oferir una formació integral al voltant del circ és la base perquè a mig termini les companyies i artistes emergents de circ iniciïn les seves carreres professionals en millors condicions i altres artistes de circ puguin intervenir per dotar el sector de professionals coneixedors del sector.

També des del punt de vista de la formació, és important que el circ es contempli com a escenari de treball en altres estudis: direcció escènica, vestuari, tècnics d'estructures, so, gestors culturals,... **El circ genera treball i cal proveir el sector d'un cos professional**. Cal que els artistes i companyies de circ puguin trobar serveis que satisfacin els seus problemes. Per contractar-los, però, els artistes també han d'organitzar el seu treball des d'una estructura professional. Això condueix de nou a la necessitat de promoure l'autoocupació. Però com ja s'ha assenyalat, existeixen motius (resistències/barreres) que aturen l'inici d'aquest procés 'empresarial'.

Engegar aquest procés requereix una inversió important i desenvolupar-lo requereix moltes tasques de gestió i evidentment un retorn en forma d'ingressos. De nou, **l'autoocupació va lligada a la necessitat d'assegurar un mercat estable,** que suposi un retorn financer als artistes que decideixen normalitzar la seva situació.

Per tant, cal treballar per donar més difusió als projectes de circ, en els mateixos termes que la dansa, la música o el teatre. Per aconseguir-ho, cal reeducar un sector important dels programadors per fer-los conèixer més propostes de tota mena que es poden incloure a les sales dels teatres, i fora d'elles. També cal difondre que les limitacions tècniques de molts equipaments impedeixen que s'hi pugui fer circ. Si bé no es poden canviar totes les estructures de tots els teates de Catalunya, sí que es pot formar els tècnics de sala en alguns aspectes perquè, en el cas de reunir uns condicionants mínims, estiguin preparats per acollir espectacles de circ. **Obrir les sales de teatre al circ és també ampliar les capacitats creatives dels artistes i promoure que es creïn més relacions entre arts escèniques**, cosa que es pot traduir en projectes pluridisciplinars, per exemple. Que els teatres i altres equipaments coneguin i incloguin circ en les seves agendes enriqueix el mercat de propostes i estimula la creació, a més.

Organització

L'APCC, l'entitat que gestiona 'La Central del Circ', és qui ha de desenvolupar el projecte per raons vàries. Per una banda agrupa el sector del circ i el seu posicionament com a entitat que vetlla pels seus interessos resulta un valor afegit. Per l'altra, el projecte resulta del treball que l'entitat ja està desenvolupant. Per una banda, en relació a molts dels problemes que s'havien detectat en el DAFO, l'APCC hi intervé a través del seguiment del Pla Integral del Circ i altres activitats. En l'àmbit de la formació, treballa per implicar el Departament d'Educació en el desenvolupament i homologació dels estudis de circ. En relació també a la formació, enceta un nou programa de cursos de formació de formadors per a professionals del circ amb professorat internacional[44].

En l'àmbit de la difusió i exhibició, juntament amb el Departament de Cooperació Internacional, fa el seguiment de les 'Ciutats Amigues del Circ' tot promovent activitats i generant un circuit entorn el circ: el Protocol dels Circs en Vela o les ajudes als festivals de circ. També amb aquest Departament col·labora en la formació de programadors en l'àmbit del circ que tindrà lloc el setembre. En aquest sentit, a més l'APCC intervé en l'avaluació del desenvolupament dels

[44] Durant l'any 2010 tindrà lloc un curs intensiu de pegagogia circense que impartirà el coordinador de formació de formadors de l'École Nationale de Cirque de Montréal (Canadà).

Programes Cultura en Gira (Generalitat) i l'Oficina de Difusió Artística (Diputació de Barcelona) així com en els aspectes tècnics del circ perquè els teatres municipals puguin acollir espectacles d'aquesta art escènica. Treballa amb l'Àrea d'Arts Escèniques de l'ICIC en el seguiment de l'Estudi per la regulació i homologació dels aspectes tècnics del circ[45].

També amb l'ICIC, i en relació a les companyies de circ i la seva estructura organitzativa, l'APCC col·labora en la definició d'una nova línia d'ajuts per a companyies estables de circ i estudia amb el Servei de Desenvolupament empresarial (SDE) la redacció d'un informe sobre costos econòmics dels diferents models jurídics. Així, viem que l'entitat també està treballant al voltant dels problemes específics que aborda el projecte. Durant el 2010, a més, ha posat en marxa un servei d'assessorament bàsic per a companyies i treballa en el disseny, per un cantó, d'una convocatòria de Beques d'Acompanyament per a companyies que puguin externalitzar part de la seva feina fora de l'àmbit creació: gestió, recerca i presentació a subvencions, comunicació, producció,... També durant aquest any 2010 es vol fer un estudi complet de models de viver d'empreses i microcrèdits per dissenyar un programa de Viver de Companyies. L'entitat, a més, també programa un cicle de conferències sobre circ professional –Eines per a la Professionalització– a més de cursos artístics i sobre aspectes tècnics a través del centre d'entrenament, assaig i residència. Al seu torn, forma part de la 'Plataforma Estatal para la Dignificación y Promoción del Circo' –que ja encetat un diàleg amb la Subdirecció General de teatre i Circ de l'INAEM– i de la Plataforma Estatal de Creadors i Artistes (PECA), que reclama millores en els àmbits de la Seguretat Social, tracte fiscal, formació ocupacional i continuada, riscos laborals o contractacions.

Amb tot això, es defineix com l'entitat que disposa de més recursos i aliances[46]per capitanejar aquest projecte, ja que és continuador de les seves línies de treball i inclou els mateixos agents implicats. És lògic aleshores, integrar el projecte com a una activitat més de l'APCC per garantir que es desenvolupi en les millors condicions i a través dels interlocutors més vàlids. Des d'aquest posicionament, i amb el suport de les administracions públiques, l'APCC és un

---

[45] Aquest estudi, inclou l'adequació dels teatres públics en seguretat i equipaments perquè s'hi pugui representar circ i la formació de tècnics, per exemple.

[46] Generalitat de Catalunya (Departament d'Educació, ICIC, CoNCA, Departament de Cooperació Cultural, Departament d'Equipaments Culturals, Gabinet Tècnic, Pla Integral d'Espectacles familiars), Diputació de Barcelona (Àrea de Cultura i Àrea d'Equipaments); Ajuntament de Barcelona (ICUB i Consell de la Cultura de Barcelona); Ministeri de Cultura (INAEM) i centres i entitats de circ nacionals i internacionals.

organisme competent per incloure altres centres de formació, producció, exhibició, etc, en el projecte amb alguns dels quals, de fet, ja hi treballa.

5 Descripció del Projecte

5.1. Objectius

Objectiu Principal

- Professionalitzar el sector del circ

Objectius Generals

- Difondre el circ com a sector cultural i econòmic actiu que genera ocupació
- Aconseguir que les companyies i artistes tinguin les mateixes oportunitats i condicions laborals que la resta d'artistes.
- Generar més oportunitats de treball en el sector circense
- Estructurar el sector del circ (artistes i companyies) en un cos més professional i competitiu en els mercats nacionals i internacionals
- Oferir eines professionals a les companyies i artistes en actiu perquè treballin en les condicions tècniques, artístiques i de seguretat adients
- Oferir altres sortides professionals als artistes que ja no puguin exercir la seva professió: directors escènics, formadors de circ, tècnics d'espectacle, etc.

Objectius estratègics

Artistes

- Acompanyar els artistes i companyies en el procés de professionalització en termes de gestió
- Promoure la creació d'entitats i empreses al voltant de les companyies, projectes i artistes de circ
- Acompanyar en el procés d'autoocupació dels artistes
- Millorar les condicions laborals dels artistes

Formació

- Garantir una formació integral i continuada pels artistes de circ que els permeti situar-se laboralment en cada fase de la seva carrera professional
- Formar professionals d'altres àmbits (producció, escenografia, direcció escènica, gestió,...) en les especificitats del circ
- Difondre el circ d'altres àmbits que hi poden incidir (gestió cultural, tècnics d'estructures, escenògrafs,...) com a sector que ofereix oportunitats de treball

Producció i exhibició

- Fomentar que es facin produccions de circ i projectes pluridisciplinars que l'incloguin
- Obrir nous mercats i oportunitats de treball pels artistes de circ (sales de teatre)

5.2. Descripció del Programa de Professionalització

5.2.1 Conceptualització

El Programa de Professionalització del CCCirc Barcelona es configura a través de tres subprogrames o dispositius:

Dispositiu A	Dispositiu B	Dispositiu C
Formació Continuada	Assesssorament i Acompanyament	Beques per a la producció d'espectacles de circ

Es tracta d'un programa per donar continuïtat i també ampliar el treball que fa l'entitat per professionalitzar el sector. Agrupa les activitats que desenvolupen en l'actualitat (diversos cursos artístics tècnics, el cicle de conferències el darrer trimestre a l'any i l'assessorament a companyies) i n'afegeix d'altres que ofereixen més seguiment i acompanyament en el procés de professionalització. El Viver de Companyies esdevé un servei de promoció i acompanyament a l'autoocupació en termes legals, i de gestió. Les beques de producció d'espectacles de circ materialitza una activitat dins el sector que ja existeix en altres sectors de les arts escèniques.

El Programa de Professionalització s'adreça als següents públics:

Artistes de circ	en actiu en procés de formació en procés de reciclatge
Altres professionals amb incidència al sector	en actiu en procés de formació en procés de reciclatge

Nota: A aquests públics, se n'han d'afegir més. La implicació de tots ells es detalla més endavant.

A continuació, i abans de presentar els subprogrames, es presenta un esquema que reflecteix la seqüència lògica de les activitats del programa en relació a la segmentació de públics que requereix.

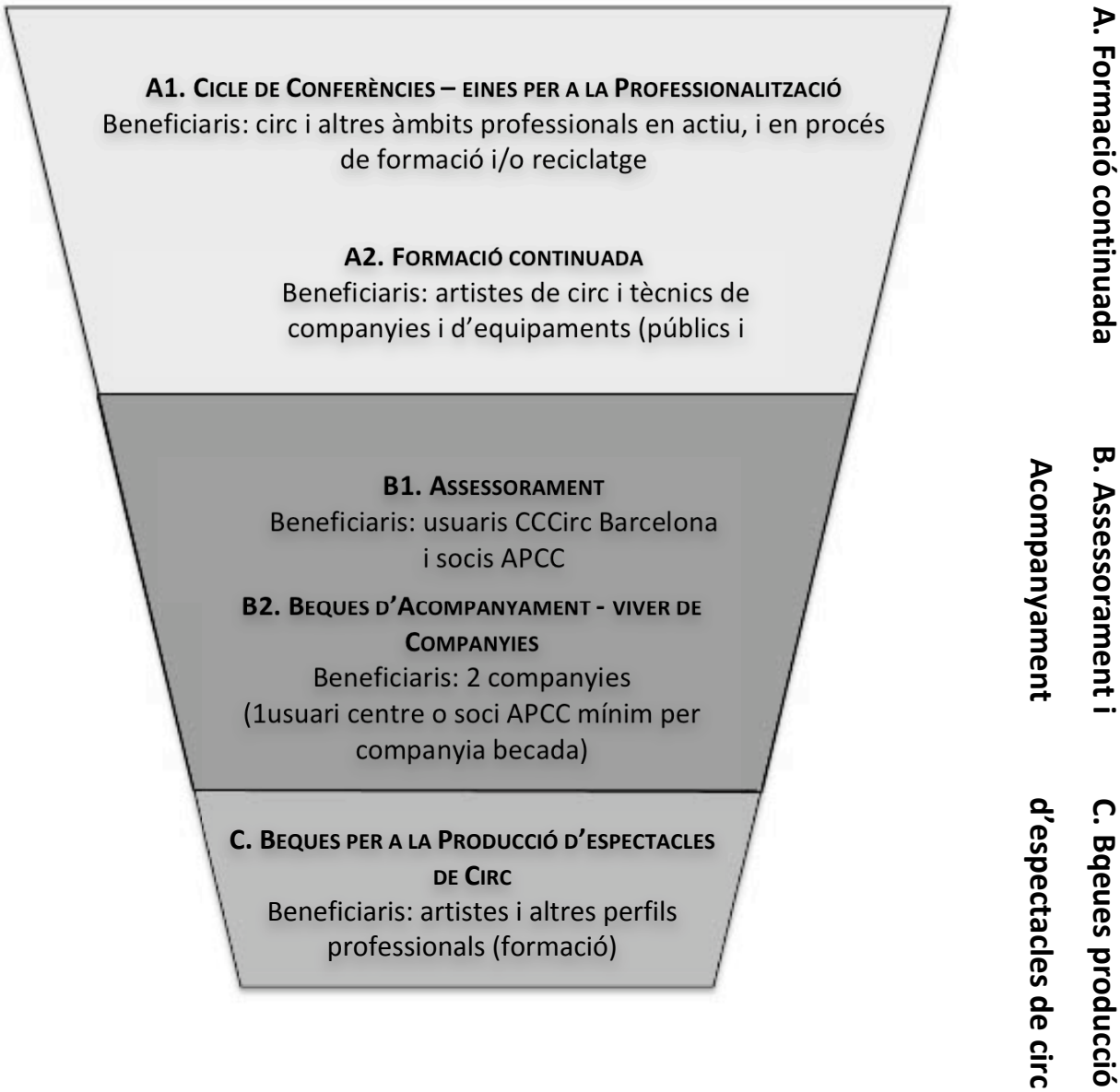

Les activitats es configuren en forma d'embut. En el subprograma A (Assessorament i acompanyament), el cicle de conferències (A1) abasteix el gruix de beneficiaris més ampli. En la resta es redueix progressivament els marge de beneficiaris reals: Cursos de Formació (A2); Assessorament a socis (B1). Finalment, les activitats B2 i C són les que tenen l'espectre de beneficiaris més exclusiu.

5.2.2 Descripció de les activitats

Formació continuada

Aquest dispositiu es compon de dues activitats:

A1. Cicle de Conferències – Eines per a la Professionalització

A2. Cursos de formació continuada en l'àmbit artístic, tècnic i de gestió

A1. Cicle de Conferències – Eines per a la Professionalització **DISPOSITIU A**

Objectius estratègics	Objectius operatius
• Garantir una formació integral i continuada pels artistes de circ que els permeti situar-se laboralment en cada fase de la seva carrera professional • Formar professionals d'altres àmbits en les especificitats del circ • Difondre el circ d'altres àmbits que hi poden incidir (gestió cultural, tècnics d'estructures, escenògrafs,...) com a sector que ofereix oportunitats de treball	• Oferir eines professionals als artistes per fer el sector més competitiu a través de sessions divulgatives • Orientar professionals d'altres àmbits en les especificitats del circ a través de sessions divulgatives

Es tracta de la programació estable de conferències al voltant del circ des d'un punt de vista professional. Aquesta activitat funciona com a eina de sensibilització i orientació i es desenvolupa al llarg de l'any amb una periodicitat mensual. S'exclouen els mesos d'estiu (de juny a agost) atès que és una temporada de l'any en què les companyies normalment estan de gira[47]. Cada conferència té una durada aproximada d'una hora i mitja.

A partir dels coneixements de l'entitat organitzadora i la seva xarxa de contactes es tematitzen les sessions per tal de donar cobertura a les necessitats del sector: estructura jurídica, assegurances, subvencions, regulació laboral, eines de finançament, producció d'un espectacle de circ, estratègies de difusió, circuits, estratègies de distribució, …

[47] Menys disponibilitat de formadors/conferenciants i públic

Les conferències tenen lloc a la sala d'actes de l'Ateneu de Nou Barris[48] i els ponents participen en elles com a col·laboradors. Durant l'activitat es recullen les dades dels assistents. Un cop finalitzada la conferència, per correu electrònic, es difon el material formatiu de la sessió (fitxa pedagògica) entre els assistents i s'avalua l'activitat. En el full d'avaluació per als assistents també hi ha espai per fer propostes, cosa que serveix per recollir informació sobre els punts on els artistes troben més problemes per desenvolupar la seva activitat i tenir-ho en compte de cara a la tematització d'altres conferències.

Resum	
Activitat	Conferències
Públic	Diferents perfils professionals dels àmbits de la gestió i les arts escèniques Artistes de circ en període de formació i reciclatge
Període	Tot l'any, excepte mesos de juny, juliol i agost
Periodicitat	1 cop al mes
Durada:	1,5 h
Tematització	Estructura jurídica, assegurances, subvencions, regulació laboral, eines de finançament, producció d'un espectacle de circ, estratègies de difusió, els circuits de distribució, estratègies de distribució, …

A2. Cursos de formació continuada en l'àmbit artístic, tècnic i de gestió — DISPOSITIU A

Objectius estratègics	**Objectius operatius**
• Oferir eines professionals als artistes per fer el sector més competitiu • Garantir una formació integral i continuada pels artistes de circ que els permeti situar-se laboralment en cada fase de la seva carrera artística	• Contribuir a donar accés a una formació continuada i integral a través de la programació d'11 cursos cada any - 3 Perfeccionament artístic i interpretatiu - 3 Tècnics/seguretat - 3 Gestió **Nota:** Mínim de cursos

La programació de cursos es distribueix durant tot l'any i se'n programa un cada mes. També s'exclou el mes d'agost. Aquests cursos normalment tenen una durada de 20 hores. Aquesta activitat té la funció de contribuir a la formació continuada dels artistes en els àmbits artístic/interpretació, tècnic i de la gestió, atenent al fet que aquests aspectes no s'inclouen en els

[48] La ubicació de l'activitat també s'entén com a una forma de donar cobertura a la manca de formació dels estudis de circ al voltant d'aspectes de negoci i gestió de projectes.

plans d'estudis. Cada mes el curs es dedica a un d'aquests àmbits, encara que en funció de la demanda i de la dedicació que es requereixi es poden programar cursos d'un mateix àmbit durant dos mesos seguits. Hi ha cursos, en l'àmbit tècnic, que es componen d'una primera formació base i una altra de més avançada. En aquest cas, es programen els dos cursos seguits per tal de garantir continuïtat i facilitar que els artistes i tècnics interessats puguin fer la formació completa. Sobretot en el cas dels cursos artístics, en la planificació i organització de l'activitat, cal comptar amb desplaçaments, allotjament i dietes dels formadors, que generalment provenen de l'estranger.

Al voltant dels cursos de gestió, és important documentar processos així com posar-ho en relació amb el treball que es desenvolupa en paral·lel a través del subprograma d'Assessorament i Acompanyament (B). En aquest sentit, el treball de promoció i acompanyament en l'autoocupació ha de possibilitar que, a mig/llarg termini, l'ICIC –a través del Servei de Desenvolupament Empresarial (SDE)[49]– programi cursos al voltant de la gestió que contempli les especificitats del circ. Les sessions de formació es desenvolupen al nou espai del CCCirc Barcelona i les sales més adients en cada cas. Durant l'activitat es recullen les dades dels assistents. Al llarg del curs es difon el material formatiu de la sessió i s'avalua l'activitat.

Resum	
Activitat	Cursos
Públic	Artistes de circ
Període	Anual, excepte mes d'agost
Periodicitat	1 al mes
Durada:	20 hores
Tematització	A2.1. Tècnics: seguretat A2.2. Artístics: segons sessió A2.3. Gestió: pressupostos, comptabilitat, redacció de projectes, justificacions de subvencions, estratègies de difusió i distribució, els circuits, …

Assessorament i Acompanyament

Aquest subprograma genera dues activitats

B1. Assessorament

B2. Beques d'Acompanyament i Viver de Companyies

[49] Per accedir a aquests cursos cal treballar en algun tipus d'empresa cultural, legalment consitituïda com a tal.

B1. Assessorament **Dispositiu B**

Objectius estratègics	Objectius operatius
• Acompanyar els artistes i companyies en el procés de professionalització en termes de gestió • Oferir eines professionals als artistes per fer el sector més competitiu • Promoure la creació d'entitats i empreses al voltant de les companyies, projectes i artistes de circ • Millorar les condicions laborals dels artistes	• Respondre a problemes i necessitats dels artistes de circ en el desenvolupament del seu treball • Crear sinèrgies entre artistes i professionals d'altres àmbits per afavorir el creixement d'ocupació dins el sector • Documentar el sector del circ en dades

L'espai d'assessorament és un servei que es posa a la disposició dels socis durant tot l'any –a excepció del mes d'agost– i un cop per setmana, els dijous al matí[50]. Cal que els interessats demanin cita per rebre assessorament. Les sessions es desenvolupen cada dijous de 10h a 14.30h –es fa una pausa de 20/30 minuts– a la Sala de reunions del CCCirc Barcelona. Cada artista o companyia disposa d'una visita d'una hora. Aquesta activitat vol ser un punt d'informació i recursos pels socis que doni resposta als aspectes que limiten el desenvolupament del seu treball.

Consisteix en una primera sessió de diagnosi de cada cas concret i un seguiment i assessorament a l'hora d'identificar problemes, establir objectius, prioritzar necessitats i donar suport al desenvolupament professional de l'artista o companyia. Per fer tot això, es disposa dels materials didàctics que l'entitat genera a través del dispositiu B2. Formació continuada. Es vol assessorar al voltant d'aspectes com el finançament (subvencions, microcrèdits, etc), formes jurídiques, eines de promoció, contractació, etc. Cal aprofitar els recursos intangibles de l'entitat, tant els que ofereix el capital humà (socis) com dels que es disposa a la base de dades de l'APCC, cosa que permetrà posar els artistes en relació amb professionals d'altres àmbits. Això possibilita que progressivament vagi prenent consistència una, fins el moment, incipient borsa de treball del sector que contribueixi a articular un teixit professional/econòmic del sector del circ.

Es programen tres sessions grupals per posar en comú i socialitzar problemes, experiències i recursos al voltant del circ. Aquestes sessions grupals es convoquen en relació al ritme de l'activitat dels artistes:

[50] Aquesta activitat ja està en funcionament. S'afegeixen les sessions grupals i la metodologia d'avaluació integrada dins les eines de treball, com en la resta d'activitats.

- Maig, com a suport per preparar la temporada de gires
- Setembre/Octubre, per detectar problemes i aspectes a millorar al voltant de les gires, contractacions, etc.
- Febrer, per tal de socialitzar altres qüestions al voltant de les companyies fora del període de gires: altres formes, canals i espais per distribuir espectacles, recerca d'eines per finançar projectes, redacció de projectes per subvencions, etc.

Resum	
Activitat	Reunions amb els artistes i companyies per informar i assessorar.
Públic	Artistes i companyies de circ que incloguin com a mínim un soci de l'entitat i/o usuari del centre.
Període	Anual, excepte mes d'agost.
Periodicitat	Cada setmana.
Durada:	4 hores (1hora per companyia).
Tematització	Segons necessitat artistes i companyies: finançament), forma jurídica, eines de promoció, contractació, ...

B2. Beques d'Acompanyament i Viver de Companyies **DISPOSITIU B**

Objectius estratègics	**Objectius operatius**
• Acompanyar els artistes i companyies en el procés de professionalització en termes de gestió • Oferir eines professionals als artistes per fer el sector més competitiu • Acompanyar en el procés d'autoocupació dels artistes • Millorar les condicions laborals dels artistes	• Acompanyar en el procés de decidir la fórmula legal més sostenible en cada cas • Acompanyar en el procés de constitució de la nova entitat o empresa • Oferir un espai de treball (oficina) • Acompanyar en la gestió de projectes

La Convocatòria de beques d'Acompanyament i Viver de Companyies permet posar sobre el terreny les activitats del subprograma de Formació Continuada i l'Assessorament, del Dispositiu B, en 2 casos concrets –artistes individuals o companyies– durant un període màxim de dos anys. Es tracta de la convocatòria de tres beques que s'adreça especialment a companyies i artistes, socis de l'APCC i/o usuaris del centre, que decididament volen legalitzar la seva situació professional i laboral. S'ha d'entendre com la conseqüència lògica del treball de sensibilització, formació i assessorament que es fa en les activitats A1, A2 i B2.

Es prenen com a referència els programes de suport per a emprenedors –que generalment s'inscriuen en les àrees de Promoció Econòmica dels municipis– i inclou un espai d'oficines perquè

els beneficiaris/becats puguin treballar al costat de professionals i amb recursos professionals. Aquest servei dóna suport en el procés d'arrencar i/o consolidar una companyia constituïda sota algun tipus de paraigües legal, fer el seguiment de la gestió de la companyia i la producció d'espectacles, la redacció de projectes, etc. Per fer-ho, a banda del seguiment a partir de la figura d'un tutor (coordinador del Programa de Professionalització), les tres companyies seleccionades disposen d'un espai de treball gratuït. D'aquesta manera és com es configura el Viver de Companyies. Si bé els Vivers d'empreses que es coneixen requereixen una prèvia forma empresarial per accedir-hi, en aquest cas, el requisit per accedir a les beques –i, per tant, al Viver de Companyies– és el compromís de fer-ho en el termini de d'un any. D'aquesta manera, el primer any, es treballa especialment en la recerca del finançament, la forma jurídica més adient, etc i en el segon any el treball se centra a donar eines perquè desenvolupin la seva activitat com a una empresa/entitat professional. Més enllà d'aquest acompanyament, també s'ofereix un espai de treball artístic per a cada companyia. Es tracta de les sales de creació 2 i 3, a les quals tenen total prioritat en la reserva de l'espai.

A banda de l'acompanyament i la cessió dels espais gratuïta, aquestes beques també contemplen una dotació de diners, que cal calcular. Aquests diners s'haurien d'invertir en auditories, com per exemple la que ofereix el SDE, que compta amb una part important de subvenció, o bé la contractació de serveis professionals. D'aquesta manera també es vol promoure i activar la borsa de treball.

Resum	
Activitat	Acompanyament en el procés d'autoocupació i en el desenvolupament del seu treball (creació, producció i distribució) Residència – Espai d'oficina per a les companyies seleccionades
Públic	Artistes i companyies de circ que incloguin com a mínim un soci de l'entitat i/o un usuari del centre
Període	Tot l'any, a excepció del mes d'agost
Periodicitat	Planificació setmanal
Durada:	2 anys
Tematització	Segons necessitat artistes i companyies: finançament (subvencions, microcrèdits), forma jurídica, fiscalitat, eines de promoció, contractació, etc.

Beques per a la producció d'espectacles de circ

Objectius estratègics	Objectius operatius
• Millorar les condicions laborals dels artistes • Formar professionals d'altres àmbits (producció, escenografia, direcció escènica, gestió,...) en les especificitats del circ • Difondre el circ com a sector que ofereix oportunitats de treball en altres àmbits • Fomentar que es facin produccions de circ i projectes multidisciplinars que l'incloguin • Obrir nous mercats i oportunitats de treball pels artistes de circ (sales de teatre)	• Produir un espectacle de circ professional cada any • Incorporar estudiants de diferents àmbits professionals en les produccions • Oferir oportunitats de treball als artistes com a intèrprets (no emprenedors que fan la inversió/risc) • Promoure la integració de professionals d'altres àmbits en les produccions de circ • Promoure la integració d'artistes de circ en altres produccions d'arts escèniques • Garantir una gira/funcions mínimes per a les produccions que possibiliti el retorn de la inversió • Estimular la programació de circ en nous mercats

Aquest dispositiu es dissenya en part per donar visibilitat al circ en el procés de formació d'altres àmbits de les arts escèniques. Es tracta d'una convocatòria a l'any per produir un espectacle de circ amb eines professionals (direcció escènica, escenografia, música, producció i distribució, etc) a través de convenis de pràctiques amb altres centres de formació: Institut del Teatre (Direcció escènica i dramatúrgia, Escenografia, Escola Superior de Tècniques de l'Espectacle); Màster de Gestió Cultural UB, Escola Massana (Art Tèxtil), etc.

Si bé els artistes de circ rarament són contractats per intervenir en produccions professionals –no és habitual crear produccions de circ i sovint no l'inclouen en la resta d'espectacles–, a partir d'aquest dispositiu es contribueix a normalitzar el sector també des d'aquesta vessant. La convocatòria s'adreça al sector 'artistes', 5 en cada cas; i inclou convenis amb centres de formació perquè alumnes d'altres àmbits hi desenvolupin les pràctiques així com el compromís d'algunes sales d'exhibició per acollir l'estrena de cada producció i un mínim de funcions que contribueixin a sostenir econòmicament les produccions.

En aquest sentit, les beques de producció suposen l'oportunitat per fer projectes de circ que tinguin més cabuda en aquests espais, tant pels requeriments i coneixements tècnics com pel tipus de llenguatge escènic. D'aquesta manera, els artistes també tenen la possibilitat de participar en projectes pensats per dirigir-se a un públic, més enllà del públic de carrer. A partir

d'aquí, es fonamenta la possibilitat perquè els artistes, per iniciativa pròpia, creïn més espectacles amb llenguatges més arriscats i pluridisciplinars, innovadors (estimular la creació); els programadors contemplin el circ en la mateixa proporció que consideren la dansa o el teatre a l'hora de dissenyar les seves agendes culturals; i alumnes d'estudis tècnics o gestió incloguin el circ com a un àmbit professional més on desenvolupar la seva feina.

Durant el primer any de posada en marxa del Programa de Professionalització i la seu definitiva de La Central del Circ, donat que el centre s'inaugura el mes d'abril de 2011, es convoca de juny a desembre de 2011. A partir del tercer any, es convoca perquè tingui lloc entre el desembre de 2011 i el juny de 2012. A mig/llarg termini, els signes per identificar l'èxit d'aquesta activitat serien:

- Que no fos necessari intervenir tant en la producció d'espectacles de circ.
- Que les companyies incorporessin progressivament la resta de perfils professionals (per tant també les eines) en la producció dels seus espectacles.

Resum	
Activitat	Produccions d'espectacles de circ
Públic	Artistes de circ Estudiants en pràctiques de direcció escènica Estudiants en pràctiques de tècniques de l'Espectacle (maquinària/estructures) Estudiants en pràctiques d'art tèxtil (vestuari) Estudiants en pràctiques d'escenografia Estudiants en pràctiques de producció d'espectacles Estudiants de gestió cultural Estudiants de música moderna
Període	El primer any, de juny a desembre A partir del tercer any, de desembre a juny
Periodicitat	1 cop a l'any
Durada:	4 Mesos per produir i engegar la distribució de l'espectacle, amb 2 mesos previs per configurar equips de treball i fase de creació.
Tematització	Creació, pre-producció, producció i comunicació i distribució d'un espectacle

En aquesta activitat és molt important el treball previ de l'APCC com a interlocutor vàlid amb organitzacions i institucions vinculants en temes de circ. Per tant, cal aprofitar les aliances de l'entitat per incloure més organismes al projecte, sobretot en relació als centres de formació. Aquest és un treball de fons que ha de poder donar resultat a mig termini i el seu èxit es mesurarà a través de l'interès i la implicació dels altres àmbits (producció o direcció escènica, per exemple) en els projectes de circ. A més, per implementar, i al mateix temps finançar el projecte, caldrà

involucrar les sales de teatre o altres espais d'exhibició en les estrenes i gires de les produccions. També a mig/llarg termini es podrà avaluar quin ha estat l'impacte del projecte no només en l'àmbit de l'exhibició, ja que també es treballarà per promoure coproduccions amb teatres i productores.

6 Model de gestió i estructura organitzativa

6.1. Forma jurídica

L'APCC és una associació. Fonamentalment, els seus òrgans són l'Assemblea General i la Junta Directiva. L**'Assemblea General** és on es decideixen per majoria els assumptes. Es reuneix en sessió ordinària un cop l'any, entre gener i abril, encara se'n poden convocar d'altres de caràcter extraordinari. En les reunions de l'Assemblea General, correspon un vot a cada membre de l'associació i els acords es prenen per majoria simple de vots dels socis presents o representats. De cada reunió, se'n redacta un acta. Aquest document és el punt de partida per a la següent assemblea, cosa que garanteix un cert seguiment dels acords adoptats, els que estan en curs, la seva evolució, etc.

La Junta Directiva regeix, administra i representa l'associació. La componen el president, el vice-president, el secretari, el tresorer i els vocals. L'elecció dels membres de la Junta Directiva, que han de ser associats, es fa per votació de l'Assemblea General. Els membres de la Junta Directiva no reben retribució econòmica per l'exercici del seu càrrec i exerceixen el càrrec durant un període de 2 anys, encara que poden ser reelegits. Compleix les decisions preses per l'Assemblea General.

La junta es reuneix cada 15 dies a la seu de l'APCC, revisa l'estat dels projectes, pren els acords per majoria simple de vots dels assistents i ho comunica als socis. L'APCC treballa a partir de comissions de treball, que es renoven cada any, i en què es desenvolupen accions per contribuir a aconseguir els objectius estratègics de l'associació. Tot aquest funcionament es disposa a través de la seva Oficina Tècnica, formada per tres persones: gerent, tècnica de comunicació i administrativa.

L'APCC, com a entitat que gestiona el centre de treball de circ de Barcelona ha creat una oficina específica que s'encarrega de fer aquesta feina. Es composa d'un equip de treball format pels següents càrrecs: coordinació, cap de projectes, tècnics d'activitats, cap tècnic de seguretat i tècnic.

6.2. Estructura organitzativa

Per desenvolupar el projecte proposo la següent estructura. Es tracta d'una forma d'organització integrada en el funcionament global de l'entitat, continuadora de l'estructura de treball reticular amb què es treballa des de l'APCC. En els següents punts, s'entrarà més en detall en el funcionament d'aquesta estructura.

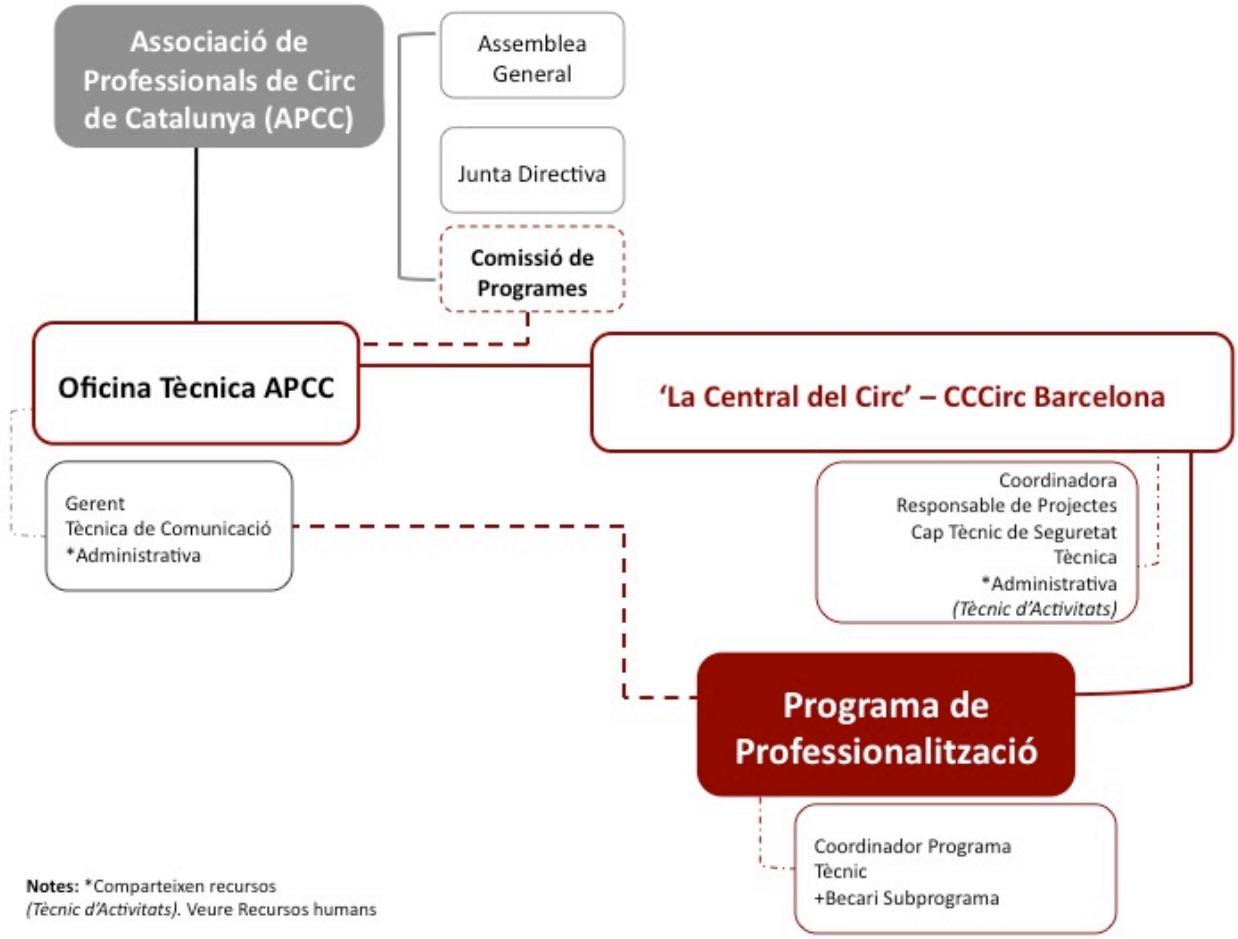

7 Anàlisi de les necessitats del projecte i avaluació dels recursos disponibles

Per tal de desenvolupar el Programa de Professionalització calen recursos humans, materials i d'espai. A continuació, s'estudien les necessitats del projecte en aquest sentit i se n'avalua la seva disponibilitat.

7.1. Recursos humans

Anàlisi de les necessitats

El programa reflecteix la voluntat de l'entitat i l'equipament de crear un teixit professional per al sector del circ. S'integra aleshores dins el projecte estratègic de l'entitat i, per tant, cal posar-lo en relació amb la feina que ja es desenvolupa en aquest sentit. El volum de feina que comporten les activitats del Programa requereixen dedicació exclusiva i és convenient redissenyar les funcions de tot l'equip de l'equipament i identificar la participació que hi tindran també la resta de càrrecs de l'entitat. En aquest sentit, cal analitzar com organitzar les tasques que es desenvolupen des de diferents llocs de treball de l'entitat per poder fer front a la implementació del nou projecte. En aquest punt, s'ha de parlar dels següents càrrecs:

Oficina Tècnica APCC – Gerent

La gerent de l'associació és qui dirigeix les línies estratègies de l'organització i defineix en últim terme els projectes. També és el referent en relació a la interlocució amb les administracions entorn temes relatius al circ. Quant a la coordinació, s'ocupa tant de dinamitzar la Junta de l'associació (socis) com de coordinar la resta de l'equip. En termes de finançament també és la responsable final de la redacció i justificació de subvencions

Oficina Tècnica APCC – Tècnica de Comunicació

La tècnica de comunicació de l'APCC té una important funció en la tasca de difondre el circ, gestiona tots els materials de comunicació de l'APCC, Activitats i Centre de Creació: díptics, postals, directori de l'APCC, web. Cal tenir en compte, a més, que en l'actualitat també és qui respon a les consultes dels socis, gestiona les noves altes i proporciona amb periodicitat setmanal

informació d'interès pels associats (artistes i d'altres àmbits). Per tant, és un element de contacte directe amb el col·lectiu d'artistes molt important.

La Central del Circ – Coordinadora

La coordinadora del centre és la responsable del compliment de la missió i els objectius del Centre i el representa davant les institucions, així com també davant d'altres centre de creació nacionals, espanyols i estrangers. També és l'encarregada de gestionar l'equip humà de l'equipament així com de controlar el bon ús dels espais.

La Central del Circ – Responsable de Projectes

S'encarrega de donar suport i fer seguiment de la implementació dels diferents programes del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya entorn del Pla Integral del Circ (PIC). També és la responsable del projecte interregional de suport al circ Cir-que-o! (Catalunya, Aragó i sud de França), especialment rellevant perquè cerca al seu torn activar l'ocupació al voltant del circ en aquest territori, a través de la xarxa que existeix de centres de treball. A mesura que es van consolidant els projectes, també participa amb la gerència a l'hora de definir noves línies de treball estratègiques.

La Central del Circ – Tècnic d'activitats

Programa, organitza i gestiona els cursos de l'entitat, fins ara artístics i tècnics així com altres activitats al voltant de la difusió del circ: xerrades, assajos oberts,... També funciona com a suport al cap tècnic de seguretat.

La Central del Circ – Cap Tècnic de seguretat

Al seu torn, el cap tècnic de seguretat és qui vetlla pel bon estat del material i la infraestructura del centre. També ha de garantir la seguretat i el bon ús de les instal·lacions i del material per part dels usuaris; supervisar el correcte exercici de les disciplines de circ dins del Centre; coordinar la formació en seguretat i tècnica d'estructures del Centre i assessorar i donar suport tècnic als usuaris.

La Central del Circ – Tècnica

Té un contracte de 9h setmanals, cosa que permet ampliar l'horari tres dies a la setmana.

***Administrativa:**

Tasques en les dues oficines: suport i atenció al soci i usuari, comptabilitat, etc

El perfil professional d'alguns d'ells, així com els seus coneixements sobre els sector, els capaciten per poder dissenyar i implementar el Programa de Professionalització. El volum de feina que genera, però, obliga a contractar més personal.

Avaluació dels recursos

Per desenvolupar el Programa de professionalització, cal que es redissenyi l'equip del centre. El programa necessita un coordinador de programa i un tècnic de programa, encara que també serà convenient completar l'equip humà amb la figura d'un becari. És una incorporació convenient i estratègica, com a oportunitat perquè un alumne de pràctiques adquireixi coneixements i habilitats en la gestió d'un projecte, des de la vessant de la coordinació/gerència.

Des d'un altre punt de vista, al posar en valor el capital humà de l'entitat (socis) que poden entrar al projecte de manera puntual com per exemple en el cas de les Produccions (figura de tutor) com a ponents en les conferències. En aquest cas, però, la relació no seria laboral, sinó en forma de col·laboració o per mitjà de la contractació de serveis (relació mercantil). És per això que no s'inclouen en aquest punt, sinó que es tenen en compte en el disseny de producció.

Tot seguit, es defineixen els perfils professionals que es necessiten:

Coordinador Programa	
Tasques	1. Disseny i implementació del Programa de Professionalització 2. Interlocució amb altres organismes i equipaments 3. Coordinació Programa Professionalització Associació: gerència, comissió de programes i tècnic de comunicació 'CCCirc Barcelona' (coordinació, responsable de projectes, tècnic d'activitats* i cap tècnic)
Perfil	Gestió Cultural
Experiència:	Coordinació i gestió de projectes i d'equips Tasques directives o de coordinació d'equipaments culturals. Gestió d'associacions i entitats culturals. Redacció i execució de projectes. Es valorarà l'experiència al voltant de la producció d'espectacles
Coneixements	Paquet informàtic (Word, Excel, Access i Outlook). Coneixements de gestió pressupostària i comptabilitat. Coneixements d'anglès i/o francès. Coneixements sobre arts escèniques i entorn del circ.
Característiques personals	Capacitat d'organització i autonomia Capacitat comunicativa, de negociació i de direcció Habilitats de lideratge i resolució de conflictes
Condicions	Contracte de 35 hores setmanals 30.000 € bruts/any

Per ocupar aquest càrrec s'aposta per estratègia de promoció. Es tracta de promoure la mobilitat del tècnic d'activitats perquè s'incorpori al projecte com a Coordinador del Programa. Això permet que la figura del tècnic d'activitats pugui desaparèixer, però no pas la seva feina, ja que gran part del seu treball de difusió i formació es continua fent des del nou projecte així com també des d'altres activitats, com els que es generen a través de Cir-que-o!, per exemple.

La persona que en l'actualitat desenvolupa el càrrec de tècnic d'activitats és, d'entrada, la més preparada per portar el projecte. Per una banda, és qui ha estat programant els cursos durant els dos anys des de la posada en marxa del centre, per tant coneix el funcionament del centre, el treball de programació i planificació dels cursos, el col·lectiu dels formadors, els tècnics i els artistes,... A més, ja forma part d'aquest equip i manté relacions amb les administracions i altres organitzacions en el desenvolupament de la seva seva activitat com a tècnic d'activitats. Per tant, és un professional amb un bon posicionament quant als beneficiaris principals (sector del circ, en diferents àmbits) així com en relació als altres agents implicats (sales d'exhibició,

programadors, productors, administracions). Per l'altra, la persona en qüestió disposa de valor afegit ja que té capacitats en l'àmbit tècnic i experiència en la producció d'espectacles com a músic.

Tècnic Programa	
Tasques	1. Implementació del Programa de Professionalització 1.1. Acompanyament i seguiment artistes Dispositiu B Seguiment implementació i documentació de processos
Experiència:	Treball en equip en entitats socioculturals Experiència en gestió de projectes Es valoraran coneixements sobre aspectes fiscals, laborals, ...
Coneixements	Paquet informàtic (Word, Excel, Access i Outlook). Coneixements de gestió pressupostària i comptabilitat. Coneixements d'anglès i/o francès. Coneixements sobre arts escèniques i entorn del circ.
Característiques personals	Capacitat d'organització i autonomia Capacitat comunicativa, de mediació i negociació
Condicions	Contracte de 25 hores setmanals 24.000 € bruts/any

Becari	
Tasques	Participar en la gestió i organització d'una producció de circ professional Suport en la comunicació, organització i gestió administrativa Suport en la documentació de processos
Perfil	Gestió Cultural
Experiència:	Es valorarà experiència en associacions i entitats culturals. Es valorarà experiència en l'organització d'esdeveniments
Coneixements	Paquet informàtic (Word, Excel, Access i Outlook). Coneixement entorn web i 2.0 Coneixements d'anglès i/o francès. Coneixements sobre arts escèniques
Característiques personals	Capacitat d'organització i autonomia Capacitat comunicativa
Condicions	Conveni de Pràctiques de 20/h setmanals 1.500€ Període de 4 mesos Possibilitat d'entrar a la borsa de professionals

7.2. Altres recursos: espais i material

Anàlisi de les necessitats

El trasllat a la seu definitiva és el que mou a l'entitat a ampliar els seus serveis. El centre disposa d'oficines i diferents espais de treball amb les concicions tècniques necessàries: 4 sales per a la creació (425m2), 1 de més diferenciada i insonoritzada per a l'assaig musical (75m2); 1 sala d'entrenament comú (700m2); 1 sala de posada en escena (200m2), 1 d'entrenament i coreografia (130m2) i 1 sala polivalent de 75m2. També hi ha espais per a oficines: per als tècnics de l'associació (50m2), l'equip del CCCirc Barcelona (100m2), una sala de reunions i 4 oficines per a companyies (100m2). Disposa d'un punt d'Informació, espai de lleure/menjador, sala de fisioteràpia, magatzem, taller de reparació, sala de màquines i neteja i aparcament.

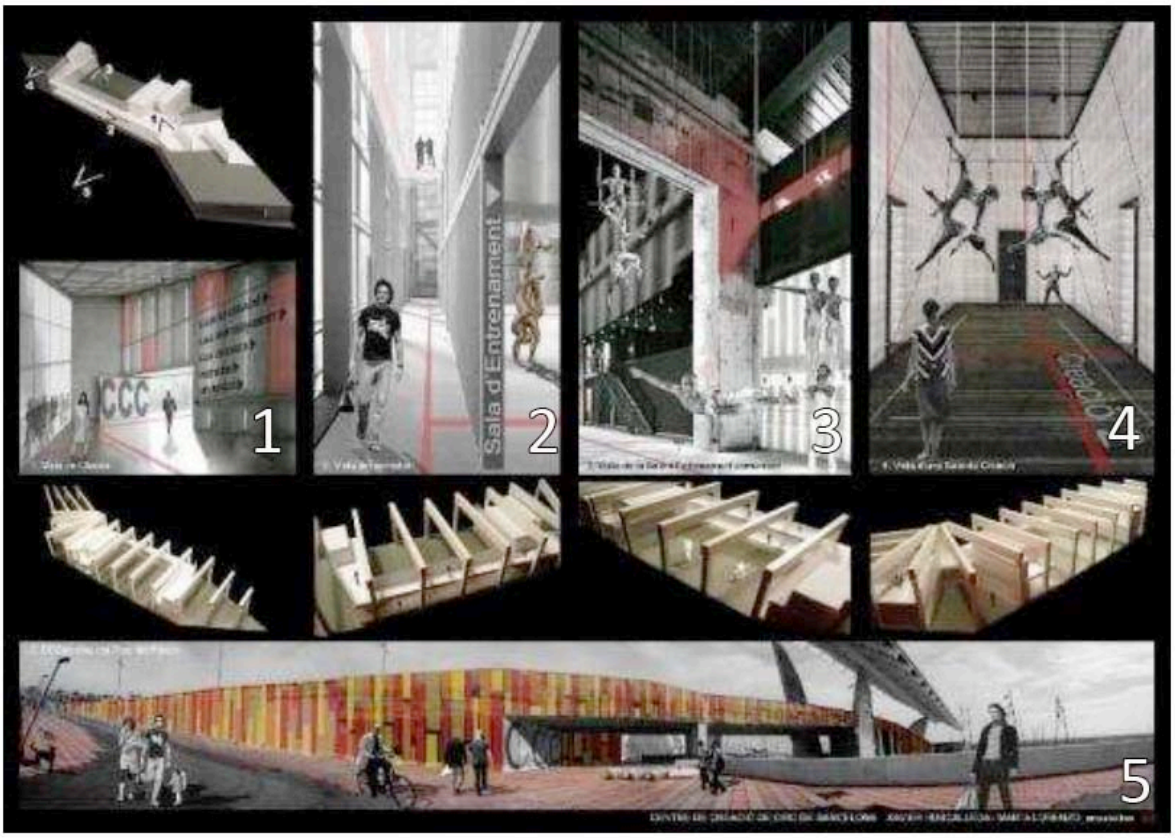

1. Vista de l'accès
2. Vista del corredor
3. Vista de la sala d'entrenament comunitari
4. Vista d'una sala de creació
5. El Centre de Creació de Circ de Barcelona dins del Parc del Fòrum

Xavier Ruscalleda i Marta Lorenzo – Arquitectes (XXM Arquitectes)

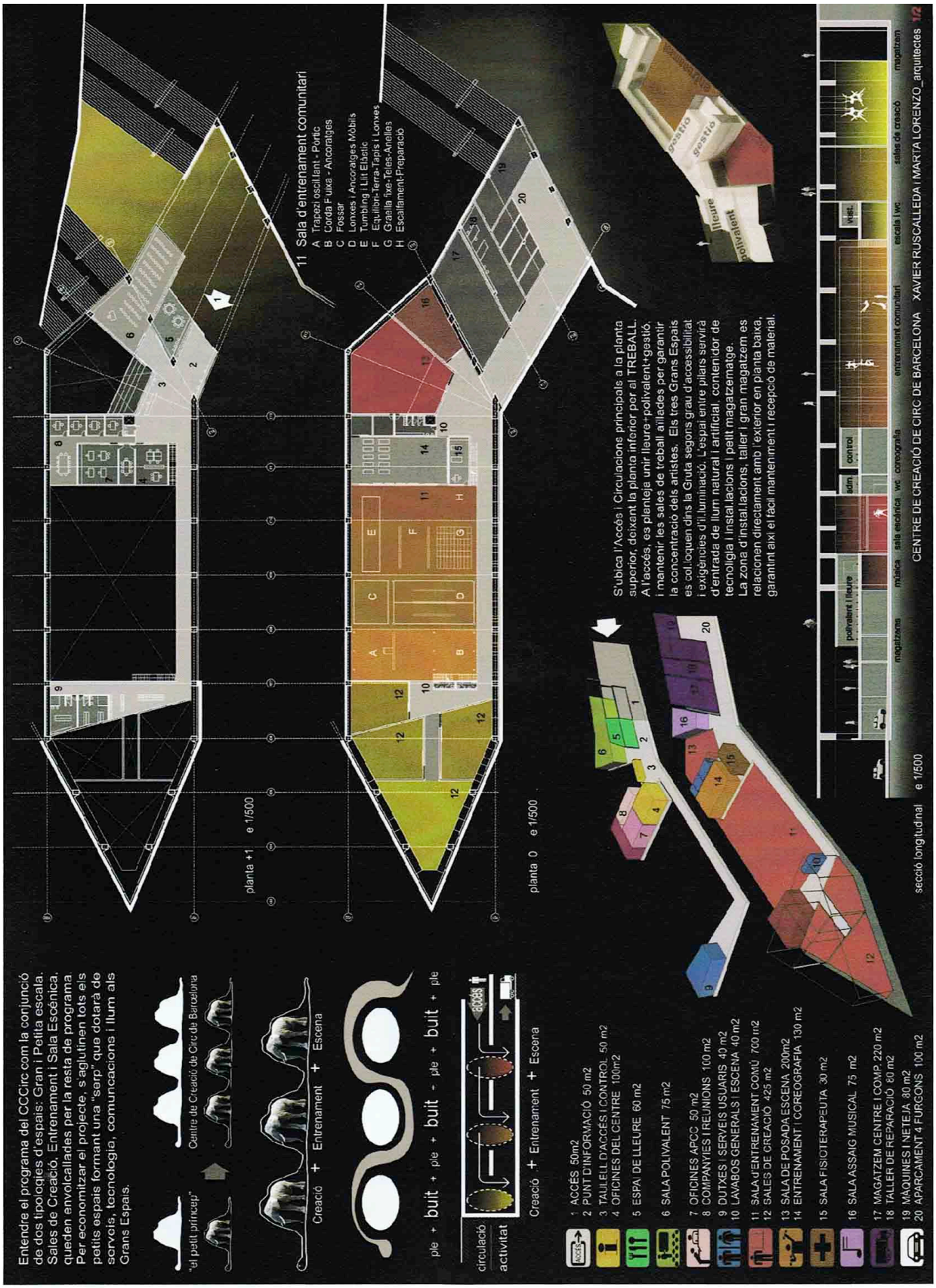

Xavier Ruscalleda i Marta Lorenzo – Arquitectes (XXM Arquitectes)

Per portar a terme el Programa de Professionalització són necessaris altres recursos, que es detallen a continuació, per subprogrames/dispositius.

Planificació Programa de Professionalització

Per organitzar, gestionar i difondre el programa cal un espai de treball equipat per a l'equip amb un ordinador per cap, amb connexió a Internet i al servidor per tal d'accedir al la xarxa comú de l'organització –base de dades, reserva d'espais, material didàctic, etc–; accés telefònic i servei d'impressió.

El CCCirc Barcelona s'inaugura al maig. Per tant, gran part del procés de planificació del Programa es desenvoluparà en un espai reservat a l'oficina del centre a la seu provisional, també al Fòrum.

A1. Cicle de Conferències 'Eines per a la Professionalització

Per desenvolupar aquesta activitat cal un espai, sala d'actes, a banda de suport informàtic per a les presentacions: ordinador portàtil, projector i pantalla.

A2. Cursos de formació continuada

Les sessions formatives s'han de desenvolupar a 3 espais amb necessitats ben diferents.

- Gestió: aula
- Tècnics i artístics: espai gran, adaptat tècnicament i amb infraestructura i alçada suficient.

Quant al material, entenent que el centre s'adreça a professionals i com ja es fa en els assajos i entrenaments, fora d'alguns materials tècnics, la resta són sempre propietat dels artistes. En aquest cas, això també s'estén als cursos de gestió, en què els artistes s'hauran de fer càrrec de portar el material necessari, com per exemple ordinadors portàtils per als cursos de comptabilitat, gestió de bases de dades, etc.

B1. Assessorament

Per les reunions d'assessorament amb les companyies caldrà un espai equipat i relativament gran. Com a material informàtic, també caldrà disposar d'un ordinador –amb connexió a Internet i en xarxa–, servei d'impressions i telèfon.

B2. Beques acompanyament i Viver de Companyies

Un cop es posa en marxa el període de 'residència' de les 2 companyies seleccionades cal un espai estable de treball diferenciat per a cada una d'elles. Aquest espai també ha d'estar equipat –accés a Internet i telèfon– però el material informàtic, excepte el servei d'impressió i/o escàner, ha de ser propietat de la companyia. És convenient, a més, poder disposar un espai de treball artístic a les dues companyies beneficiàries de les beques

C. Beques per a la producció d'un espectacle de circ

La implementació d'aquesta activitat es desenvolupa per fases i requereix una suma important de recursos força concentrat en el temps per poder-se desenvolupar. Abans, però, cal tenir en compte un treball important de planificació que es desenvoluparà des de l'oficina provisional i altres espais. Durant el disseny, en el procés d'establir contacte i negociar amb els agents implicats (centres d formació/pràctiques i sales s'exhibició/estrenes i gires), caldrà convocar reunions per presentar el projecte i l'espai. Per tant serà un període de visites a centres de formació, equipaments, ajuntaments, etc; així com de presentacions de l'equip i l'espai, que encara estarà en obres. Caldran en aquest sentit, documents informatius sobre l'activitat de l'entitat (Memòries d'Activitat i Objectes Comunicatius) i plànols per fer visibles les oportunitats que ofereix el nou centre. Ja durant la implementació del projecte, en relació a les fases de la producció d'un espectacle de circ, caldran els següents recursos:

Fase de creació:

Durant aquest període, alumnes i artistes becats no tenen un espai assignat del que disposin al 100%. De totes maneres sí que tenen prioritat a l'hora d'accedir a la Sala de creació (equip artístic) i a la Sala de Reunions (equip gestió). Per tal de gestionar això, l'equip de la producció planifica el seu treball i reserva cada setmana els espais que necessitarà per la següent setmana, de manera que el centre pot garantir l'accés a altres usuaris i serveis sempre que sigui possible. També serà necessari durant tot el procés un espai al magatzem pel material de la producció. Un cop es comença la fase de producció i la gira, l'equip de producció pot continuar disposant d'un espai al magatzem durant sis mesos més, quan l'espai l'ocupara el següent equip de producció.

Fase de Pre-Producció (1 mes)

L'equip artístic disposa totalment de la sala de creació i l'equip de gestió ocupa l'Oficina de treball.

Fase de Producció (2 mesos):

L'equip artístic continua treballant a la sala de creació i disposa de l'última franja de les tardes de la sala de posada en escena per tal de fer assajos generals. En la resta de franges horàries té prioritat en la reserva de l'espai. Si està lliure, altres usuaris el poden utilitzar.

Fase de Distribució:

L'equip pot accedir al centre amb reserva prèvia. S'entén que els artistes han de rodar l'espectacle i l'oficina, que treballa en la distribució, pot fer-ho des d'altres espais.

Nota: El nombre d'usuaris pot augmentar considerablement amb l'obertura del nou centre i les oportunitats que ofereix aquest espai també poden fer que incrementin els projectes de l'equipament, en paral·lel al programa. És per això que en la disposició dels espais, es procurarà optimitzar, sense atapeir, les sales del centre. Fora dels moments d'ús exclusiu de les sales, caldrà reservar sempre les sales amb prou temps de marge.

Avaluació dels recursos disponibles

Amb el trasllat a la seu definitiva ja s'inclou la inversió inicial en equipament sobretot en relació als espais. Caldrà veure quins altres recursos requereix cada activitat, dispositiu a dispositiu. A partir d'aquí, l'avaluació dels recursos es fa a partir dels següents paràmetres:

- **Espai** (el signe * indica que l'activitat requereix un espai que no forma part de l'equipament)
- Recursos disponibles del CCCirc Barcelona que estaran a la disposició de les activitats del Programa de Professionalització **(Rec – CCCirc)**
- Subministraments **(Sub – CCCirc)**
- Recursos necessaris pel Programa **(Rec – Prof)**

Nota: A l'hora d'invertir en material, s'optimitzaran els usos dels recursos de què ja disposa el centre.

	Espai	Rec – CCCirc	Sub – CCCirc	Rec – Prof
Planificació	Oficina equipada del CCCirc Barcelona De gener a abril, espai a l'oficina provisional	Impressora en xarxa Escàner Base de dades (BD) * Memòries d'activitat de l'APCC i el CCCirc Barcelona. * Objectes Comunicatius * Plànols Projecte CCCirc Barcelona	Connexió a Internet Accés telefònic Connexió al servidor	Ordinador Coordinador Ordinador Tècnic Millora tècnica BD 2 Terminals telèfon

A1. Conferències

Espai	Rec – CCCirc	Sub – CCCirc	Rec – Prof
*** Sala d'Actes**	1 Ordinador Portàtil 1 Projector 1 Pantalla		
*** Cessió gratuïta Sala d'Actes de l'Ateneu de Nou Barris** S'entén com a complement a la formació de l'Escola de circ			

A2. Formació

Espai	Rec – CCCirc	Sub – CCCirc	Rec – Prof
Sala de condicionament físic	Material tècnic		Material tècnic extra
Sala de posada en escena			
Sala de reunions	1 Ordinador Portàtil 1 Projector 1 Pantalla	Connexió a Internet	Ordinador suport

B1. Assessorament

Espai	Rec – CCCirc	Sub – CCCirc	Rec – Prof
Sala de reunions	1 Ordinador Portàtil Impressora en xarxa 1 Terminal de telèfon	Connexió a Internet Accés telefònic Connexió al servidor	

B2. Acompanyament

Espai	Rec – CCCirc	Sub – CCCirc	Rec – Prof
Oficina 1 Oficina 2 Sala de Creació 1 Sala de Creació 2	Impressora en xarxa Escàner	Connexió a Internet Accés telefònic Connexió al servidor	2 Terminals telèfon

C. Producció

Espai	Rec – CCCirc	Sub – CCCirc	Rec – Prof
Oficina 3 Sala de creació 3 Sala de posada en escena Sala de reunions Magatzem	Impressora en xarxa Escàner	Connexió a Internet Accés telefònic Material tècnic centre	Ordinador Equip Producció Material tècnic extra Terminal Telèfon
Nota: Cada producció necessitarà més recursos, que es contemplen com a despeses en el pressupost.			

8 Disseny de producció

8.1. Definició del conjunt d'accions

A continuació, es descriuen breument les tasques que cal desenvolupar per a cada activitat, agrupades per fases i en el següent punt s'organitzen. Les beques per a la producció d'espectacles de circ inclouen una descripció molt general de les accions, donat que la tasca d'organitzar el treball i els recursos en el temps i assignar-ne els responsables forma part de la pròpia activitat dels alumnes de pràctiques.

L'avaluació s'inclou en la pròpia activitat perquè permet documentar els processos i fer un seguiment de les activitats així com del desenvolupament dels objectius. L'avaluació s'integra així dins els processos de treball i s'organitza com a una eina per desenvolupar tasques. D'aquesta manera, es genera informació periòdicament, i s'hi pot accedir de forma molt més àgil. Amb l'actualització de la base de dades i la documentació de processos s'automatitza el procés de recollir dades, sistematitzar-les i fer que la informació estigui més accessible. En qualsevol moment, es més fàcil d'accedir a les avaluacions i incloure aquesta informació en forma de millores, tant des del punt de vista de la tematització, com de la comunicació o la gestió del projecte.

Descripció d'activitats, per fases:

A1. Cicle de Conferències – Eines per a la Professionalització

1. Planificació sessions	
1. 1Tematització:	• Definir la temàtica de la sessió • Cercar el ponent (col·laborador) • Reservar l'espai a l'Ateneu de Nou Barris • Reservar el material per fer la sessió (equip tècnic) • Elaborar fitxes d'avaluació • Elaborar fitxes de dades de contacte •
1. 2. Organització	• Planificar la sessió amb el col·laborador i preparar el material de suport per a la conferència • Elaborar un esborrany de la fitxa pedagògica

1. Implementació	
1.1. Preparació materials i espai	• Impressió de materials • Preparació de l'equip tècnic i materials (recollida de dades i comunicació) • Adequació de l'espai • Disposició equip tècnic
1.2.Desenvolupament Activitat	• Conferència • Recollida de dades

3. Avaluació	
3.1. Base de dades	• Actualització de la base de dades dels nous contactes
3.2. Documentació de processos	• Edició final de les fitxes pedagògiques i publicació al web de recursos per a socis • Enviament de les fitxes pedagògiques als socis i assistents que inclou la fitxa d'avaluació de l'activitat. A mesura que arriben les respostes, es recullen dades per a la tematització de les següents

A2. Cursos de formació

1. Planificació	
1.1. Tematització:	• Definir la temàtica del curs • Cercar el formador • Reservar l'espai • Reservar el material per fer la sessió (equip tècnic) • Elaborar fitxes d'avaluació • Planificar procés d'inscripció (aplicació web i paper)
1.2. Organització	• Planificar acolliment formador, si s'escau (desplaçament, allotjament)

2. Implementació	
2.1. Inscipcions	• Les inscripcions es poden fer per mitjà del web i de forma presencial
2.2. Preparació	• Preparació de l'espai i materials necessaris i acollida al formador
2.2. Curs	• Els cursos es fan de dilluns a divendres de 10 a 14 h. El coordinador acull els alumnes, presenta el formador i després és només un element de suport

3. Avaluació	
3.1. Base de dades	• Actualització de la base de dades dels nous contactes
3.2. Documentació de processos	• Edició final dels materials de formació, si s'escau, i publicació al web de recursos per socis • Enviament del material de suport de la formació als assistents que inclou la fitxa d'avaluació de l'activitat. A mesura que arriben les respostes, es recullen dades per a la tematització dels següents cursos.

B1. Assessorament

1. Planificació	
1.1. Organització reunions setmanals amb la companyia	• Elaboració de les fitxes de seguiment de la companyia
1.2. Organitzacio Sessions Grupals (3 a l'any)	• Elaboració d'informes de desenvolupament • Preparació sessió

2. Implementació	
2.1. Preparació materials i espai	• Preparació de l'espai • Disposició de l'equip tècnic
2.2. Assessorament/Sessions Grupals	• Desenvolupament de l'activitat • Recollida i recerca d'informació • Activació de la borsa de treball

3. Avaluació	
3.1. Base de dades	• Actualització de la base de dades (borsa de professionals, si s'escau) • Actualització fitxes de seguiment
3.2. Documentació de processos	• Recull de necessitats • Edició de materials d'interès general, si s'escau, i publicació al web de recursos per a socis • Recerca d'altres fonts d'informació per atendre necessitats no satisfetes

B2. Beques d'Acompanyament i Viver de Companyies

1. Planificació	
1.1. Organització	• Elaboració de les fitxes de seguiment de la companyia • Elaboració de la Convocatòria de Beques
1.2. Convocatòria	• Difusió de les convocatòries, també a través de les sessions d'assessorament • Recepció de propostes • Avaluació propostes • Entrevistes companyies pre-seleccionades • Selecció i comunicació companyies

2. Implementació
2.1 Acolliment (oficina, sala de creació, espais, recursos i equip)
2.2. Sessions d'orientació: diagnosi (identificació de problemas, establiment d'objectius i priorització de necessitats, etc)
2.3. Recerca de forma legal
2.4. Acompanyament procés d'autoocupació
2.5. Suport gestió companyia i projectes: recerca de finançament, redacció de projectes, producció, etc)

3. Avaluació	
3.1. Base de dades	• Actualització de la base de dades borsa de professionals, si s'escau • Actualització fitxes de seguiment
3.2. Documentació de processos	• Recull de necessitats i problemes • Recull i recerca de solucions • Edició de materials d'interès general, si s'escau, i publicació al web de recursos per a socis

C. Beques per a la Producció d'espectacles de circ

0. Planificació general Programa	
0.1. Convenis amb centres de formació	• Reunions amb cap d'estudis i tutors de pràctiques • Reunions amb 'proveïdors': productores d'espectacles, empreses de vestuari, material tècnic,… • Redacció de convenis de pràctiques
0.2 Convenis estrena espectacles	• Difusió Activitat sales de teatre, centres de creació i producció, 'Ciutats Amigues del Circ' • Negociació per acollir estrenes/funcions/actuacions

1. Planificació – Beques per a la Producció d'un espectacle de circ	
1.1. Convocatòria Pràctiques:	• Difusió de la convocatòria de pràctiques • Recepció de propostes • Entrevistes alumnes de pràctiques • Selecció i comunicació alumnes de pràctiques
1.2. Convocatòria Beques Artistes:	• Difusió de convocatòria Artistes • Recepció de propostes • Pre-selecció artistes • Entrevistes artistes • Selecció i comunicació
1.3. Organització Equip Producció	• Acolliment (oficina, espais, recursos i equip) • Sessions d'orientació

2. Implementació – Beques per a la Producció d'un espectacle de circ	
2.1. Creació	• Procés de creació de l'Equip artístic • Planificació de la producció
2.2. Pre-Producció	• Planificació (producció espectacles i gestió cultural) • Assajos equip artístic (artistes i direcció escènica**)**
2.3. Producció	2.3.1. Assajos equip artístic (artistes i direcció escènica), després del període de creació 2.3.2. Escenografia i estructures (maquinistes/tècnics) • Disseny • Realització 2.3.3. Acompanyament musical (músics) • Disseny • Realització 2.3.4. Il·luminació i so (electricistes i sonidistes) • Disseny • Realització 2.3.5. Vestuari (sastres) • Disseny • Realització 2.3.6. Materials de Comunicació i Promoció (gestió cultural) • Disseny • Realització 2.3.7. Muntatge 2.3.8. Prèvies
2.2. Distribució	• Estrena (sala de teatre o algun altre equipament) • Funcions, si s'escau • Gira

3. Avaluació	
3.2. Base de dades	• Actualització de la base de dades i borsa de professionals, si s'escau
3.2. Documentació de processos	• Recull de necessitats i problemes • Recull i recerca de solucions • Edició de materials d'interès general, si s'escau, i publicació al web de recursos per socis

8.2. Temporalització i assignació de responsabilitats

Temporalització

Per tal de dissenyar la temporalització, les tasques s'agrupen amb la mateixa classificació del punt anterior. En el cronograma totes elles es seqüencien i s'ordenen en el temps. A l'hora de temporalitzar les activitats al llarg de l'any, també es té en compte el cicle laboral actual dels artistes de circ. Es procura espaiar les activitats per tal d'oferir serveis de forma periòdica i facilitar l'accés als públics (disponibilitat de temps, diners) així com evitar la contraprogramació amb altres activitats del centre.

En la fase de planificació, sobretot en relació a l'elaboració de documents atemporals (fitxes de seguiment, per exemple), es troben diverses tasques que encara que no responguin al mateix subprograma s'agrupen. També cadascuna de les activitats que surt dels dispositiu no s'organitza de forma independent. Les conferències i els cursos s'organitzen gairebé en paral·lel. Per tant, les tasques que deriven de cada subactivitat s'agrupen per dissenyar totes les activitats del subprograma B en bloc. Això, a més, facilita la gestió de la comunicació des d'un punt de vista operatiu, pressupostari i també estratègic: permet difondre les activitats de forma independent, però també com a una agenda serveis diversa i funcional entorn la formació continuada. A continuació es defineix a grans trets la forma d'organitzar i desenvolupar les tasques del projecte. Diversos subprogrames porten dins la planificació una sèrie de tasques que es poden desenvolupar amb total independència. Es tracta de l'elaboració de materials com les fitxes d'avaluació, de seguiment dels artistes, ... Aquestes s'agrupen, en part per donar coherència gràfica als diferents formats, sota el nom de documentació.

A1. Cicle de Conferències

La planificació/programació s'agrupa i es concentra en dos moments de l'any:

- Al maig es programen les sessions dels mesos de setembre a desembre de 2011
- A l'octubre es programen les sessions de gener a maig de 2012

Nota: El primer any de posada en marxa de CCCirc Barcelona –el Programa arrenca el mes de maig de 2011– obliga a programar una primera conferència per separat, la que té lloc a partir de finals del mes d'abril de 2011.

A2. Cursos de formació

En aquest cas, la planificació de cursos també es fa en bloc. D'aquesta manera es facilita la una programació continuada i coherent i una edició d'objectes comunicatius que integri les dues activitats del dispositiu.

- Els mesos d'abril i maig s'organitzen els cursos de setembre a desembre de 2011
- Els mesos d'octubre i novembre es planifiquen els cursos de gener a maig de 2012

Nota: El primer any de posada en marxa de CCCirc Barcelona, els cursos de maig i juny de 2011 s'organitzen durant el mes de febrer de 2010

B1. Assessorament

Es tracta d'un espai de consulta, cada dijous durant 4 hores al CCCirc Barcelona. En aquest punt cal diferenciar entre les reunions amb les companyies i les sessions grupals. En el primer cas, només cal un període curt de planificació per disposar un accés ràpid a materials i reservar espai i equip.

Quant a les sessions grupals, requereix més temps de marge. Aquestes sessions serveixen per fer resums d'avaluació en què interpretar les dades que es recullen en les avaluacions periòdiques i, per tant, inclou un temps de preparació de materials. En aquest punt, l'avaluació integrada en el desenvolupament del treball permet optimitzar millor el temps de posada a punt d'informes.

B2. Acompanyament i Viver d'empreses

Aquesta activitat requereix un treball de difusió que té un paper important, fora de la tasca de comunicació, en la mateixa implementació del dispositiu d'Assessorament. La diagnosi i la identificació de problemes de les companyies que utilitzin el servei poden posar de manifest els problemes que deriven de la manca d'entitat jurídica. Per tant, hi ha una tasca prèvia de difusió de la iniciativa que es fa sobre el terreny.

Quant al temps, des del moment que s'inicia la beca, es disposa d'un any per adquirir entitat jurídica. La resta de tasques no tenen terminis ni durades fixes, però es fa una calendarització base sobre els temps i sobre com s'ha de desenvolupar l'activitat. En aquest sentit, també s'ha de tenir en compte que el grau d'inversió de temps per part de les companyies va en funció del ritme de la seva activitat artística i que el tècnic del programa no es dedica exclusivament a una companyia. Per tant, la tasca de tutoritzar implica convocar reunions de treball, acompanyar en determinades gestions, ...; i caldrà organitzar setmanalment plans de treball operatius per fer aquest acompanyament.

C. Beques per a la Producció d'espectacles de circ

Abans de tot, cal un període de 3 mesos per disposar els recursos humans i els espais on fer les gires. Aquest treball s'integra en la tasca d'interlocució i seguiment de l'entitat i pren més força en aquest aspecte. Quant a les produccions, es temporalitzen en dues èpoques de l'any ben diferenciades.

Els primers dos anys (de maig/juny a desembre)

En part, com a acció d'impacte per donar visibilitat al nou centre i a aquest projecte, es publica la convocatòria d'artistes el mes de maig i està oberta gairebé fins a finals de juliol. Això permet que els artistes solistes i/o membres d'una companyia que no tenen prou contractes i/o invitacions per participar a fires, festes o festivals (retorn financer) puguin obtenir ingressos. Aquesta és l'única activitat que es desenvolupa el mes d'agost, que si bé el centre resta obert, els recursos humans són substancialment menors. En la fase en què es troba durant l'agost, però, és la de creació.

A partir del tercer any (de desembre/gener a maig)

Després dels dos primers anys d'arrencar el projecte, i recuperar part de la inversió, les dates de convocatòria es modifiquen per poder-se adaptar millor al calendari laboral dels artistes de circ. Un cop acaba la temporada de Nadal, costa trobar mercat pel circ fins l'arribada de les fires i els festivals de primavera, que acostumen a ser a partir de l'abril. Aquest temps, en el cas dels artistes que han fet bones gires, s'acostuma a invertir temps a entrenar i assajar i a fer tasques d'oficina. En el cas d'altres artistes que han tingut menys *bolos*, sovint és el moment que desenvolupen treballs secundaris, també en molts casos no artístics, per tal d'obtenir ingressos. També es deixa

la convocatòria oberta durant força temps perquè, en tots els casos, els artistes que formin part d'una companyia disposin de prou temps per valorar la proposta.

Per a la temporalització de cada producció, es dóna un calendari base. L'equip de producció ha d'anar organitzant les tasques que caldrà desenvolupar. A grans trets, es detalla al cronograma, es concreta així: 1-2 mesos creació, 1 mes pre-producció, 2 mesos producció, 1 mes distribució.

Assignació de responsabilitats

Partint dels objectius estratègics del Programa, activar una potencial borsa de treball dins el sector que integri diferents perfils professionals és una de les prioritats del projecte. Els diferents subprogrames s'encarregaran de socialitzar recursos i contactes que, per una banda, generin ocupació i, per l'altra, contribueixin a visibilitzar la necessitat de professionalitzar cada fase del treball. És per això que en l'assignació de personal es compta amb els professionals en actiu que treballen ja dins el sector, en forma de prestació de serveis (relació mercantil).

Tot seguit, es detallen el càrrec responsable i els recursos humans que es veuen implicats en cada dispositiu (relació laboral) i que formen part de l'entitat. En tots els casos excepte en el cas de la Tècnica de Comunicació, la seva participació en el projecte s'inclou ja com a part de les seves funcions i no els requereix més dedicació. En el cas de la Comunicació, sí es preveu que hagi d'assumir més hores per fer front a les tasques que derivaran del projecte.

A1. Cicle de Conferències	
Tematització	Coordinador Programa*
Organització	Coordinador Programa
Preparació	Coordinador Programa**
Activitat	Coordinador Programa**
Base de dades	Coordinador Programa
Documentació de processos	Coordinador Programa

* Hi intervenen també la gerent de l'APCC, la comissió de programes i la responsable de projectes del CCCirc Barcelona.

** Hi intervè la gerent de l'APCC o bé la responsable de projectes del CCCirc Barcelona.

A2. Cursos	
Tematització	Coordinador Programa*
Organització	Coordinador Programa
Inscripcions	Coordinador Programa
Preparació	Coordinador Programa**
Curs	Coordinador Programa***
Base de dades	Coordinador Programa
Documentació de processos	Coordinador Programa

* Hi intervé la coordinadora i el cap tècnic del CCCirc Barcelona.
** Hi intervé el cap tècnic del CCCirc Barcelona.
*** Hi intervenen la coordinadora o la responsable de projectes del CCCirc Barcelona.

B1. Assessorament	
Organització Reunions	Tècnic Programa
Organització Sessions grupals	Tècnic Programa*
Preparació	Tècnic Programa
Sessions	Tècnic Programa
Base de dades	Tècnic Programa*
Documentació de processos	Tècnic Programa*

*Hi intervé el Coordinador de Programa

B2. Acompanyament	
Organització	Tècnic Programa
Convocatòria	Tècnic Programa
Acolliment	Tècnic Programa
Sessions d'orientació	Tècnic Programa
Recerca de forma legal	Tècnic Programa
Acompanyament autoocupació	Tècnic Programa
Suport gestió	Tècnic Programa*
Base de dades	Tècnic Programa
Documentació de processos	Tècnic Programa

*Hi poden intervenir professionals d'altres àmbits professionals (producció, distribució, direcció escènica, gestió,...) en forma de prestació de serveis.

C. Produccions d'espectacles		
Convenis centre formació	Coordinador Programa*	
Convenis estrena estrena	Coordinador Programa*	
Convocatòria pràctiques	Coordinador Programa	
Convocatòria beques artistes	Coordinador Programa**	
Organització Equip Producció	Coordinador Programa	
Creació	Coordinador Programa***	
Pre-Producció	Coordinador Programa***	Becari
Producció	Coordinador Programa***	Becari
Distribució	Coordinador Programa***	Becari
Base de dades	Coordinador Programa***	Becari
Documentació de Processos	Coordinador Programa***	Becari

*Hi intervé la gerent de l'APCC
**Hi intervé la comissió de la comissió de programes, la coordinadora i la responsable de projectes del CCCirc Barcelona
***Hi intervenen la comissió de programes de l'APCC i un professional d'altres àmbits professionals (producció, distribució, ...) per tal de tutoritzar els alumnes de pràctiques.

8.3. Cronograma de la producció

El cronograma de la producció comença el gener de 2011, amb la planificació. Les activitats es programen des del mes de maig del mateix any, moment en què es posa en marxa el centre, fins el maig del 2012. Les vacances de l'equip del Programa (Coordinador i Tècnic) es desenvolupen en períodes de 15 dies, alternats, de manera que en tot moment, el Programa de Professionalització professionalització sempre estigui operatiu.

- 15 dies Agost (només funciona l'equip de producció de l'espectacle en fase de creació)
- 15 dies Vacances de Nadal (menys activitat d'entrenament i activitats en general)

El centre està obert de dilluns a divendres de 9 a 19h. Dimarts, dimecres i dijous, però, els usuaris i socis poden disposar dels espais de treball (oficines i sales de treball físic) fins les 21h.

Llegenda Cronograma

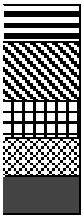

Nota: A continuació del cronograma general, s'afegeix el guió/base del cronograma de les beques de producció d'espectacles de circ i una representació gràfica de la disponibilitat dels espais.

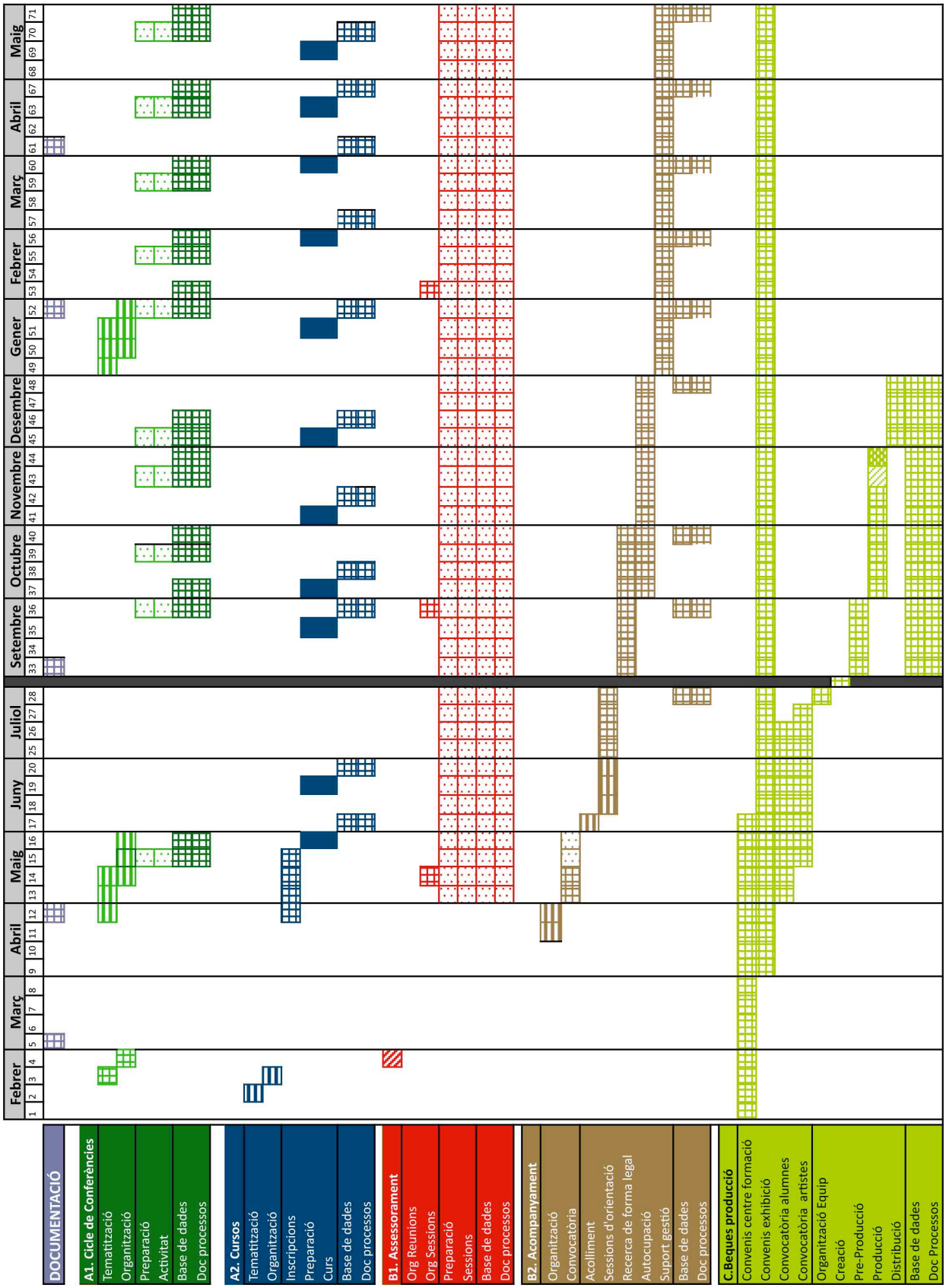
Febrer
Març
Abril
Maig
Juny
Juliol
Setembre
Octubre
Novembre
Desembre
Gener
Febrer
Març
Abril
Maig
DOCUMENTACIÓ
A1. Cicle de Conferències
Tematització
Organització
Preparació
Activitat
Base de dades
Doc processos
A2. Cursos
Tematització
Organització
Inscripcions
Preparació
Curs
Base de dades
Doc processos
B1. Assessorament
Org Reunions
Org Sessions
Preparació
Sessions
Base de dades
Doc processos
B2. Acompanyament
Organització
Convocatòria
Acolliment
Sessions d'orientació
Recerca de forma legal
Autocupació
Suport gestió
Base de dades
Doc processos
C.Beques producció
Convenis centre formació
Convenis exhibició
Convocatòria alumnes
Convocatòria artistes
Organització Equip
Creació
Pre-Producció
Producció
Distribució
Base de dades
Doc Processos

Cronograma Producció

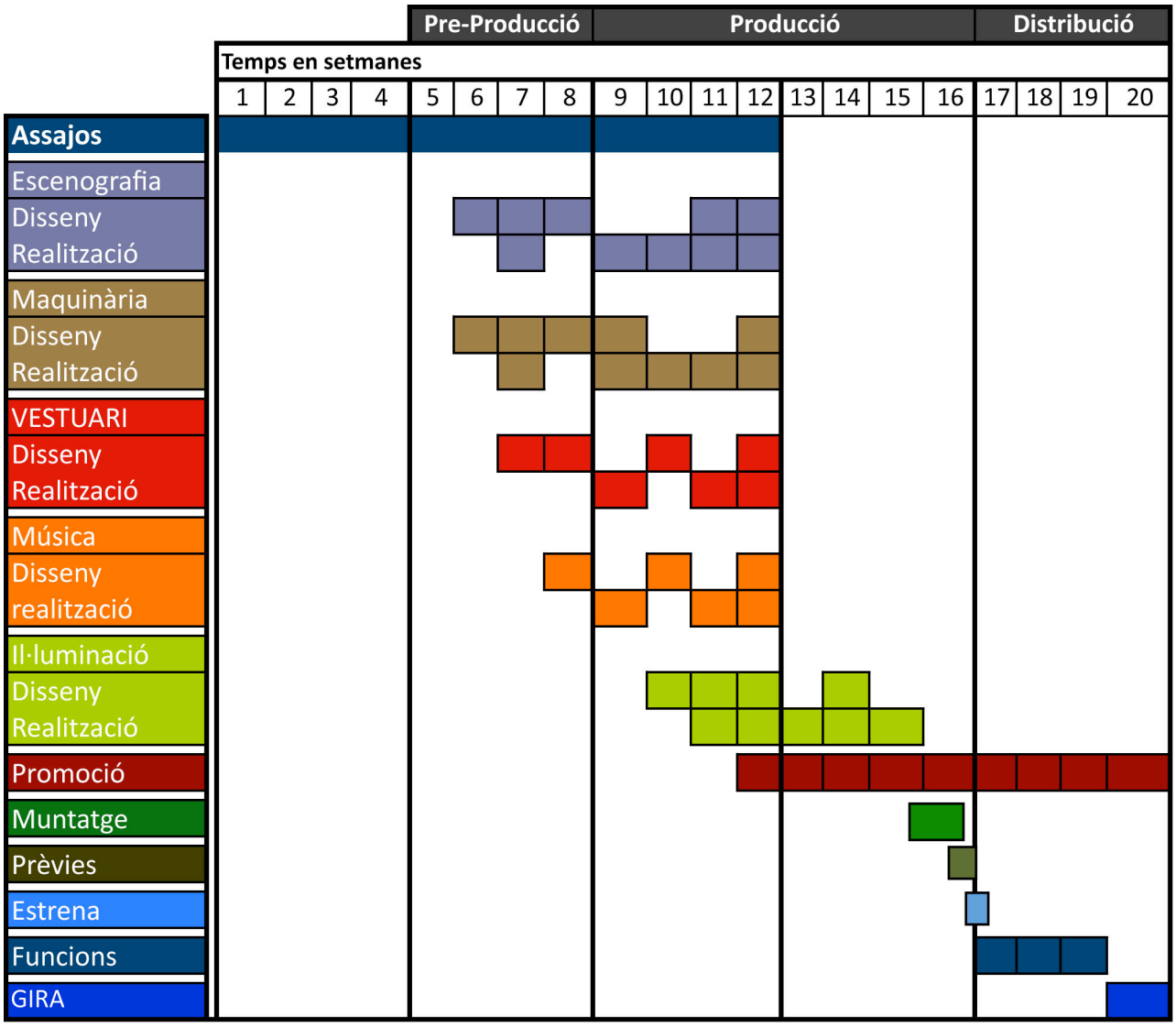

Disposició dels espais (pàgina següent)

Llegenda Espais[51]

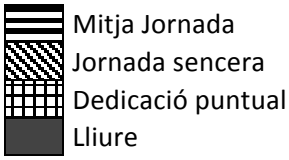

[51] Com es detalla al pressupost, engegar aquest projecte implica una despesa tant per l'entitat com pel centre. A partir de la inauguració del nou espai, el CCCirc Barcelona pot incorporar als seus serveis la cessió d'espais, que significa també una font d'ingressos, cosa que no es contempla en el pressupost però.

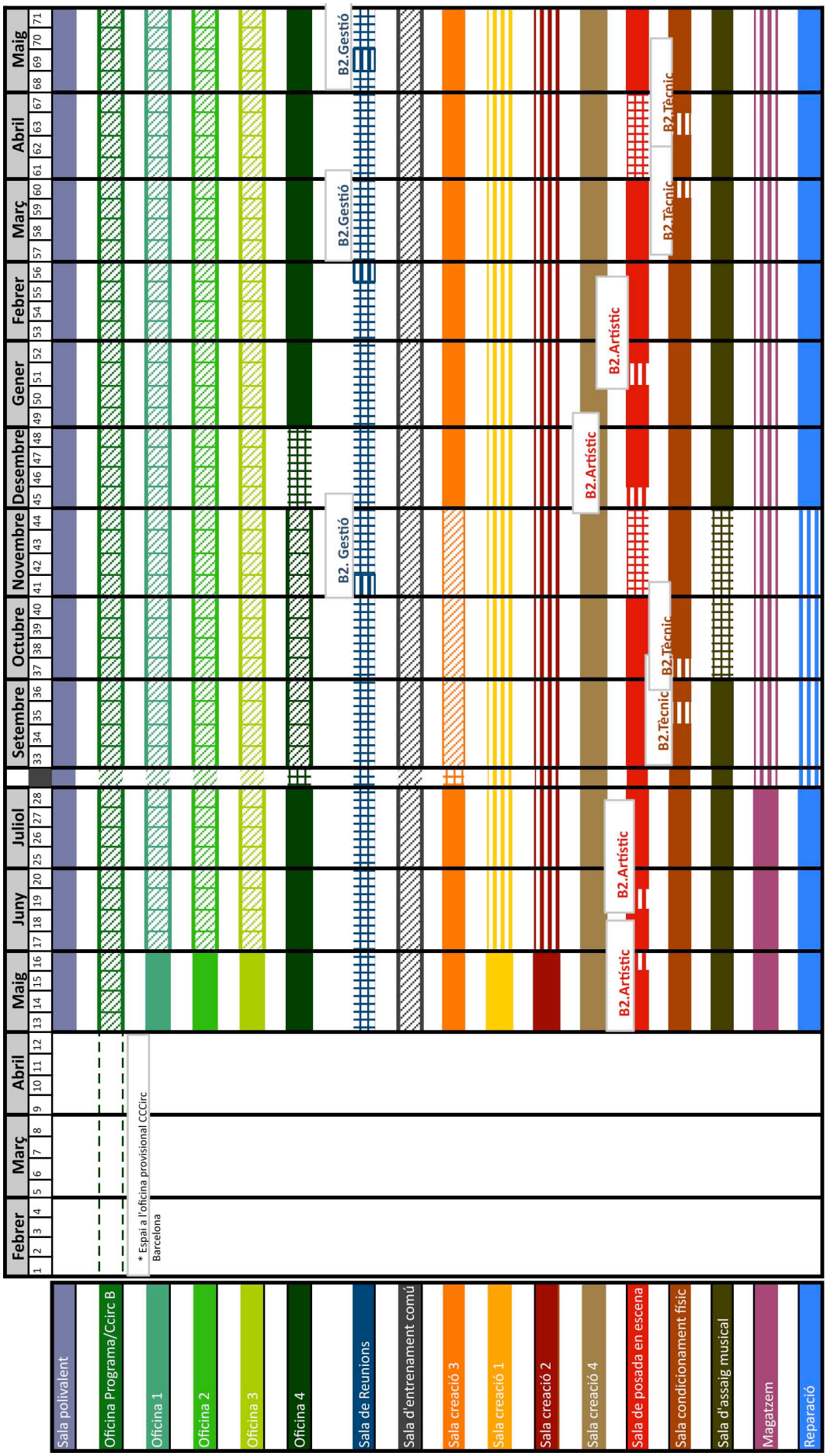
Febrer
Març
Abril
Maig
Juny
Juliol
Setembre
Octubre
Novembre
Desembre
Gener
Febrer
Març
Abril
Maig
* Espai a l'oficina provisional CCCirc Barcelona
B2.Artístic
B2.Tècnic
B2. Gestió
B2.Gestió
Sala polivalent
Oficina Programa/Ccirc B
Oficina 1
Oficina 2
Oficina 3
Oficina 4
Sala de Reunions
Sala d'entrenament comú
Sala creació 3
Sala creació 1
Sala creació 2
Sala creació 4
Sala de posada en escena
Sala condicionament físic
Sala d'assaig musical
Magatzem
Reparació

9 Pla de Màrqueting i Comunicació

9.1. Estratègia i objectius

> «El màrqueting és un procés social a través del qual grups i individus aconsegueixen el que necessiten i desitgen mitjançant la creació, oferta i lliure intercanvi de productes i serveis que altres valoren»
>
> **Phillip Kotler**

> «L'objectiu del màrqueting consisteix a conèixer i comprendre tan bé al consumidor que el producte o el servei s'ajusti perfectament a les seves necessitats i, per tant, es vengui per sí mateix.»
>
> **Peter Druker**

> «El màrqueting de les empreses culturals és l'art d'identificar els segments de mercat susceptibles d'interessar-se pel producte, ajustant a aquest les variables de la composició comercial –el preu, la demanda, la distribució i la promoció– per tal de posar el producte en contacte amb un nombre suficient de consumidors i, d'aquesta manera, aconseguir els objectius corresponents a la missió de l'empresa.»
>
> **François Colbert**[52]

El màrqueting és una filosofia empresarial que entén el negoci partint de les necessitats del mercat i es planteja com a objectiu satisfer-les. L'oportunitat de 'negoci' es troba en uns públics concrets a qui el CCCirc Barcelona s'ha d'adreçar i aconseguir atraure: els que detecten problemes a l'hora de desenvolupar la seva carrera professional. En aquest sentit, el posicionament de l'entitat és un bon recurs. En relació al sector del circ (artistes), és l'organisme que els agrupa, que fa difusió de la seva feina, que intervé en polítiques culturals,... En relació a altres agents a qui també s'adreça es considera una organització amb entitat pròpia, professional i força proactiva. En contra, però, hi juga la consciència de necessitat. El Programa de Professionalització, en aquest punt, ha de treballar per visibilitzar el circ com a sector econòmic i com a oportunitat de treball per tal de despertar interès al voltant d'aquesta art escènica i activar la necessitat/desig d'intervenir-hi.

Per aconseguir-ho s'actuarà sobre les variables del Màrqueting Mix (Producte – Preu – Distribució – Comunicació). L'estratègia d'actuació, aleshores, es farà a partir d'un mapa de públics

[52] Les tres cites s'inclouen en el capítol 2 'El màrqueting en la gestió escènica' del llibre que signen Jordi Sellas i Jaume Colomer, *Màrqueting de les arts escèniques. Creació i desenvolupament de públics*, i les considero adients a l'hora de plantejar l'estratègia de comunicació del projecte.

i de la seva segmentació, per tal de trobar el missatge i canal més operatius per difondre les activitats del programa. En grans termes, podem resumir els objectius del Pla de Màrqueting i Comunicació en els següents punts:

- Contagiar els artistes en actiu i en procés de formació base de la necessitat d'incorporar eines professionals als seus projectes
- Trobar complicitats, establir i consolidar relacions amb intermediaris i grups d'interès per incorporar professionals d'altres àmbits al sector del circ.

El mapa de públics es dibuixa, aleshores, en relació a aquestes dues prioritats.

Mapa de Públics	
Conjunt de persones que necessiten un servei	Artistes de circ • en actiu • en procés de formació • en procés de reciclatge
Conjunt de persones que poden desitjar intervenir-hi	Perfils professionals d'altres àmbits: gestió, producció, membres d'equips tècnics (estructures/escenografia,vestuari...) • en actiu • en procés de formació • en procés de reciclatge
Conjunt de persones que tenen capacitat de contribuir en el projecte (ampliar públics)	Centres de formació d'arts escèniques Centres de formació d'altres àmbits que poden intervenir en el sector del circ Programadors Centres de creació d'arts escèniques Ajuntaments de les 'Ciutats Amigues del Circ' * Quant a les estratègies de finançament, també s'afegeix un nou públic que no es desenvolupa. Es tracta dels 'proveïdors' (material tècnic i escenografia, vestuari,... però també productores d'arts escèniques i/o sales e teatre)

A partir d'aquest Mapa de Públics es dibuixa un mercat real i un altre de potencial. En cadascun d'aquests segments s'aplicarà una estratègia de màrqueting diferenciada a partir també de diferents posicionaments base.

És convenient apuntar que, en relació a la variable *Producte* (activitats i serveis), el Programa s'ha d'entendre també com a una eina de difusió de les arts del circ. A mesura que es vagi implementant, l'avaluació també ha de servir per detectar si es satisfan les necessitats, si se'n generen de noves,... En funció dels resultats, caldrà redefinir el projecte i adaptar-lo a les necessitats que es detectin i que es puguin assumir. Un indicador d'èxit, seria que a mig termini no

fos tan necessari el produir espectacles i que altres entitats –per exemple l'ICIC– també programessin sessions de professionalització on es poguessin donar solucions per al sector del circ

9.2. Màrqueting Mix del Programa de Professionalització

A. Formació continuada

Mapa de Públics	Posicionament
Artistes de circ	La formació integral fa artistes professionals
Altres àmbits àmbits professionals	El circ, un sector amb oportunitats de treball
Producte	**Preu**
Conferències	Gratuït
Cursos formació integral	Variable (descompte 20% socis)
Comunicació	**Distribució**
Objectes comunicatius i Informació digital Màrqueting directe – Centres de formació d'àmbits que poden intervenir en el sector del circ **(arts escèniques)**	Intensiva: Escola de Circ, **centres de formació**, centres de creació, socis APCC, usuaris del CCCirc Barcelona

Per a aquest dispositiu s'integraran les dues activitats en un mateix objecte comunicatiu (cartells i díptics). Es tracta de material per donar a conèixer l'activitat en bloc i integra els dos missatges. És una estratègia per visibilitzar la promoció del circ com a àmbit de treball de cara a altres àmbits professionals així com una agenda/oferta per accedir a formació entorn el circ que inclou altres perfils professionals més enllà dels artistes.

Quant al preu, es dissenya una estratègia basada en els costos de l'activitat i la consciència de necessitat i s'ajusten a més al que s'entén per preus públics. S'ofereix un descompte del 20% als socis (120€/any), cosa que serveix per fidelitzar públics i per tenir ingressos estables. En aquest sentit, es promourà el model d'afiliació d'estudiants (50€/any).

Pel que fa al que entenem per màrqueting directe, es refereix aquí a la tasca de difusió i seducció per proveir el subprograma C (Produccions) d'alumnes de pràctiques de diversos àmbits. Caldrà fer sessions formatives per presentar els cursos i les conferències i intentar engrescar també perquè els estudiants s'incorporin als equips de producció.

A1. Cicle de conferències

Mapa de Públics	Posicionament
Artistes de circ	La formació integral fa artistes professionals
Altres àmbits àmbits professionals	El circ, un sector amb oportunitats de treball
Producte	**Preu**
Conferències	Penetració – Gratuït
Comunicació	**Distribució**
Objectes comunicatius i Informació digital Màrqueting directe – Centres de formació d'àmbits que poden intervenir en el sector del circ **(gestió cultural, producció d'espectacles,...)**	Intensiva: Escola de Circ, **centres de formació**, socis APCC, usuaris del CCCirc Barcelona

A banda del que ja s'ha disposat en el Màrqueting Mix global del dispositiu, en aquest punt també s'han d'incloure objectes comunicatius específics de les conferències per tenir més visibilitat en altres centres de formació, equipaments, institucions,... i arribar als perfils professionals que es volen incloure per millorar el desenvolupament professional del sector.

A2. Cursos de Formació

Mapa de Públics	Posicionament
Artistes de circ	La formació integral fa artistes professionals
Altres àmbits **(maquinària/estructures)**	El circ, un sector amb oportunitats de treball
Producte	**Preu**
Cursos tècnics i artístics	Variable (20% descompte socis)
Comunicació	**Distribució**
Objectes comunicatius i Informació digital Màrqueting directe – Centres de formació d'àmbits que poden intervenir en el sector del circ **(circ, arts escèniques i maquinària/estructures)**	Intensiva: Escola de Circ, **centres de formació**, socis APCC, usuaris del CCCirc Barcelona

De la mateixa manera que en el cas de les conferències, els cursos de formació s'adrecen a dos col·lectius molt específics: artistes i tècnics. Per això, cal disposar-los objectes comunicatius clars i directes que els informin específicament del seu camp d'incidència. Es procurarà incidir en aquests dos àmbits de manera molt directa a partir de la formació. Per això, es dissenyaran i realitzaran alguns materials informatius adreçats específicament al sector dels tècnics, amb menys informació per evitar la distorsió. Un cop a dins, és més fàcil que mesclar els diferents perfils professionals s'entengui com un cosa totalment natural i necessària.

B. Assessorament i Acompanyament i Viver de Companyies

Mapa de Públics	Posicionament
Artistes de circ (socis i usuaris)	La formació integral fa artistes professionals
Producte	**Preu**
Reunions de suport i seguiment	Penetració – Gratuït
Comunicació	**Distribució**
Informació digital Targetes Màrqueting directe Sessions Assessorament	Exclusiva: socis APCC i usuaris CCCirc Barcelona

El Màrqueting Mix té molt a veure amb la comunicació i disposició dels serveis per a socis, per tant, es treballarà com a part de la tasca diària de l'entitat i a través dels canals de comunicació que ja existeixen i que funcionen, la relació interpersonal i els butlletins digitals.

S'editaran de totes maneres targetes amb els horaris de les sessions, les dades de contacte per concertar cites per reunions,... que s'inclouran en els taulells d'informació per a socis. Es tracta d'un recurs informatiu que procura donar a conèixer el servei. El format targeta –es pot posar a la cartera– permet un accés ràpid a la informació. D'aquesta manera, en el moment que una companyia senti la necessitat d'aquest suport i/o assessorament, ja disposa de la informació per accedir al servei.

C. Beques per Producció d'un espectacle de circ

Conveni Pràctiques

Mapa de Públics	Posicionament
Centres de formació d'arts escèniques Centres de formació d'àmbits que poden intervenir en el sector del circ	El circ, un sector amb oportunitats de treball
Producte	**Preu**
Oferta de Pràctiques – Producció	Fixe – Contraprestació: participar en el desenvolupament del sector
Comunicació	**Distribució**
Màrqueting directe – Centres de formació d'àmbits que poden intervenir en el sector del circ **(arts escèniques i altres àmbits)**	Intensiva: **centres de formació**

Les accions de màrqueting directe, hauran d'anar acompanyades de materials informatius, tant en la planificació com un cop es convoquin les ofertes de pràctiques, on també s'inclouran els díptics del nou equipament[53]. En el període del disseny de les activitats, caldrà disposar de materials que acreditin el currículum de l'entitat (memòries de l'APCC) i plànols que mostrin com serà el centre de treball (pràctiques) dels alumnes.

Conveni Estrena, funcions, gira

Mapa de Públics	**Posicionament**
Programadors Centres de creació d'arts escèniques Ajuntaments de les 'Ciutats Amigues del Circ'	El circ, moltes coses a veure
Producte	**Preu**
Espectacle de circ	Estratègia intermèdia entre variable i fixe - Estrena i primeres funcions: negociació del catxet (3.600€)
Comunicació	**Distribució**
Màrqueting directe **(programadors)** Objectes comunicatius i Informació digital	Intensiva: **Ajuntaments, espais d'exhibició (sales de teatre, centres de creació,...)**

Cada producció de circ també dissenyarà un Màrqueting Mix per aconseguir actuacions. Però hi ha una part important de treball de l'entitat per trobar espais per a les primeres representacions, després cada equip de producció ha de dissenyar i posar en marxa la seva pròpia campanya de comunicació per tal d'aconseguir *bolos* i fer gires.

Convocatòria Pràctiques

Mapa de Públics	**Posicionament**
Altres àmbits àmbits professionals	El circ, un sector amb oportunitats de treball
Producte	**Preu**
Pràctiques Producció d'un Espectacle	Fixe – Contraprestació/participar en un projecte professional + Accés Borsa de Treball + 1.500€
Comunicació	**Distribució**
Informació digital. Màrqueting directe – Centres de formació d'àmbits que poden intervenir en el sector del circ	Intensiva: **centres de formació**

[53] El disseny i la realització d'aquest material no s'inclou el disseny i realització dins el pressupost del Programa, però caldrà sumar una despesa en la reimpressió de díptics de l'equipament extra per difondre el Dispositiu C, que sí que s'inclou com a despesa en el pressupost del projecte.

Convocatòria Beques artistes de circ

Mapa de Públics	Posicionament
Artistes de circ	Treballa en la producció d'un espectacle de circ amb un equip professional
Producte	**Preu**
Participar en una producció de circ amb eines professionals	Fixa: dedicació en exclusiva durant mesos de treball, contracte laboral i sou
Comunicació	**Distribució**
Informació digital	Selectiva: socis APCC, usuaris del CCCirc Barcelona

En aquest punt, és convenient assenyalar que el mapa de públics també buscarà incloure al projecte altres agents que no es desenvolupen aquí. A banda dels objectius estratègics que suposa integrar altres organismes, s'han de buscar formes de col·laboració que permetin que el projecte sigui més sostenible econòmicament: contraprestacions, coproduccions amb teatres, productores o altres centres de creació, etc. Com a estratègia de finançament, a aquestes formes de col·laboració/contraprestació també s'ha d'afegir la recerca de proveïdors de material tècnic per estructures, altres materials per escenografia i vestuari, etc.

9.3. Eines, objectes i suports de comunicació

Si bé la millora de la base de dades de l'entitat ja es contempla a l'anàlisi de recursos. En aquest punt, en què també esdevé una eina del pla de comunicació, es desenvolupen de forma general les seves característiques fonamentals. A continuació, es defineixen la resta de suports comunicatius.

Aplicacions noves a la Base de dades

La base de dades esdevé una eina per a les tasques de comunicació, però també el seu ús està integrat en la gestió de tot el projecte. A banda de servir com a contenidor de dades de contacte, funciona com a font d'informació per activar la borsa de treball, serveix com a instrument per avaluar, etc.

Característiques

- Integrada i vinculada: socis, usuaris, col·laboradors, *partners* estratègics, mitjans de comunicació, entitats, institucions, etc; amb camps tant específics com diferenciats organitzar els registres a partir de diferents variables complementaris entre ells.

Continguts

- Dades personals de les persones, dades d'identificació de les organitzacions i persones de contacte per àrees.
- Camps que permetin la classificació d'activitats a l'hora d'enviar informació segmentant els públics
- Camps que permetin fer un seguiment de l'evolució de l'entitat i/o la relació amb l'associació i que permetin extreure dades d'avaluació
- Camps que permetin documentar el seguiment de les companyies i artistes
- Camps d'avaluació d'activitats
- Camps d'avaluació de gestió de la comunicació i distribució de les activitats

Treballar connectats en xarxa per mitjà del servidor permet documentar processos i fer-los accessibles per a tot l'equip en tot moment. La inclusió d'aquesta eina de comunicació com a mecanisme necessari per desenvolupar la feina també permet optimitzar i gestionar millor el temps disponible en termes d'avaluació i implicar a tot l'equip en la tasca de documentar i socialitzar no només els contactes, sinó també els continguts.

Redisseny de la pàgina web

Cal afegir al web algunes aplicacions més:

Afegir una pàgina exclusiva del Programa de Professionalització dinàmica i també sigui la porta d'accés per entrar als subprogrames i les activitats que es vagin generant. Conté un espai de 'Recursos' per als socis de l'APCC i els usuaris del CCCirc Barcelona :

- Accés al material didàctic que es generi a través del Programa de Professionalització, per mitjà d'una pàgina de resum amb el material classificat per temes i tipus així com a través d'un cercador.
- Accés a inscripcions digitals

Creació del logotip i la imatge gràfica

Amb la creació de la nova entitat es redissenya el logotip de l'associació a través d'una convocatòria oberta entre els socis, a qui es vol incloure com a part fonamental del projecte. El CCCirc Barcelona també estrena logotip.

Logotip APCC

Per al Programa de Professionalització es crea un segell específic que integra els dos logotips. S'inclou en tots els seus materials de comunicació que generi el Programa. Es titula amb el mateix nom amb què es fa difondre la 1a Mostra se Companyies residents del centre: **EN EBULLICIÓ**. D'entrada perquè connota de forma atractiva i planera el que pretén propiciar el Programa de Professionalització: que es coguin projectes, estimular la creació,... A més, es considera oportú integrar d'aquesta manera el projecte com a una acció més de l'entitat en la carrera de fons per normalitzar el circ, i vincular-la de forma natural dins la pròpia activitat del centre.

Segell Activitats

Proposta de recuperació/redisseny de la Mostra i Imatge del Programa

Objectes Comunicatius

Paper		Digital	
• Díptics Formació continuada • Cartelleria Cicle de Conferències • Díptics Cicle de Conferències • Cartelleria Cicle de Conferències • Díptics Cursos de Formació • Cartelleria Cursos de Formació • Postals Assessorament	Disseny, Realització còpies	**Pàgina web**** • Web 2.0 (Fan Page del Programa Facebook, blog/produccions, ...)	**Redisseny**
Díptics equipament nou*	**Reimpressió**		

*Despesa: increment còpies per presentar l'espai de treball als centres de formació
** Despesa: redisseny pàgina web

Els mitjans de comunicació no es contemplen dins el Mapa de Públics del Pla de Màrqueting i Comunicació del Programa. En tot cas, l'única activitat que sí es difon per aparèixer a les agendes culturals i/o de comunicació és el Cicle de Conferències i els cursos de formació artística, que no s'inclouen perquè forma part del treball de la Tècnica de Comunicació de l'entitat.

Quant a les produccions d'espectacles, la tasca de difusió de l'equip del Programa és fer conèixer l'activitat i seduir els agents implicats perquè hi formin part. Les tasques de comunicació dels espectacles les duran a terme els equips de producció en cada cas. D'aquesta manera, la visibilitat en els mitjans s'entendrà com a èxit a partir l'augment d'informació en els mitjans de comunicació sobre els projectes de circ dels participants.

10 Pressupost i estratègies de finançament. Viabilitat del Projecte

El CCCirc Barcelona, com a equipament municipal, disposa d'una partida pressupostària anual de l'ICUB, que gestiona l'equip del centre, contractat per l'APCC. En aquesta partida s'inclouen els sous de l'equip humà (no s'inclouen els de l'oficina tècnica de l'associació) i les que es generin de l'activitat de difusió[54] (programació d'activitats, comunicació, material,... que organitzi el centre). .

A l'hora de pressupostar el Programa cal tenir en compte l'estructura on se situa, perquè reflecteix les despeses a què ha de respondre:

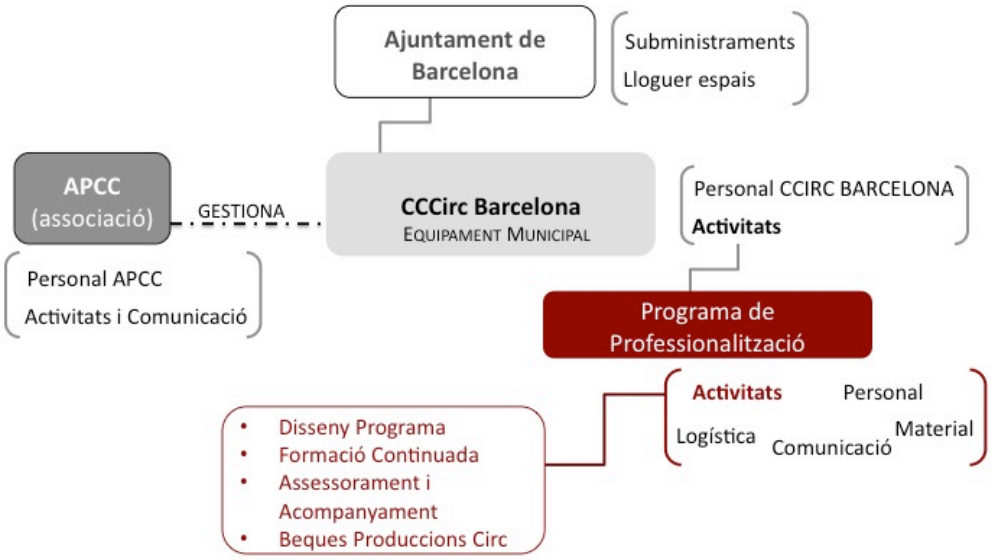

El pressupost, aleshores, no contempla diversos imputables: lloguer d'espais; despeses indirectes de l'APCC (material de què ja disposa); despeses de personal del CCCirc Barcelona fora del Programa[55]; subministraments com llum, aigua o Internet ni i la inversió de capital inicial per posar a punt la seu definitiva. En aquest sentit, totes les despeses de la posada en marxa de l'equipament s'inclouen en una altra partida pressupostària –que no s'inclou aquí– la que aporta el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació –dins el PIC–, l'ICUB en relació a les Fàbriques per a la Creació i que complementa l'APCC. De totes maneres, cal fer una inversió inicial per al Programa, que no es repetirà durant els anys que es desenvolupi i que no té un retorn directe.

[54] El Programa s'inclou com una activitat de difusió més.
[55] També cal tenir en compte que el sou del tècnic d'activitats desapareix.

10.1. Pressupost de despeses

El CCCirc Barcelona s'obre el maig de 2011. Els 3 mesos de planificació/disseny del Programa es reflecteixen en el Pressupost. No s'inclou però, el lloguer d'oficina, perquè es reservarà un espai al centre provisional. Cal pensar, a més, que a partir de febrer de 2011 desapareix la figura del tècnic d'activitats, que passa a desenvolupar un altre càrrec, el de Coordinador de Programa. Per tant, es disposa d'espai físic i de més pressupost per a invertir en el Programa.

Les despeses de personal laboral (coordinador i tècnic) es pressuposten anualment, com a costos fixos. S'inclouen, però, en el disseny del programa els mesos que s'hi dedicaran abans d'inaugurar el centre i posar en marxa el Programa de Professionalització. La resta de despeses s'han distribuït per subprogrames, classificades per grups. Durant el primer any de programa, les despeses es distribueixen de la següent manera:

Nota: Imputables no es pressuposten (despeses indirectes APCC, subministraments ni material d'oficina)
Veure Annexos Pressupostos/Despeses (2.1.)

DISSENY DE PROGRAMA

PERSONAL	**Coordinador.** Té un sou anual brut de 30.000€. El pressupost contempla 3 mesos de planificació/disseny del Programa. **Tècnic.** Té un sou brut anual 24.000€. El pressupost contempla tot el primer any d'implementació del programa, a més de 1 mes de planificació.
MATERIAL	S'inclou el material (immobilitzat material) per desenvolupar les activitats dels subprogrames.
LOGÍSTICA	Només reflecteix les despeses en relació al disseny del programa, com els desplaçaments per reunions amb centres de formació o espais o entitats d'exhibició.
COMUNICACIÓ	Contempla el redisseny de dues eines de comunicació, integrades en la gestió del projecte, la base de dades i la pàgina web. També inclou despeses associades de la nova imatge corporativa, que surt d'una convocatòria oberta entre els socis i que no està remunerada com a servei professional, es premia al disseny guanyador que pot tenir un cost màxim de 300€.

A. FORMACIÓ CONTINUADA

PERSONAL	A partir de posar en marxa el programa (maig 2011) cal comptar amb les següents despeses de personal. **Formadors artístics.** Per cada curs rebran 1.000€ (relació mercantil). 4 cursos/any. **Formadors tècnics.** Per cada curs rebran 700€ (relació mercantil). 4 cursos/any. **Formadors gestió.** Per cada curs rebran 500€ (relació mercantil). 3cursos/any. * Cal tenir en compte que no es pressuposten despeses de personal per a les conferències, ja que els ponents participaran en l'activitat com a col·laboradors.
MATERIAL	S'inclouen despeses directes de la compra de material i es compta amb 400€ més per

	tal de per front a altres materials d'oficina i subministraments (tinta impressora/fotocopiadora)
LOGÍSTICA	Aquest grup de despeses són els costos associats a la programació de cursos artístics en viatges, allotjament i dietes, ja que majoritàriament els formadors seran estrangers.
COMUNICACIÓ	En aquest apartat s'inclouen els costos que generen el disseny i impressió d'objectes comunicatius i les despeses d'enviament, que són menors perquè la distribució serà presencial amb la convocatòria de reunions amb altres agents implicats. S'inclou una reimpressió extra de díptics de l'equipament per tal de donar a conèixer les noves instal·lacions i les oportunitats que ofereix el nou centre.

B. ASSESSORAMENT I ACOMPANYAMENT

PERSONAL	Es reserven 2.000€ per contractar serveis professionals, per part de l'entitat, per poder assessorar millor els socis i usuaris així com 1.000€/any (període màxim 2 anys) per companyia perquè també puguin accedir a altres professionals i activar així la borsa de treball: des de la consultoria del SDE (ICIC) al suport en la producció i/o distribució d'un espectacle, la redacció de projectes per a subvencions, el disseny d'una pàgina web o un vídeo, etc.
MATERIAL	Es pressuposten un total de 700€ per fer front a les despeses que comporta especialment el servei de residència de les companyies (oficina i sala de creació – Acompanyament i Viver de Companyies).
LOGÍSTICA	Es reserven 150€ en concepte de desplaçaments
COMUNICACIÓ	S'inclou el pressupost del disseny, realització i impressió de targetes per difondre entre els socis i usuaris el Servei d'Assessorament.

C. BEQUES PRODUCCIONS DE CIRC

PERSONAL	Es comptarà amb un becari de Gestió Cultural perquè faci tasques de suport a la coordinació de la producció (1.500€+Conveni). Es comptarà amb un tutor que supervisi la producció (servei Professional/relació mercantil) i per a això es reserven 2.000€ més en concepte de personal. La resta de l'equip el formen estudiants de pràctiques remunerades (1.500€ per producció). Són 6 estudiants de pràctiques en total: direcció escènica, escenografia, vestuari, producció d'espectacles/Gestió Cultural, música moderna i maquinària i estructures. En tots els casos cal comptar amb les despeses del conveni. Quant al personal artístic, tots són artistes que estaran contractats durant tres mesos (Pre-Producció i Producció) amb un sou brut de 1.300€.
MATERIAL	En total es pressuposten per material 9.200€, al llarg de la pre-producció i producció es buscaran també altres eines/estratègies de finançament.
LOGÍSTICA	Es reserven 1.000€ en concepte de lloguers, especialment, i altres conceptes.
COMUNICACIÓ	A banda de la reimpressió de díptics del CCCirc per tal de difondre el projecte als diferents centres de formació i exhibició, també es reserven 1.500€ més per objectes comunicatius, especialment impresos. En el cas dels materials digitals, es treballarà amb llicències lliures.

En relació a aquest darrer pressupost de despeses, cal tenir en compte que en el moment d'explotació dels espectacles, se n'han d'afegir més[56].

En total, el pressupost global de despeses, dividit per subprogrames, es resumeix de la següent forma.

Nota: s'afegeixen les despeses d'explotació dels *bolos.*

Nota: Es preveu signar un conveni amb el Mercat de les Flors per fer l'estrena de l'espectacle per 10.000€. Per calcular els ingressos del primer any d'arrencada, s'afegeixen 3 *bolos* més a catxet (3.600€). El resultat resulta com facturar 6 actuacions a catxet,

[56] Veure Annex - Pressupostos Producció de Circ (2.2)

Pressupost de Despeses Programa de Professionalització 2011

DESPESES	BASE IMP	SS	TOTAL
0. DISSENY PROGRAMA PROFESSIONALITZACIÓ			
01. DESPESES PERSONAL	9.500,00	2.850,00	12.350,00
02. DESPESES MATERIAL	4.140,00	0,00	4.140,00
03. DESPESES LOGÍSTICA	450,00	0,00	450,00
04. DESPESES COMUNICACIÓ	3.500,00	0,00	3.500,00
Total DISSENY PROGRAMA	17.590,00	2.850,00	20.440,00
A. FORMACIÓ CONTINUADA			
A1. DESPESES PERSONAL	8.300,00	0,00	8.300,00
A2. DESPESES MATERIAL	1.100,00	0,00	1.100,00
A3. DESPESES LOGÍSTICA	3.800,00	0,00	3.800,00
A4. DESPESES COMUNICACIÓ	2.350,00	0,00	2.350,00
Total A. FORMACIÓ CONTINUADA	15.550,00	0,00	15.550,00
B. ASSESSORAMENT i ACOMPANYAMENT			
01. DESPESES PERSONAL	4.000,00	0,00	4.000,00
02. DESPESES MATERIAL	700,00	0,00	700,00
03. DESPESES LOGÍSTICA	150,00	0,00	150,00
04. DESPESES COMUNICACIÓ	200,00	0,00	200,00
Total ASSESSORAMENT/ACOMPANYAMENT	5.050,00	0,00	5.050,00
C. BEQUES PRODUCCIÓ			
C1. DESPESES PERSONAL	32.000,00	6.550,00	38.550,00
C2. DESPESES MATERIAL	9.200,00	0,00	9.200,00
C3. DESPESES LOGÍSTICA	1.000,00	0,00	1.000,00
C4. DESPESES COMUNICACIÓ	2.300,00	0,00	2.300,00
C5. DESPESES Valor de 6 Bolos (+SS)	14.633,94	0,00	14.633,94
Total PRODUCCIÓ	59.133,94	6.550,00	65.683,94
PERSONAL FIXE			
Coordinador Programa	30.000,00	9.000,00	39.000,00
Tècnic Programa	24.000,00	7.200,00	31.200,00
Total PERSONAL FIXE	54.000,00	16.200,00	70.200,00
TOTAL PROGRAMA PROFESSIONALITZACIÓ			176.923,94

10.2. Pressupost d'ingressos

Inversió activitats i retorn de la inversió

Si bé l'APCC fa una aposta i inverteix esforç i capital a dissenyar i implementar aquest Programa de Professionalització, es procurarà fer que el mateix programa se sostingui econòmicament per ell mateix. La partida pressupostària de l'Ajuntament per l'any 2011 és de 180.000€. Serveix per afrontar les despeses de personal del CCCirc Barcelona i part del seu Programa de Difusió Cultural. Es destina al Programa de Professionalització un total de **54.000€** (sous de l'equip) es calculen 88.400€ per als sous de la resta de l'equip i 37.600 per activitats, fora de les que s'emmarquen dins el projecte. A partir d'aquí, cal veure de quina forma es poden obtenir ingressos per autofinançar tots els subprogrames i no generar més despeses a l'associació.

D'entrada veiem que les úniques activitats que comporten un retorn financer són les produccions de circ i els cursos. Davant, d'aquesta previsió d'ingressos, i tenint en compte que com a equipament municipal porta una política de preus públics, és necessari dissenyar una estratègia de preus sostenible –que permetin un retorn financer– així com assegurar un mínim de *bolos* de cada producció. Aquest darrer aspecte té efectes en la producció, que treballarà per crear espectacles que es puguin representar tant a sales de teatre i altres espais que tinguin uns requisits molt bàsics en termes d'alçada i/o equipament tècnic/maquinària.

Nota: Veure Produccions. Càlcul Despeses – Cost d'un bolo – Càlcul Preu Bolo (2.2)

C. Producció de Circ
• Es calcula el preu total d'una producció, sense el sou del Coordinador • Es calcula el preu total d'un *bolo* • Es dissenya un preu que permeti compensar despeses i començar a generar guanys a mig termini (3 anys per producció)

L'explotació del producte del subprograma C (Produccions) permet un retorn financer més a mig termini. El preu del *bolo* es fixa a 3.600€, però per arrencar el projecte s'ajustarà el preu amb l'objectiu de tenir més impacte. Aleshores, es preveu signar un Conveni per a l'estrena de l'espectacle amb el Mercat de les Flors que inclogui més funcions al llarg de la setmana. El preu serà de 10.000€ en total. Per calcular la resta d'ingressos, i tenint en compte que els dos primers anys la producció s'estrena en el darrer trimestre de l'any i té menys marge per explotar l'espectacle, es preveu tenir tres *bolos* més al preu de catxet, 3.600€.

Nota: Veure Cursos. Càlcul Preus-Despeses-Ingressos (2.3)

A. Formació Continuada	
A1. Cicle de Conferències	Gratuït
• Costos relativament baixos • Eina de difusió i promoció, amb la voluntat de seduir • Accessibilitat	
A2. Cursos de Formació	Variable
• Estratègia de captació i fidelització socis: 20% descompte • Quota soci Professional: 120€/any (pagament trimestral) • Quota soci estudiant de tots els àmbits professionals: 50€/any (pagament únic)	
Artístics	Es parteix de la idea que formar-se a l'estranger suposa una inversió important de diners (viatge, allotjament, formació) i s'apuja per sobre del preu base (mínim) per obtenir beneficis i contribuir a sostenir el projecte econòmicament.
Tècnics Gestió	Entra en valor l'especificitat i l'exclusivitat de la formació, molt centrada en l'aplicació en el treball diari, perquè els preus no resultin un factor de resistència/barrera per al consum.

Quant als cursos, es dissenya el seu preu fonamentalment per cobrir les despeses que comporta i recuperar els costos. Es juga amb l'especificitat de la tematització com a estratègia per posar-los en valor. Així, el preu s'apuja relativament per part de compensar la resta de subprogrames que no generen ingressos.

Amb tot això, continua existint un desequilibri important entre despeses i ingressos. Per tant, caldrà pensar en altres fonts de finançament, ja que el projecte a mig termini no es pot sostenir amb la pròpia activitat.

	Despeses		**Ingressos**
0. DISSENY DEL PROGRAMA	20.440,00	No genera cap ingrès	
A. FORMACIÓ CONTINUADA	28.550,00	Genera Ingressos	**24.640,00**
A1. Cicle de Conferències			0
A2. Formació Continuada			26.992,00
B. ASSESSORAMENT I ACOMPANYAMENT	46.390,00		**0**
B1. Assessorament		No genera cap ingrès	0
B2. Acompanyament i Viver de Companyies		No genera cap ingrès	0
C. PRODUCCIONS D'ESPECTACLES (x 2)	263.249,50	Ingressos Bolos	**21.600,00**
Despeses Producció	70.650,00	Ingressos explotació 1r Any	21.600,00
Despeses explotació	60.974,75		
Total DESPESES PROGRAMA	**227.004,75**	TOTAL INGRESSOS	**48.592,00**

Altres ingressos

A partir dels ingressos que van obtenir entitat i equipament durant l'any 2009, es preveu que el 2011, amb aquest projecte, la suma total dels ingressos augmenti. I és que entre els ingressos amb què compta l'equipament hi ha una part important que prové de les subvencions i d'altres provenen de la prestació dels seus serveis. També s'afegeix una petita part que prové del pressupost de l'associació, així com part dels ingressos del CCCirc Barcelona que, a banda del pessic de la partida pressupostària de l'Ajuntament, també es destinaran al Programa.

- **Ingressos APCC**

  Es tracta d'un 25% del total de les quotes dels socis anual. Es fa amb el nombre de socis amb què compta l'entitat el mes de juny de 2010. Es preveu que aquest nombre de socis haurà augmentat fins a 250, cosa que fixa l'aportació de l'APCC en 7.500€. També contribueix a fer front a costos fixos del programa, com les hores imputables de la tècnica de comunicació, subministraments i material d'oficina.

- **Ingressos CCCirc Barcelona**

  Aportarà un 25% de les quotes dels usuaris per utilitzar l'espai, a més de la part de la partida pressupostària que es destina al Programa.

- **Subvencions**

  Engegar un projecte com aquest, aleshores, requereix ajuda pública per diverses raons. En la justificació del projecte ja s'ha posat de manifest que el projecte tracta d'incidir directament en l'ocupació així com en el desenvolupament de les empreses culturals obrint nous mercats, professionalitzant a tots els nivells. També el projecte incideix en diverses línies d'acció que es proposa la Generalitat a través del PIC. Per tant, es considera just i oportú sol·licitar suport econòmic a diferents institucions[57].

A continuació, es detallen els ingressos de l'entitat el 2009/2010, es fa una previsió de fins a on poden veure's incrementats el 2011 amb la posada en marxa del nou equipament i aquest programa i se n'afegeixen de nous. La columna de la dreta del quadre reflecteix la part que es es preveu destinar al Programa de Professionalització.

[57] Veure Annex – Subvencions (3)

Fonts de Finançament del Projecte 2011

	Total APCC/CCCirc BCN		Total/Programa
	Real 2010	Previsió 2011	Previsió 2011
Subvencions			
CoNCA	15.000,00	25.000,00	10.000,00
ICIC	4.000,00	8.000,00	5.000,00
INAEM	19.000,00	22.000,00	10.000,00
ICUB	13.000,00	15.000,00	9.000,00
Institut Ramon Llull	0,00	14.000,00	14.000,00
TOTAL SUBVENCIONS	**51.000,00**	**84.000,00**	**48.000,00**
CCCirc Barcelona			
Quotes usuaris	35.067,00	35.067,00	8.766,75
Pressupost Ajuntament Gestió	157.000,00	180.000,00	54.000,00
TOTAL CCCirc Barcelona	**192.067,00**	**215.067,00**	**62.766,75**
APCC			
InversióPremi Nacional de Cultura		18.000,00	13.120,00
Aportació quotes socis	**26.760,00**	**30.000,00**	7.500,00
TOTAL APORTACIÓ APCC		**48.000,00**	**20.620,00**
Programa			
Cursos	10140	26.992,00	24.640,00
Explotació Espectacles		18.000	21.600,00
TOTAL INGRESSOS ACTIVITATS PROGRAMA			**46.240,00**
TOTAL INGRESSOS - PROGRAMA DE PROFESSIONALITZACIÓ			**177.626,75**
TOTAL DESPESES - PROGRAMA DE PROFESSIONALITZACIÓ			176.923,94

Nota: Es demanaran totes subvencions per al Programa (global) excepte en el cas de l'INAEM, on s'inclouran les gires. En el cas de l'Institut Ramon Llull, només es pot demanar subvenció per finançar les despeses de les gires.

10.3. Viabilitat del Projecte

El Programa de Professionalització es posa en marxa per tal de donar un servei als socis i usuaris de l'entitat. A dins, el subprograma de la Producció de Circ busca seduir altres perfils professionals i promoure la producció d'espectacles de circ per part d'equipaments o empreses d'arts escèniques. Aquesta darrera activitat suposa molta despeses a curt termini i una recuperació del capital invertit més lenta, tant en termes de diner líquid com en resultats més estratègics.

A partir de la previsió d'ingressos, les fonts de finançament del Programa són diverses i durant el primer any d'engegada del projecte es distribueixen de la següent manera:

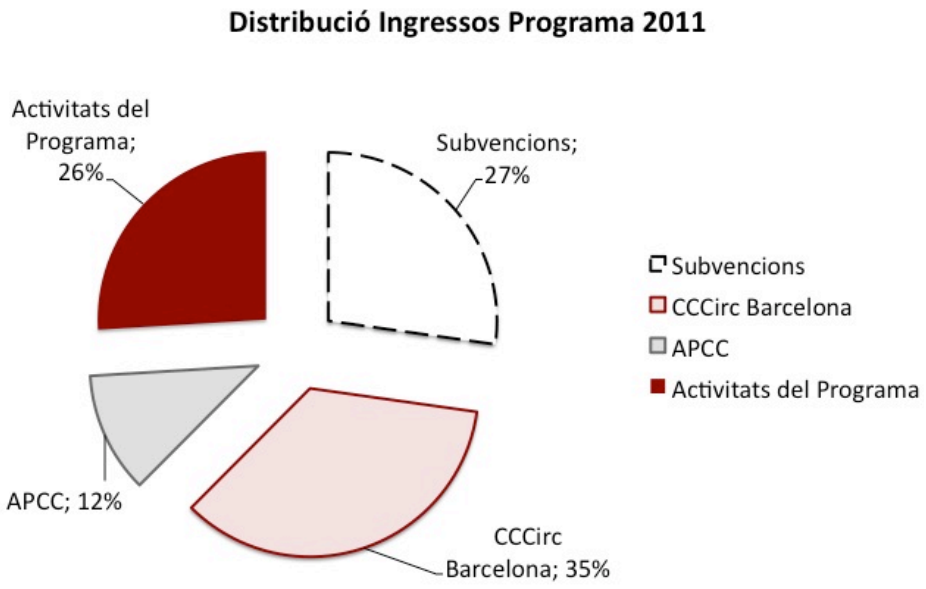

Cal treballar, aleshores, perquè el Programa es pugui sostenir per ell mateix econòmicament abans que els resultats que s'esperen obtenir siguin prou consistents i que el circ es comenci a considerar de veritat com a una art escènica més per part de tot sector de la cultura. I que el mateix sector del circ incorpori dinàmiques i estructures organitzatives més professionals.

Per posar de manifest que el Programa sencer és necessari per al sector de la cultura, no serà només una despesa, sinó que generarà riquesa i ocupació, es presenta el pressupost d'explotació, que abasteix un període de 4 anys. Serveix per posar de manifest que, a mesura que el projecte s'implementa, el programa genera treball i economia, cosa que també significa un retorn per l'entitat. D'aquesta manera és com es pot encongir l'aportació de l'APCC al Programa

de Professionalització o bé reduir el % de subvenció que es destina a les activitats que generen els diferents dispositius.

- **Ingressos d'explotació:**

Subvencions: l'aportació es va reduint a mesura que es consolida el Programa de Professionalització

Cursos: es preveu un augment anual del 5% en relació als ingressos en els cursos de Formació Continuada, perquè se'n programin més, tinguin més públic o bé s'apugin els preus.

- **Despeses d'explotació**

El Disseny del Programa només s'inclou en el primer any. Els següents anys, es comptabilitza el manteniment, redisseny, etc; de les eines de treball com a despesa fixa.

A. Formació Continuada: es preveu incrementar la despesa en formació anualment un 5%.

B. Acompanyament i Assessorament: cada dos anys s'augmenta la despesa en aquest programa 700€.

C. Producció de Circ: es preveu augmentar la despesa en la producció i explotació d'espectacles de forma gradual, al voltant d'un 10% cada any[58].

[58] Veure Càlcul Ingressos i despeses Producció i Explotació Espectacle

PRESSUPOST DE COMPTE D'EXPLOTACIÓ 2011 - 2014					
		2011	**2012**	**2013**	**2014**
INGRESSOS EXPLOTACIÓ					
TOTAL INGRESSOS SUBVENCIONS		**48.000,00**	35.000,00	33.000,00	30.000,00€
	Cursos	24.640,00	25.872,00	27.165,60	28.523,88
	Bolos Producció/Explotació espectacle	21.600,00	59.760,00	97.920,00	106.920,00
TOTAL INGRESSOS ACTIVITATS		**46.240,00**	85.632,00	125.085,60	135.443,88
TOTAL INGRESSOS EXPLOTACIÓ		94.240,00	120.632,00	158.085,60	165.443,88
DESPESES D'EXPLOTACIÓ					
Disseny Programa		20.440,00	0,00	0,00	0,00
Activitats	A. Formació continuada	15.550,00	16.327,50	17.143,88	18.001,07
	B. Acompanyament i Assessorament	5.050,00	5.050,00	5.800,00	5.800,00
	C. Producció de Circ	51.050,00	56.265,00	61.380,00	66.495,00
	Despeses explotació	14.633,94	37.804,35	63.413,74	72.438,00
	TOTAL PRODUCCIÓ+BOLOS	65.683,94	94.069,35	124.793,74	138.933,00
TOTAL DESPESES D'EXPLOTACIÓ		106.723,94	115.446,85	147.737,62	162.734,07
MARGE DE COBERTURA		-12.483,94	5.185,16	10.347,99	2.709,81
INGRESSOS FIXOS					
Aportació CCCirc Barcelona (Ajuntament)		54.000,00	54.000,00	54.000,00	54.000,00
Aportació APCC (socis i Premi Nacional)		20.620,00	20.620,00	20.620,00	20.620,00
Aportació CCCirc Barcelona (usuaris)		8.766,75	8.766,75	8.766,75	8.766,75
TOTAL INGRESSOS FIXOS		83.386,75	83.386,75	83.386,75	83.386,75
DESPESES FIXES					
Personal	Coordinador Programa	39.000,00	39.000,00	39.000,00	39.000,00
	Tècnic Programa	31.200,00	31.200,00	31.200,00	31.200,00
	Tècnic Comunicació	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.000,00
	TOTAL PERSONAL	**76.200,00**	76.200,00	76.200,00	76.200,00
Imputació per Subprogrames					
Coordinador	A. Formació Continuada	13.000,00			
	B. Assessorament i Acompanyament	6.500,00			
	C. Beques Producció	19.500,00			
Tècnic	B. Assessorament i Acompanyament	31.200,00			
	SUBMINISTRAMENTS	720,00	720,00	720,00	720,00
	MANTENIMENT	3.200,00	3.200,00	3.200,00	3.200,00
	MATERIAL OFICINA	3.200,00	3.200,00	3.200,00	3.200,00
TOTAL DESPESES FIXES		83.320,00	83.320,00	83.320,00	83.320,00
RESULTAT		**66,75**	66,75	66,75	66,75
RESULTAT TOTAL		-12.550,69	5.118,41	10.281,24	2.643,06

Nota: Veure Càlcul Ingressos Producció/Explotació Produccions

D'aquesta manera, als 4 anys de posar en marxa el projecte, la distribució de les seves fonts d'ingressos ha canviat substancialment, cosa que permet pensar que el Programa de Professionalització és viable

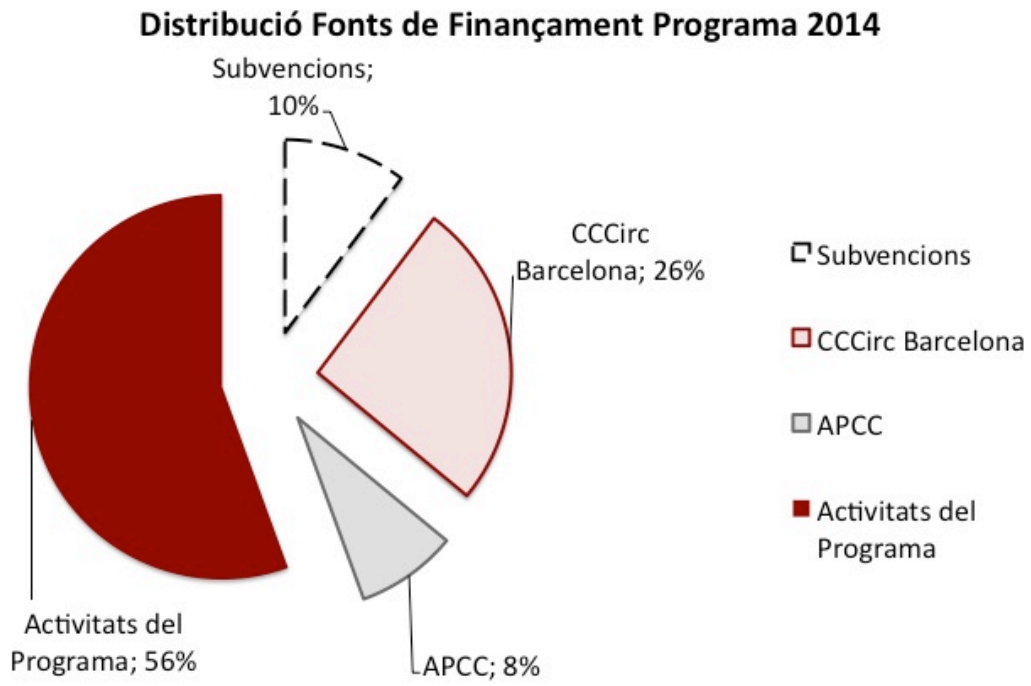

11 Conclusions del Projecte

Considero que el projecte que presento és un pla d'activitats coherent amb els problemes detectats al DAFO i l'Arbre de Problemes. Es tracta d'un projecte ambiciós que mira d'incidir en diferents públics per treballar de forma conjunta en benefici de la creació, així com també de la professionalització i dignificació del treball dels artistes i de totes les persones que prenen part en qualsevol tipus d'espectacle. Els objectius que es planteja donaran resultats a mig/llarg termini i la tasca d'incorporar altres organismes en el projecte tampoc no donaran fruit de manera immediata. Existeixen motius per dubtar del suport públic suficient per contribuir a finançar el projecte. I és que ens trobem enmig d'un moment de crisi econòmica que ha posat en alerta a tothom, cosa que té els seus efectes en termes de pressupost. I, a més a més, també es pot dir que hi ha una certa crisi política en què no gaudeix del millor posicionament l'únic partit que sembla haver fet decididament una aposta pel circ.

Però a banda d'aquestes qüestions de context, l'organisme que hauria de liderar el projecte, l'APCC, tampoc no té l'estructura per implementar el projecte en les millors condicions. Com ja s'havia detectat al DAFO, la inscripció en termes legals de l'APCC com a entitat que treballa pel sector i com a entitat que gestiona el centre de treball de circ, limita les seves possibilitats d'accedir a finançament. Això s'explica perquè en la majoria de casos, amb un sol CIF, el nombre de convocatòries de subvencions que es poden sol·licitar és massa finit. La gestió del centre comporta una sèrie d'activitats que necessiten de finançament públic per poder-se desenvolupar. Al seu torn, les activitats de l'APCC i els seus serveis tampoc no es pressuposten només a través de les quotes dels socis. Per tant, potser un projecte d'aquestes característiques podria ser un motiu per estudiar a fons aquest aspecte.

En relació a això, penso que realment l'APCC és l'entitat més autoritzada per aprofitar l'oportunitat de gestionar aquest centre. És qui més pot afavorir a promoure línies de treball que es tradueixin en bones pràctiques i que afavoreixin el desenvolupament del sector del circ. Considero que La Central del Circ/CCCirc Barcelona, més que un projecte de tall municipal per al foment de la creació, s'hauria d'entendre com un projecte de país. En aquest sentit, potser es podria estudiar la fórmula d'Hangar, el centre per a la producció i la recerca artística que va fundar l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya (AAVC). Aquest espai és propietat de l'Ajuntament, que

l'ha cedit a la Fundació AAVC, creada per l'associació, en part per gestionar el centre. Hi ha certes similituds amb La Central del Circ. D'entrada, l'espai també està al càrrec de l'associació que agrupa el sector professional. A més, en els dos casos, cap de les dues entitats disposa de prou patrimoni material ni recursos per habilitar un espai d'aquestes característiques i oferir serveis a preus públics. En el cas d'Hangar, va ser a través de les aportacions personals dels socis com es va arribar a reunir el capital per crear la Fundació de l'AAVC, que gestiona l'Hangar. És per això, que es pot pensar que, en el cas de La Central del Circ i l'APCC, es podria arribar a un acord amb l'Ajuntament de Barcelona, amb unes condicions similars a les d'Hangar i l'AAVC.

D'aquesta manera, els dos projectes que encapçala l'APCC –per una banda les activitats de l'associació i per l'altra la gestió del centre– es podrien diferenciar més, cosa que facilitaria la tasca de gestionar pressupostos limitats per a activitats ben diverses. A més, també en relació al projecte de país de què parlava, seria interessant d'estendre aquestes 'bones pràctiques' fora de la ciutat de Barcelona, ja que hi ha escampats per tot Catalunya molts projectes al voltant del circ.

Es podrien estudiar fórmules de produir espectacles de circ amb una voluntat de difusió, tant en relació als programadors com en l'àmbit de la formació. Les produccions són l'activitat que millor materialitza l'estratègia de l'entitat per visibilitzar el circ com un sector econòmic i un àmbit de treball més. Són una estratègia a mig/llarg termini que requereixen un esforç considerable d'inversió de temps i capital. És una inversió de risc si només s'espera obtenir objectius en un període curt de temps. La recerca de beneficis, però, no està tan centrada en l'oportunitat de negoci com en la voluntat de penetrar i esquitxar al voltant d'altres àmbits professionals. Aleshores, si no es pot arribar a aconseguir prou finançament de les administracions públiques, seria convenient trobar camins amb què arribar d'alguna manera a oferir oportunitats de treball als artistes i posar-los en relació amb persones i eines professionals. El projecte, per un banda, és susceptible de ser financiable per alguna altra entitat, com podria ser un banc ètic com Triodos Bank. Es podria plantejar aquesta activitat també com un projecte conjunt amb altres organismes: centres de creació d'arts escèniques (CAER Reus, CAET Terrassa, El Canal de Girona, La Vela de Vilanova i la Geltrú) o bé centres de formació com l'Institut del Teatre. En determinats casos, a més, serviria per sortir dels límits geogràfics de la ciutat de Barcelona i contribuir a descentralitzar les activitats de l'APCC.

Amb tot això, crec que aquest projecte –que ofereix alguns remeis per tenir cura del sector dels artistes– amplia, a més, l'espectre de beneficiaris a altres sectors i perfils professionals. I en part, per aquest motiu mateix, podria tenir molt bona acollida dins el sector de la cultura.

12 Conclusions personals

La idea de fer un projecte professional em va suposar un repte i un gran estímul a l'hora d'intentar projectar les meves inquietuds i la meva experiència professional en alguna activitat on hi trobés molt de sentit. A vegades, mentre treballem, la urgència guanya a la necessitat i s'acaben estandaritzant alguns processos importants a l'hora de trobar el sentit i la utilitat a les coses que fem. Tenia clar que volia dedicar aquest projecte al món del circ. El curs passat ja vaig fer un intent de documentar processos al voltant del circ i em vaig trobar amb un buit de dades. En part per això, sentia la necessitat de contribuir a documentar quina és la situació del circ a Catalunya. En aquest sentit, els coneixements adquirits a través del màster, han estat molt profitosos tant en la diagnosi com en la conceptualització del projecte. De fet, crec que han estat determinants, no només per les eines, sinó per la consciència de necessitat.

També durant tots aquests mesos de treball s'han activat tota una xarxa de connexions entre converses amb professionals, classes del màster, lectures,... I penso que ha estat realment aquest darrer curs quan he pogut processar la major part dels coneixements i experiència que havia anat adquirint en el meu desenvolupament acadèmic i professional. Realment, m'ho he passat bé treballant i no he parat de posar-me en dubte en molts moments. Un dia vaig verbalitzar això davant d'algú que, sense adonar-se'n, ha contribuït molt en el meu gust escènic i la meva decisió de dedicar-me al món de la cultura. Ell em va contestar que era bo posar-se en dubte per poder continuar creixent. Hi estic d'acord. No saber cap a on anava en alguns moments m'ha ajudat a entendre millor, a buscar altres solucions, a projectar altres escenaris, a racionalitzar queixes i problemes,...

Crec que vaig començar a treballar en el projecte ara farà tot just un any. El desenvolupament del meu projecte s'ha dilatat força en el temps, perquè a mesura que anava coneixent més el sector apareixien nous fronts de combat també creia necessari d'incidir-hi. El fet d'allargar tant la diagnosi en el temps ha estat tant favorable com desfavorable en determinats moments. Per una banda, m'ha servit per entendre millor quines són les necessitats més urgents a intentar resoldre per contribuir al desenvolupament del sector. Per l'altra, en alguns moments, he pensat que estava tan exposada i submergida en el problema de la professionalització que em

faltava perspectiva, experiència i criteri per destriar realment com trobar maneres de solucionar el problema.

Amb tot, estic convençuda que, fins ara, és segur el projecte més just en què he pres part. I és que a partir del desconeixement absolut, em vaig posar a treballar amb la idea de trobar com ajudar als artistes. En la preocupació per la situació dels artistes m'hi va fer pensar per primer cop la gerent de l'APCC i, després d'aquella conversa, considero que és un aspecte que tots hauríem de valorar en algun moment. Per fer-ho, he hagut de conèixer projectes, formes de treballar, opinions... Així, sento que el meu projecte és com una mena de conjunt de voluntats, en què tota l'ajuda que he rebut el fa gairebé com un projecte comunitari. En el fons, crec que és l'acte d'amor més incondicional que he fet fins ara, justament perquè partia de les necessitats de l'altre i no pas de jo volia o creia important . El projecte s'ha anat gestant i canviant fins gairebé l'últim moment perquè no ha estat fàcil identificar com es podia incidir en aquesta professionalització d'una manera natural i efectiva. Però finalment estic contenta amb el resultat.

Quant a la gestió del treball, per la meva part, ha estat útil per conèixer més coses de mi, i de com interpreto la mesura i el prendre part en els projectes on participo. De fet, al llarg de tots aquests mesos m'he vist en tots estils de gestió que caricaturitza Toni Puig a *Se acabó la diversón. Ideas y gestión para la cultura que crea y sostiene ciudadanía*[59]*:* la tortuga, el conill, la tortuga,... Aquest curs, vaig donar un lloc molt importamt en la meva vida a aquest projecte. Hi he deicat molt de temps i sé que tot el temps que hi he invertit no ha estat sempre operatiu en la mateixa mesura. Ha estat un exercici complex, però tremendament útil, sobretot pel que fa a l'autoconeixement. He après moltes coses al voltant del circ i de les arts escèniques, he compartit molt tant els dubtes com els moments d'eufòria,... A través del projecte també s'ha obert una porta dins l'entorn professional on feia anys que hi volia posar un peu i he pres nota de mi i de la meva implicació i operativitat a l'hora de gestionar la feina. La valoració final és molt positiva i estic satisfeta amb el meu pas pel reciclatge formatiu dels dos últims anys. Ha estat un creixement que s'ha dibuixat en moltes direccions i m'ha fet donar més pes i consistència als arguments que sostenia sobre per què la cultura és tan necessària.

---

[59] Puig, Toni (2007) *Se acabó la diversón. Ideas y gestión para la cultura que crea y sostiene ciudadanía.* Barcelona. Paidos Estudios de Comunicación

Bibliografia

JANÉ, JORDI I MINGUET, JOAN MARIA (2006) *Circ Contemporani català. L'art del risc.* Barcelona. Catàleg d'exposicions del CCCB (Centre de Cultura Contemporània de Barcelona)

VVAA (2007) El *Circ i la poètica del risc.* Barcelona. Col·lecció KRTU. Barcelona. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Generalitat de Catalunya.

DAVID-GIBERT, GWÉNOLA (2006) Les Arts du Cirque. Logiques et enjeux économiques. Paris. Ministère de la Culture et la Communication.

BAUMOL, WILLIAM I BOWEN, WILLIAM (1966) *Performing Arts -The Economic Dilemma: A Study of Problems Common to Theater, Opera, Music and Dance,* Ed. Hampshire: Gregg Revivals

THROSBY, DAVID – "La situación cambiante de los artistas del espectáculo" a VVAA (2009) *La economía del espectáculo: una comparación internacional.* Barcelona. Cuardernos Gescénic. 0

CLOUTIER, LOUIS-PHILIPPE I LAPLANTE, VALÉRIE (2001) *Étude comparative sur le domaine des Arts du Cirque Québec VS France.* Ministère de la Culture et des Communications

PUIG, TONI (2007) *Se acabó la diversón. Ideas y gestión para la cultura que crea y sostiene ciudadanía.* Barcelona. Paidos Estudios de Comunicación

Informes

VILLARROYA, ANNA (2010) Informe sobre la Política Cultural de Catalunya. Departament d'Economia Política i Hisenda Pública. Facultat de Biblioteconomia i Documentació. Universitat de Barcelona. Pel 'Compendi de politiques i tendències culturals a Europa'. Consell d'Europa i l'Institut ERICarts

VVAA (2002) *El circ contemporani a Catalunya*. Barcelona. ICC Consultors Culturals

DEL SARTO, ALESSIO I ZANOLA, ROBERTO (2007), *Il Pubblico di Circo in Italia: Il caso Dell'Acquatico Bellucci.* Dipartimento di Economia "S. Cognetti de Martiis". International Centre for Research on the Economics of Culture, Institutions, and Creativity (EBLA)

DEL SARTO, ALESSIO (2007) *Il Circo In Italia: Una Risorsa Culturale Da Tutelare?* Dipartimento di Economia "S. Cognetti de Martiis".International Centre for Research on the Economics of Culture, Institutions, and Creativity (EBLA)

ZANOLA, ROBERTO (2006) *Consumer preferences for circus: A cluster approach.* UNIVERSITA' DEL PIEMONTE ORIENTALE "*Amedeo Avogadro*" ALESSANDRIA

ZANOLA, ROBERTO (2006) *Major influences on circus attendance.* UNIVERSITA' DEL PIEMONTE ORIENTALE "*Amedeo Avogadro*" ALESSANDRIA

Fitxes Pedagògiques de l'APCC

Baròmetre de la comunicació i la cultura http://www.fundacc.org/

Projecte d'Indicadors Culturals per a l'Entorn Municipal (PICEM) (Aplicació web)

Idescat. Institut d'estadística de Catalunya http://www.idescat.cat/

Enquesta de Consum i Pràtiques i Pràctiques Culturals (2001 i 2006)

http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/Cultura/Documents/Arxiu/Arxius%20GT/ecpc06_gen08.pdf

Pàgines web

'Circoestrada Network – Arts de Carrer i Circ' http://www.circostrada.org/

Centro de Documentación Teatral' . Guía de las Artes Escènicas de España, de l'Instituto Nacional de las Artes Escénicas y de la Música (Ministerio de Cultura) http://documentacionteatral.mcu.es/

Coordinadora de Sales Alternatives http://www.salesalternativesbcn.com/

Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona http://www.diba.cat/oda/default.asp

Red Española de Teatros, Auditorios, Circuitos y Festivales de Titularidad Pública

http://www.redescena.net/home/index.php

Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya http://www.gencat.cat/

Artistas a la Carta http://www.artistasalacarta.com/

Musicat http://www.musicat.cat/

Nuevos Proyectos http://www.nuevosproyectos.net/

http://www.kunstenloket.be/kunstenloket/view/nl

La Granerie http://www.la-grainerie.net/

Subtopia http://www.subtopia.se/

Servei Solidari http://www.serveisolidari.org/

Bases de dades

Base de dades d'Empreses d'espectacles BCN-IAE. BCN-Activa

Cambra de Comerç de Barcelona http://www.cambrabcn.org/web/cambra/inicio

Enforma http://einforma.com/

Bases de dades de Companyies

Annexos

Annex 1. Circuits a Catalunya: festivals, fires i festes a Catalunya que inclouen circ en les seves programacions

Circ	123 del Pallasso, Tiana	Sota Vela, Números	Juliol
	Curtcirckit - Festival de Circ de Montgat	Carrer i sala, Números	Maig
	Festival internacional de circ i firaires Trapezi/Vilanova	Carrer i vela, Números	Maig
	Festivalets de tardor i primavera a Vilanova	Vela, Números	Octubre / abril
	Fira de Circ al Carrer de la Bisbal de l'Empordà	Carrer, Números	Juliol
	Fira del Circ de Catalunya. Trapezi Reus	Carrer, vela i sala, Números	Maig
	La Petita del Circ. Pineda de mar	Carrer, sota vela	Juliol-agost
	Mostra de Circ al Carrer Circorts	Carrer	octubre
	Pleniluni Mostra de circ al Baix Gaià Torredembarra	Aire lliure	Juliol i agost
	Festival de Circ de Terrassa Col—lectiu Tub d'assaig 7.0	Aire lliure	Agost
Pallassos	Festival de Pallassos de Cornellà Memorial Charlie Rivel	Sala i vela	Novembre
	La Setmana del pallasso, Castellar del Vallés	Sala i carrer. Públic familiar i adult	Març-abril
	Pallassòdrom a Vila-Seca	Sota vela	Gener
	Festival de Pallasses d'Andorra		Maig, bianual
Humor	Festival Còmic de Figueres	Sala. Pñublic familiar i adult	Abril-maig
	Festival Ple de Riure, El Masnou Juliol	Vela i aire lliure	Juliol
	Festival Ple de tardor	Vela i aire lliure	Octubre
Fires	Fira Tàrrega. Fira de Teatre al Carrer	Tots	Setembre
	La Mostra de Teatre Infantil i Juvenil a Igualada	Sala, carrer. Públic familiar	Abril
	Mediterrània. Fira d'Espectacles d'Arrels Tradicionals de Manresa		novembre

Infantil i familiar	Mostra d'Espectacles familiars	Sala i carrer	Maig
	De petit format a Sant Gregori		
	Festival Internacional de Teatre Infantil i Juvenil de Cerdanyola	Sala i carrer	Setembre
	El més petit de tots, Sabadell	Sala	Desembre
Altres festivals que inclouen circ	Emergent. Festival d'Arts Escèniques, al gironès	Aire Lliure, a pati	Juliol
	PNRM. Panorama d'Olot Finals	Sala i sota vela	
	Al Carrer.Festival Internacional	Sala i carrer	juliol
	De Teatre i Animació, Viladecans		
	Escena Poblenou, Festival de Tardor, Barcelona	Carrer, sala (petit i mig format)	Octubre
	Festival Mono de Castelldefels	Solistes , Números	Maig
	FAC festival d'art de carrer de Sant Adrià de Besòs	Carrer, Números	Juliol
	Festes de la Mercè. Barcelona	Números, petit format	Setembre
	Festival Cos. Fest. Internacional	sala	Octubre
	Festival de Barcelona Grec	Sala	Juliol
	Gest. Mostra d'Arts Gestuals i del Moviment d'Esparreguera		Aire lliure
	Per amor a l'Hart, l'Hospitalet de Llobregat	Aire lliure, números	Juliol
	30 Nits de Sabadell	Aire lliure, Números	Juliol
	Temporada Alta Girona i Salt	Sala	Tardor

Annex 2. Pressupostos

2.1. Despeses

0. Disseny de Programa

DESPESES	BASE IMP	SS	TOTAL
0. DISSENY PROGRAMA			
01. DESPESES PERSONAL			
Coordinador Programa	7.500,00	2.250,00	9.750,00
Tècnic Programa	2.000,00	600,00	2.600,00
01. TOTAL PERSONAL	9.500,00	2.850,00	**12.350,00**
02. DESPESES MATERIAL			
Ordinador Coordinador Programa	1.500,00	0,00	1.500,00
Ordinador Tècnic Programa	1.500,00	0,00	1.500,00
Portàtil Suport 1	400,00	0,00	400,00
Portàtil Suport 2 (Producció)	600,00	0,00	600,00
Terminal Coordinador	35,00	0,00	**35,00**
Terminal Tècnic	35,00	0,00	**35,00**
Terminals Acompanyament	70,00	0,00	**70,00**
02. TOTAL MATERIAL	4.140,00	0,00	**4.140,00**
03. DESPESES LOGÍSTICA			
Desplaçaments reunions	300,00	0,00	300,00
Altres	150,00	0,00	150,00
03. TOTAL LOGÍSTICA	450,00	0,00	450,00
04. DESPESES COMUNICACIÓ			
Web	2.000,00	0,00	2.000,00
Base de dades	1.200,00	0,00	1.200,00
Creació Imatge Gràfica	300,00	0,00	300,00
04. TOTAL COMUNICACIÓ	3.500,00	0,00	**3.500,00**
	BASE IMP	SS	TOTAL
TOTAL 0. DISSENY PROGRAMA	17.590,00	2.850,00	**20.440,00**

A. Formació continuada

DESPESES	BASE IMP	SS	TOTAL
A. FORMACIÓ CONTINUADA			
A1. DESPESES PERSONAL			
Formadors artístics	4.000,00	0,00	4.000,00
Formadors tècnics	2.800,00	0,00	2.800,00
Formadors gestió	1.500,00	0,00	1.500,00
PERSONAL SALARIS	8.300,00	0,00	**8.300,00**
A2. DESPESES MATERIAL			
Material tècnic extra	700,00	0,00	700,00
Material Oficina	200,00	0,00	200,00
Fotocòpies/Impressions	200,00	0,00	200,00
TOTAL MATERIAL	1.100,00	0,00	**1.100,00**
A3. DESPESES LOGÍSTICA			
Viatges formadors cursos artístics (CA)	1.200,00	0,00	1.200,00
Allotjament formadors CA	1.400,00	0,00	1.400,00
Dietes formadors CA	1.200,00	0,00	1.200,00
TOTAL LOGÍSTICA	3.800,00	0,00	**3.800,00**
A4. DESPESES COMUNICACIÓ			
Díptics i Cartelleria	1.900,00	0,00	1.900,00
Reimpressió Díptics Equipament	300,00	0,00	300,00
Enviament	150,00	0,00	150,00
TOTAL COMUNICACIÓ	2.350,00	0,00	**2.350,00**
	BASE IMP	**SS**	**TOTAL**
TOTAL FORMACIÓ CONTINUADA	8.300,00	0,00	**15.550,00**

Nota:

	Personal
C. Artístics	4 cursos/1000
C. Tècnics	4cursos/700
C. Gestió	3cursos/500
	Logística/C.Artístics
Desplaçaments	300 VIATGEX4
Allotjament	70/5nitsX4
Dietes	60/5diesX4

B. Assessorament i Acompanyament

DESPESES	BASE IMP	SS	TOTAL
B. ASSESSORAMENT i ACOMPANYAMENT			
B1. DESPESES PERSONAL			
Serveis Professionals	2.000,00	0,00	2.000,00
Beques Acompanyament (1any- 2 companyies)	2.000,00	0,00	2.000,00
TOTAL PERSONAL	4.000,00	0,00	**4.000,00**
B.2. DESPESES MATERIAL			
Material tècnic extra	300	0,00	300
Material Oficina	200	0,00	200
Fotocòpies/Impressions	200	0,00	200
TOTAL MATERIAL	700	0,00	**700,00**
C.3. DESPESES LOGÍSTICA			
Desplaçaments i Altres	150	0,00	150
TOTAL LOGÍSTICA	150	0,00	**150**
B.4. DESPESES COMUNICACIÓ			
Objectes Comunicatius - Targetes	200	0,00	200,00
TOTAL COMUNICACIÓ	200	0,00	**200,00**
	BASE IMP	**SS**	**TOTAL**
TOTAL ASSESSORAMENT i ACOMPANYAMENT	4.000,00	0,00	**5.050,00**

C. Beca Producció de Circ

DESPESES	BASE IMP	SS/Conveni	TOTAL
C. BECA PRODUCCIÓ			
C1. DESPESES PERSONAL			
Becari Gestió Cultural Suport Producció (1)	1.500,00	100,00	1.600,00
Serveis Professionals (1 Tutor)	2.000,00	0,00	2.000,00
Artistes Becats (5 Artistes/3mesos)	19.500,00	5.850,00	25.350,00
Alumnes Pràctiques (6)	9.000,00	600,00	9.600,00
TOTAL PERSONAL	32.000,00	6.550,00	**38.550,00**
C.2. DESPESES MATERIAL			
Material tècnic extra	800,00	0,00	800,00
Material Oficina	200,00	0,00	200,00
Escenografia	1.500,00	0,00	1.500,00
Maquinària	3.000,00	0,00	3.000,00
Vestuari	2.000,00	0,00	2.000,00
Música	800,00	0,00	800,00
Il·luminació	600,00	0,00	600,00
Maquillatge i caracterització	300,00	0,00	300,00
TOTAL MATERIAL	9.200,00	0,00	**9.200,00**
C3. DESPESES LOGÍSTICA			
Lloguers, Desplaçaments i Altres	1.000,00	0,00	1.000,00
TOTAL LOGÍSTICA	1.000,00	0,00	**1.000,00**
C.4. DESPESES COMUNICACIÓ			
Reimpressió Díptics Equipament	800,00	0,00	800,00
Objectes Comunicatius	1.500,00	0,00	1.500,00
TOTAL COMUNICACIÓ	2.300,00	0,00	**2.300,00**
	BASE IMP	SS/Convenis	TOTAL
TOTAL 1 PRODUCCIÓ	32.000,00	6.550,00	**51.050,00**

2.2. Produccions. Càlcul Despeses – Cost d'un bolo – Càlcul Preu Bolo

Cost d'un Bolo

	Base Impos.	ss	Total
% DISTRIBUCIÓ	**200,00**	**0,00**	**200,00**

	Sou brut	ss	Total
PERSONAL LABORAL			
5 ACTORS	795,45	143,48	938,93
ROAD MANAGER	159,09	28,70	187,79
TÈCNIC	159,09	28,70	187,79
TOTAL PERSONAL LABORAL	1.113,63	200,88	1.314,51

	Base Impos.		Total
LLOGUERS			
LOCAL D'ASSAIGS	**0,00**	**0,00**	**0,00**
TRANSPORT	**395,00**	**0,00**	**395,00**
Furgoneta	300,00	0,00	300,00
Monovolumen	95,00	0,00	95,00
TOTAL LLOGUERS	**395,00**	**0,00**	**395,00**

DIETES I ALLOTJAMENT			
5 Actors (1/2 dieta - 15,88 € IVA incl.)	79,40	0,00	79,40
2 Personal tècnic (dieta - 31,76)€	63,52	0,00	63,52
Allotjament	280,00	0,00	280,00
TOTAL DIETES I ALLOTJAMENT	**422,92**	**0,00**	**422,92**

Subtotal	2.131,55	200,88	2.332,43
IMPREVISTOS	106,58	0,00	106,58
TOTAL	2.238,13	200,88	2.439,01

Càlcul Preu Bolo

Dades numèriques en €	PRE-PRODUCCIÓ I ASSAJOS		
NO DESPESES COORDINADOR	BASE IMP	SS	TOTAL
1. DESPESES PERSONAL			
ALUMNES PRÀCTIQUES			
1.1.DIRECCIÓ ESCÈNICA	1.500,00	100,00	**1.600,00**
1.2. VESTUARI	1.500,00	100,00	1.600,00
1.3. IL.LUMINACIÓ	1.500,00	100,00	1.600,00
1.4. COM/DISTRIBUCIÓ	1.500,00	100,00	1.600,00
1.5. PRODUCCIÓ	1.500,00	100,00	1.600,00
1.5. BANDA SONORA	1.500,00	100,00	1.600,00
1.6. ESCENOGRAFIA	1.500,00	100,00	1.600,00
TOTAL ALUMNES PRÀCTIQUES	**10.500,00**	**800,00**	**11.300,00**
TOTAL SERVEIS PROFESSIONALS	**2.000,00**	**0,00**	**2.000,00**
TOTAL ARTISTES BECATS	**19.500,00**	**5.850,00**	**25.350,00**
TOTAL PERSONAL	**32.000,00**	**6.650,00**	**38.650,00**
2. DESPESES MATERIAL			
TOTAL MATERIAL OFICINA	200,00	0,00	200,00
TOTAL MATERIAL ARTÍSTIC I TÈCNIC	9.000,00	0,00	9.000,00
TOTAL MATERIAL	9.200,00	0,00	9.200,00
3. DESPESES LOGÍSTICA			
LLOGUERS, DESPLAÇAMENTS	1.000,00		1.000,00
0.4. DESPESES COMUNICACIÓ			
Objectes Comunicatius			1.500,00
Díptics CCCirc Barcelona			800,00
TOTAL COMUNICACIÓ			2.300,00
TOTAL COST PRODUCCIÓ			**51.150,00**

	Cost per BOLO - Àrea Catalunya		
	Base Imp.	SS/Convenis	Total
5 ACTORS	795,45	143,48	938,93
ROAD MANAGER	159,09	28,70	187,79
TÈCNIC	159,09	28,70	187,79
TOTAL PERSONAL	**1.113,63**	**200,88**	**1.314,51**
TOTAL DIETES I ALLOTJAMENT	422,92	0,00	422,92
TOTAL LLOGUERS	395,00	0,00	395,00
% DISTRIBUCIÓ	200,00	0,00	200,00
IMPREVISTOS	106,56	0,00	106,56
TOTAL COST BOLO	**2.131,55**	200,88	**2.438,99**
Total Cost Producció + bolo			**53.588,99**

RECURSOS PER FINANÇAR PRODUCCIONS + BOLOS

APORTACIÓ APCC	
SOCIS	5.070,00
TOTAL APORTACIÓ	**5.070,00**
SUBVENCIONS	
CONCA	15.000,00
Ministerio Cultura	12.000,00
TOTAL SUBVENCIONS	**27.000,00**
TOTAL INGRESSOS	**32.070,00**

CATXETS	**90.000,00**
25 bolos * 3600€/u	
TOTALS	**122.070,00**

Primer any de Producció			
MERCAT DE LES FLORS	Conveni: Estrena i 5 funcions		**10.000,00**
3 bolos	3.600,00€		10.800,00€
TOTAL EXPLOTACIÓ ESPECTACLE PRIMER ANY			20.800,00€

Preu Bolo	Bolos	Recuperem Inversió	
3.600,00€	25	Previsió a tres anys	90.000,00€

2.3. Cursos. Càlcul Preus-Despeses-Ingressos

Càlcul Preu Cursos

	PERSONAL	LOGISTICA	MATERIAL	OMUNICACI	TOTAL CURSO	COST CURS
4 C. ARTISTIC	4.000,00	3.800,00	366,67	783,33	**8.950,00**	2237,5
4 C.TÈCNIC	2.800,00	0,00	366,67	783,33	3.950,00	987,5
3 C.GESTIÓ	1.500,00	0,00	366,67	783,33	2.650,00	883,33333
TOTAL CURSOS	8.300,00	3.800,00	1.100,00	2.350,00	15.550,00	

Despeses que implica cada curs i nombre de cursos per any

Les despeses de logística només s'afegeixen als cursos artístics (desplaçaments, allotjament)

La resta de despeses es distribuiexen de forma proporcional, a excepció dels sous dels formadors

			Ingressos	Alumnes							1 Curs. Prev.	Total	Nu
	Cost curs	Benefici 15%	Mínims	Màx	Mínim	Mitjana	Preu Base	Preu	20% desc. Soci	Preu Soci	Ingressos		
4 C. ARTISTIC	2237,5	223,75	2461,25	16	8	12	307,65625	350	70	280	3360	**13440**	
4 C.TÈCNIC	987,5	148,125	1135,625	20	10	14	113,5625	160	32	128	1792	**7168**	
3 C.GESTIÓ	883,333333	132,5	1015,83333	20	10	14	101,58333	120	24	96	1344	**4032**	
			4612,70833	Ingressos mínims								**24640**	

Per calcular el preu dels cursos es calcula un 15% de benefici

Per fer-ho, es parteix del cost de cada curs+15%

El resultat es divideix entre el nombre mínim d'assietts per fer un curs

S'apuja una mica el preu i es busca un equilibri entre necessitat de compra i recerca de benefici

La previsió es fa partint del preu mínim, 20% de descompte de soci i una mitjana d'assistents

Càlcul Ingresos Cursos Anys

	2011	5%	2012	5%	2013	5%	2014
Despeses	15550	777,5	16327,5	816,375	17143,875	857,19375	18001,069
Cada any augmenta un 5% la inversió en formació així com la previsió d'ingressos							
Ingressos	24640	1232	25872	1293,6	27165,6	1358,28	28523,88

2.4. Càlcul Ingressos i despeses Producció i Explotació Espectacle

Evolució Costos Producció i Bolos/Preus

	COST PROD	COST BOLO	PREU BOLO	Ingressos Bolos 2011	2012	2013	2014
Producció 1	**51.150,00**	**2.438,99**	**3.600,00**	21600	36000	32400	0
				6	10	9	0
Producció 2	**56.265,00**	**2.682,89**	**3.960,00**		23760	39600	35640
10% -1	5.115,00	243,90	360,00	0	6	10	9
Producció 3	**61.380,00**	**2.926,79**	**4.320,00**			25920	43200
20% - 1	10.230,00	487,80	720,00	0	0	6	10
Producció 4	**66.495,00**	**3.170,69**	**4.680,00**				28080
30% - 1	15.345,00	731,70	1.080,00	0	0	0	6
TOTAL INGRESSOS PRODUCCIÓ I EXPLOTACIÓ				**21.600,00€**	**59.760,00€**	**97.920,00€**	**106.920,00€**

bolos/any

	COST PROD	COST BOLO	PREU BOLO	Despeses Bolos 2011	2012	2013	2014
Producció 1	**51.150,00**	**2.438,99**	**3.600,00**	14633,94	24389,9	21950,91	
				6	10	9	
Producció 2	**56.265,00**	**2.682,89**	**3.960,00**		13414,445	26828,89	24146,001
10%	5.115,00	243,90	360,00	0	6	10	9
Producció 3	**61.380,00**	**2.926,79**	**4.320,00**			14633,94	29267,88
20%	10.230,00	487,80	720,00	0	0	6	10
Producció 4	**66.495,00**	**3.170,69**	**4.680,00**				19024,122
30%	15.345,00	731,70	1.080,00	0	0	0	6
TOTAL INGRESSOS/DESPESES PRODUCCIÓ I EXPLOTACIÓ				14.633,94€	37.804,35€	63.413,74€	72.438,00€

bolos/any

Annex 3. Subvencions

CoNCA (Departament de Cultura de la Generalitat)

Projectes Articuladors dels sectors culturals: realització de projectes d'activitats de suport als sectors professionals catalans en els àmbits de les arts escèniques, la música, les arts visuals i el pensament així com projectes que promoguin les noves tendències artístiques o la interdisciplinarietat.

Modalitat A: Suport a associacions professionals altament representatives dels sectors de les arts escèniques, les arts visuals o la música i a col·legis professionals, per a activitats que tenen com a la finalitat la millora professional dels seus associats i/o col·legiats i dels professionals dels sectors esmentats en general.

Circ: projectes artístics professionals de formació, producció, exhibició i difusió vinculats a l'àmbit del circ.

Modalitat A: Suport a l'organització d'activitats de formació per a professionals i també de dinamització social en format de seminaris, jornades, tallers, cursos, iniciatives que volen fomentar el diàleg i l'intercanvi d'experiències entre professionals.

ICIC (Departament de Cultura de la Generalitat)

Promoció del sector del teatre i del circ de caràcter professional a Catalunya: suport a iniciatives que contribueixin a la promoció del sector del teatre i del circ de caràcter professional a Catalunya.

Modalitat A: Subvencions per a l'organització d'activitats en els sectors professionals del teatre i del circ.

INAEM (Ministeri de Cultura del Govern d'Espanya)

Programa de difusió i desenvolupament tècnic del circ: suport a les gires nacionals i estrangeres i a infraestructura

ICUB (Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona)

A.A Creació, producció i difusió d'iniciatives artístiques

A. D Foment de projectes d'espais de creació, assaig, recerca i experimentació cultural

Institut Ramon Llull (Consorci Generalitat de Catalunya i Comunitat Autònoma de les Illes Balears)

Gires: actuacions de música, teatre, circ, dansa, arts visuals i cinema que afavoreixin i impulsin la presència exterior de la creació cultural de Catalunya i de les Illes Balears.